

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ

ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΑΙ Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ Ή/ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ;

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΔΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: M00613

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

Β' ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΣΚΙΑΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου»

Κωνσταντίνος Δινόπουλος.

... στην οικογένειά μου ...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Τρομοκρατία: Σύγχρονη Απειλή ή Αρχαίο Φαινόμενο;	σ. 4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ορίζοντας την Τρομοκρατία	σ. 9
1.1. Οι προσπάθειες ορισμού της Τρομοκρατίας	σ. 9
1.2. Πως ορίζει την Τρομοκρατία ο ΟΗΕ	σ. 14
1.3. Πως ορίζει την Τρομοκρατία η ΕΕ	σ. 18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Καταστέλλοντας την Τρομοκρατία	σ. 24
2.1. Η Δικαιική Αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας	σ. 24
2.1.1. Η καθοριστική Συμβολή της Συνθήκης της Λισαβόνας	σ. 24
2.1.2. Το κοινό πλαίσιο δράσης της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία μέσα από την Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας	σ. 26
2.1.3. Το κεκτημένο Σένγκεν εργαλείο στα χέρια της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία	σ. 30
2.1.4. Το Άρθρο 75 της ΣΛΕΕ ένας καταλυτικός μηχανισμός για την καταστολή της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας	σ. 33
2.1.5. Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης ένα εργαλείο αλληλοεπικάλυψης των επιμέρους δράσεων των κρατών μελών κατά της Τρομοκρατίας	σ. 35
2.1.6. Η συνεργασία των κρατών μελών προκειμένου να αντιμετωπίσουν τρομοκρατικές ενέργειες μέσω της ενεργοποίησης της ρήτρας αλληλεγγύης	σ. 39
2.2. Οι Μηχανισμοί Καταστολής της Τρομοκρατίας που έχει αναπτύξει η ΕΕ	σ. 41
2.2.1. Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία – Europol στον αγώνα ενάντια στην Τρομοκρατία	σ. 41
2.2.2. Η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας – Eurojust ένα όργανο συντονισμού των εθνικών δικαστικών αρχών στον αγώνα κατά της Τρομοκρατίας	σ. 47
2.2.3. Οι Κοινές Ομάδες Έρευνας στην υπηρεσία της ΕΕ στον τομέα της συνεργασίας με τρίτες χώρες για την από κοινού δράση ενάντια στην Τρομοκρατία	σ. 51

2.2.4. Ο Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης ένα πρόσωπο κλειδί για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των επιμέρους δράσεων της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία σ. 52

2.3. Οι Διεθνείς Συνεργασίες της ΕΕ στον τομέα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας σ. 53

2.3.1. Συνεργασία με ΟΗΕ: Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου, της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας σ. 54

2.3.2. Η Απόφαση του Συμβουλίου 2003/211/ΚΕΠΠΑ για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ) σχετικά με την ασφάλεια των πληροφοριών σ. 55

2.3.3. Η Κοινή Θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου για την ανταλλαγή ορισμένων δεδομένων με την Interpol σ. 55

2.3.4. Η Απόφαση 2007/274/ΔΕΥ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ σχετικά με την ασφάλεια διαβαθμισμένων πληροφοριών σ. 56

2.3.5. Η Απόφαση 2010/412/ΕΕ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την ΕΕ στις ΗΠΑ για σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας σ. 56

2.3.6. Η Απόφαση 2012/472/ΕΕ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ για τη χρήση και τη διαβίβαση των φακέλων ονομάτων επιβατών στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφαλείας των ΗΠΑ σ. 57

2.3.7. Η Απόφαση 2010/348/ΕΚ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της ΕΕ σχετικά με την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών σ. 58

2.3.8. Η Κοινή Δράση 2007/501/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τη συνεργασία με το Αφρικανικό Κέντρο Μελετών και Ερευνών σχετικά με την Τρομοκρατία, στο πλαίσιο εφαρμογής της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ σ. 58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Το Κράτος Δικαίου και η Τρομοκρατία σ. 60

3.1. Υποθέσεις στρεφόμενες κατά των κανονισμών 2580/2001/ΕΚ & 881/2002/ΕΚ & των τροποποιήσεων αυτών σ. 60

3.2. ΥΠΟΘΕΣΗ T – 400/10: Hamas κατά Συμβουλίου της ΕΕ σ. 63

3.3. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ C-539/10 P & C-550/10 P: Stichting Al-Aqsa (C-539/10 P) κατά Συμβουλίου ΕΕ, Βασιλείου Κάτω Χωρών και Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Βασιλείου Κάτω Χωρών (C-550/10 P) κατά Stichting Al-Aqsa σ. 68

3.4. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ C - 584/10 P, C - 593/10 P, C - 595/10 P: Ευρωπαϊκή επιτροπή, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και Συμβούλιο της ΕΕ κατά Yassin Abdullah Kadi σ. 73

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ σ. 87

ΠΕΡΙΛΗΨΗ σ. 93

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ σ. 94

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τρομοκρατία: Σύγχρονη Απειλή ή Αρχαίο Φαινόμενο;

Η αυγή του 21^{ου} αιώνα, βρίσκει την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και το σύνολο της ανθρωπότητας, περισσότερο από κάθε άλλη φορά στην παγκόσμια ιστορία, αντιμέτωπη με το φαινόμενο της Τρομοκρατίας. Το πολύνεκρο διπλό τρομοκρατικό χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 στους Δίδυμους Πύργους του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου στη Νέα Υόρκη και στο κτήριο του Πενταγώνου στην Ουάσιγκτον καθώς και τα διαδοχικά χτυπήματα της 11^{ης} Μαρτίου του 2004 στη Μαδρίτη της Ισπανίας και της 7^{ης} Ιουλίου του 2005 στο Λονδίνο της Αγγλίας, σε πολυσύχναστα σημεία καίριας σημασίας, σηματοδοτούν «ένα τελείως διαφορετικό ξεκίνημα μίας χιλιετίας, η οποία φαίνεται πως αφελώς ελπίζαμε ότι επέπρωτο να εξελιχθεί προς τις κατευθύνσεις της παγκόσμιας ειρήνης και ανάπτυξης»¹ και στην οποία η Τρομοκρατία «καθιερώνεται σταδιακά σαν μία αληθινή μάστιγά της»².

Πρόκειται για ένα φαινόμενο το οποίο, αν και η ιστορία του χάνεται βαθιά μέσα στους αιώνες, τείνει να λάβει τραγικές διαστάσεις στη σύγχρονη πραγματικότητα προκαλώντας ολοένα και περισσότερο ένα αίσθημα φόβου και ανασφάλειας. Τα τρομοκρατικά χτυπήματα που προαναφέρθηκαν αποτελούν μόλις την κορυφή ενός παγόβουνου, που περιλαμβάνει μια σειρά από πράξεις πολιτικής βίας και τρομοκρατίας. Οι πράξεις αυτές έχουν ως στόχο τους να εκφοβίσουν τη σταθερότητα τόσο των κυβερνήσεων όσο και των καθεστώτων. Εκφράζονται με διάφορες μορφές, όπως μυστικές αδελφότητες ή αυτονομιστικά κινήματα και επαληθεύουν καθεμιά την ακόλουθη ιδέα: «η βία επιμένει να εμφανίζεται και να επανέρχεται με διαφορετικούς χρήστες και μέσα, εφόσον τμήμα του κοινωνικού συνόλου αισθάνεται ότι δεν εκπροσωπείται και δεν συμμετέχει στο σύνολο ή σε τμήμα της νομής της εξουσίας»³.

Στην ιστορική αναδρομή του φαινομένου, η λέξη Τρομοκρατία συναντάται για πρώτη φορά την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης του 1789. Οι Ιακωβίνοι, η πιο ακραία παράταξη που δρα στη Γαλλική Επανάσταση, κάνουν χρήση για πρώτη φορά του όρου Τρομοκρατία, θέλοντας να χαρακτηρίσουν τις πράξεις βίας, όπως «εκτέλεση ατόμων που ανήκαν στην αριστοκρατία με μόνη αιτιολογία το γεγονός ότι ήταν αριστοκράτες»⁴, και

¹ Λιβανίδης, Τ. (2001) *Τρομοκρατία Η μεγάλη απειλή του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα, Anubis. σ. 15.

² Μπόση, Μ. (1996) *Ελλάδα & Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. Αθήνα, Σακκούλα. σ. 7.

³ Μπόση, Μ. (2000) *Περί ορισμού της Τρομοκρατίας*. Αθήνα, Τραυλός. σ. 20.

⁴ Μπόση, Μ. (2000) *Περί ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ο. π., σ. 20.

τρομοκρατίας που χρησιμοποίησαν προκειμένου να τιμωρήσουν τους αντιφρονούντες της επανάστασης και να οικοδομήσουν τη νέα κοινωνική τάξη. «Η χρήση της λέξεως «Τρομοκρατία» το 1795 αναφέρεται «στη βασιλεία του τρόμου που ξεκίνησε από την επαναστατική κυβέρνηση»⁵. Παράλληλα, την ίδια χρονική περίοδο το λεξικό της Γαλλικής Ακαδημίας ερμηνεύει τη λέξη τρομοκρατία ως «*système, régime de la terreur*» (σύστημα, βασιλεία του τρόμου). Αποτέλεσμα; Ο όρος αποκτά αρνητική υπόσταση και ο «Τρομοκράτης» συνδέεται με εγκληματικές προθέσεις⁶.

Παρόλα αυτά, αναφορές για χρήση βίας δεν έχουμε για πρώτη φορά τη συγκεκριμένη εποχή. Αντιθέτως, συναντάμε σε πληθώρα κειμένων αρχαίων συγγραφέων, όπως ο Αριστοτέλης, ο οποίος στο βιβλίο του «Πολιτικά» μεταξύ άλλων κάνει μία αναφορά η οποία περικλείει την έννοια της Κρατικής Βίας ««έτσι, ο Περίανδρος συμβούλευσε τον Θρασύβουλο να κόψει τις κορυφές από τα ψηλότερα στάχυα», εννοώντας ότι πρέπει πάντα να «αποκόπτονται» οι πολίτες που υπερέχουν των υπολοίπων». Στο ίδιο πνεύμα, ο Μάρκος Τίλιος Κικέρων, στο έργο του «Περί Καθηκόντων» αναφέρει πως «δεν υπάρχει μεγαλύτερο έγκλημα από το να δολοφονήσεις ένα γείτονα ιδιαίτερα ένα φίλο. Παρόλα αυτά, ποιος θα πει ότι έκανες ένα έγκλημα όταν δολοφονείς έναν τύραννο, όσο φίλος σου και αν είναι;»⁷. Μυστικές αδελφότητες ή οργανώσεις όπως η «Sicarii», και η «Δολοφόνοι» παρουσίασαν χαρακτηριστικά σύγχρονων τρομοκρατικών οργανώσεων, έκαναν χρήση μορφών πολιτικής βίας εναντίον των αντιπάλων τους και εξετάζονται γενικότερα ως τρομοκρατικά κινήματα⁸.

Στο 19^ο αιώνα η χρήση των όρων «Τρομοκρατία» και «Τρομοκράτης» γίνεται ολοένα και πιο ευρεία προσδίδοντας σταδιακά ένα αυτόνομο ιδεολογικό περιεχόμενο στους δύο όρους. Έτσι, η μακροχρόνια βία που ασκούν οι Ιρλανδοί Αυτονομιστές από το 1791 και έπειτα σε μία προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ανεξάρτητο κράτος στη βόρεια Ιρλανδία αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της εδραίωσης του ιδεολογικού περιεχομένου των όρων. Ακολούθως, η Βιομηχανική Επανάσταση έρχεται να φέρει έκρηξη του φαινομένου της Τρομοκρατίας καθώς από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και της Εθνικής συνείδησης οδηγούμαστε στη συστηματική χρήση της Τρομοκρατίας και εμφανίζονται τρομοκράτες που προέρχονται από την εργατική τάξη. «Ο χαρακτηρισμός της Τρομοκρατίας ως κρατική δράση ξεθωριάζει, ενώ η ιδέα της Τρομοκρατίας ως επίθεση εναντίον μιας υπάρχουσας πολιτικής τάξης έγιναν πιο

⁵ Terrorism Research, *Early History of Terrorism*. <http://www.terrorism-research.com/history/early.php>.

⁶ Μπόση, Μ. (2000) *Περί ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ο. π., σ. 21.

⁷ Μπόση, Μ. (1996) *Ελλάδα & Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. Ο. π., σ. 22.

⁸ Terrorism Research, *Early History of Terrorism*. Ο. π..

εμφανή»⁹. Στον 20^ο αιώνα, έναν αιώνα με δύο σημαντικούς πολέμους παγκοσμίου εμβέλειας και πολλούς λοιπούς πολέμους μικρότερης εμβέλειας έκαναν την εμφάνισή τους πληθώρα εθνικοαπελευθερωτικών επαναστατικών κινημάτων τα οποία χρησιμοποίησαν μεθόδους τρομοκρατίας. Η εξέλιξη αυτών είναι τα τρομοκρατικά χτυπήματα της σύγχρονης εποχής που μετατρέπουν την τρομοκρατία σε μάστιγα της εποχής, τεκμηριώνοντας κατά αυτόν τον τρόπο την άποψη που έχουν υποστηρίζει πολλοί αναλυτές της ιστορίας «ότι η τρομοκρατία αποτελούσε και θα συνεχίσει να αποτελεί το τελευταίο καταφύγιο των απελπισμένων, την ένοπλη δράση απέναντι σε μία μεγαλύτερη και ισχυρότερη δομή, η οποία είτε κωφεύει στα αιτήματα μίας συγκεκριμένης ομάδας είτε την καταπιέζει χωρίς ελπίδα λύτρωσης»¹⁰.

Η ΕΕ, που ξεκίνησε την πορεία της ως μία καθαρά οικονομική – εμπορική ένωση και η οποία βαθμιαία μετατράπηκε και σε πολιτική ένωση για να καταλήξει να είναι το οικοδόμημα που γνωρίζουμε σήμερα, από πολύ νωρίς αντιλήφθηκε πως δεν έπρεπε να μείνει αμέτοχη στο θέμα της αντιμετώπισης του φαινομένου της Τρομοκρατίας και πως έπρεπε να λάβει δραστικά μέτρα με στόχο την καταστολή του. Έτσι, τα Κράτη Μέλη της Ένωσης αντιλήφθηκαν το γεγονός ότι αν ενεργήσουν από κοινού ως ΕΕ έχουν πιο αυξημένη βαρύτητα και επιρροή από ότι αν ενεργούσαν μεμονωμένα και ακολουθούσε το καθένα τη δική του πολιτική. Στηριζόμενα σε αυτό, τα κράτη μέλη ανέπτυξαν με την πάροδο των ετών την Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «η οποία της δίνει τη δυνατότητα να μιλά και να ενεργεί ως μία οντότητα στις παγκόσμιες υποθέσεις», όπως αυτή της Τρομοκρατίας¹¹.

Έτσι, θέτοντας ως έναν από τους κύριους στόχους δράσης τη διατήρηση της ειρήνης και την ενίσχυση της παγκόσμιας ασφάλειας, η ΕΕ δρα λαμβάνοντας μέτρα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση θεμάτων όπως η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της, το άσυλο, η μετανάστευση, η αστυνομική συνεργασία και η καταπολέμηση της εγκληματικότητας. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων και το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία. Η δράση αντιμετώπισης της ΕΕ επί του θέματος της Τρομοκρατίας αποτελεί το κεντρικό αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας. Αποτέλεσμα αυτής της δράσης είναι η σταδιακή υλοποίηση ενός χώρου δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας, γνωστός και ως ΧΕΑΔ, στον οποίο τόσο οι πολίτες των Κρατών Μελών της ΕΕ όσο και οι προερχόμενοι εκ Τρίτων Κρατών πολίτες να μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα και να απολαμβάνουν προστασία υψηλού επιπέδου. Ο εν λόγω χώρος στηρίζεται «στα προγράμματα του Τάμπερε (1999-04), της

⁹ Zalman, A. *The History of Terrorism*. <http://terrorism.about.com/od/whatisterroris1/p/Terrorism.htm>.

¹⁰ Λιβανίδης, Γ. (2001) *Τρομοκρατία Η μεγάλη απειλή του 21^{ου} αιώνα*. Ο. π., σ. 12.

¹¹ Ευρωπαϊκή Ένωση, Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας. http://europa.eu/pol/cfsp/index_el.htm.

Χάγης (2004-09) και της Στοκχόλμης (2010-14)» και «στον τίτλο V της συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, από τον οποίο και προκύπτουν οι ρυθμίσεις για το «Χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης»»¹².

Η ΕΕ προέβη σταδιακά στην υλοποίηση του ΧΕΑΔ. Συγκεκριμένα, επί του θέματος αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας, η ΕΕ «αρχικά, στο πλαίσιο της πολιτικής συνεργασίας των κοινοτικών εταίρων, έφθασε μέχρι και την υιοθέτηση κυρώσεων σε βάρος χωρών που υποστήριζαν την Τρομοκρατία (π.χ. Λιβύη)». Έπειτα, έγινε προσπάθεια «για την εγκαθίδρυση του συστήματος Schengen, πτυχές του οποίου σχετίζονται με την Τρομοκρατία». Εν συνεχεία, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, προχώρησε, «στην ενσωμάτωση της Τρομοκρατίας στο πεδίο δραστηριοτήτων στα πλαίσια της Συνεργασίας, του τρίτου βάρθρου της Ένωσης, για τη Δικαιοσύνη και τις Εσωτερικές Υποθέσεις»¹³. Τα τρομοκρατικά χτυπήματα που έλαβαν χώρα στην αυγή της νέας χιλιετίας, ώθησαν την Ένωση στο να αναθεωρήσει το πρόγραμμα δράσης της ενάντια στην Τρομοκρατία και να θέσει τους εξής στρατηγικούς στόχους: «επιδίωξη μεγαλύτερης διεθνούς συναίνεσης και εντατικοποίηση των διεθνών προσπαθειών κατά της τρομοκρατίας, περιορισμό της πρόσβασης των τρομοκρατών σε χρηματοδοτικούς και άλλους οικονομικούς πόρους, μεγιστοποίηση της ικανότητας των φορέων της ΕΕ και των κρατών μελών να προβαίνουν στον εντοπισμό, την ανάκριση και τη δίωξη τρομοκρατών και να προλαμβάνουν τρομοκρατικές επιθέσεις, προστασία της ασφάλειας των διεθνών μεταφορών και εξασφάλιση αποτελεσματικών συστημάτων συνοριακών ελέγχων, ενίσχυση της ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών να αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της Τρομοκρατικής Επίθεσης, και καταπολέμηση των παραγόντων οι οποίοι συμβάλλουν στην υποστήριξη της τρομοκρατίας και τη στρατολόγηση νέων στελεχών»¹⁴.

Υπό το πρίσμα της προηγηθείσας ανάλυσης, τη στιγμή που το θέμα «ασφάλεια» παγκοσμίως αποτελεί το ζωτικότερης σημασίας αντικείμενο συζητήσεων και μελετών, κρίνεται επιτακτική η μελέτη της οδού που επέλεξε η ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπίσει το θέμα της Τρομοκρατίας και να παρέχει ικανοποιητικά επίπεδα ασφάλειας στον ΧΕΑΔ εντός των συνόρων της.

Κατά πόσον η ΕΕ χαρακτηρίζει ορθώς ή όχι μέρος των εγκλημάτων που διαπράττονται εντός της επικράτειάς της ως Τρομοκρατικές ενέργειες «χωρίς να υπάρχει

¹² Σύνοψη της Νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια.

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/index_el.htm.

¹³ Μπόση, Μ. (1996) *Ελλάδα & Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. Αθήνα, Σακκούλα. σ. 7 – 8.

¹⁴ Europedia.moussis.eu. Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας.

http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/3/8/2/3/?lang=gr&all=1&s=1&e=10.

σαφής ορισμός της Τρομοκρατίας»¹⁵; Κατά πόσον το νομικό πλαίσιο το οποίο έχει θεσπίσει η ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπίσει το φαινόμενο της Τρομοκρατίας είναι πλήρες και εύστοχο και κατά πόσον μη επιδεχόμενο αμφισβητήσεως, τη στιγμή που από την αντίπερα όχθη του ποταμού ορθώνεται ένας άλλος πυλώνας με τον τίτλο «Ανθρώπινα Δικαιώματα» με τον οποίο έρχεται διαρκώς σε σύγκρουση και αντιπαράθεση; Κατά πόσον τελικά η συνολική δράση της ΕΕ επί του φαινομένου της Τρομοκρατίας με τους μηχανισμούς καταστολής που έχει θεσπίσει κατά καιρούς και με τις διεθνείς συμβάσεις που έχει συνάψει σε διεθνές επίπεδο τόσο με τρίτα κράτη όσο και με λοιπούς διεθνείς οργανισμούς συμβάλλει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση και καταστολή του φαινομένου;

Όλοι αυτοί οι προβληματισμοί οδήγησαν στην εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας προκειμένου να διαλευκανθεί κατά πόσον η ΕΕ βαδίζει σε σωστά μονοπάτια όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου της Τρομοκρατίας και συνάμα κατά πόσον η Αντί – Τρομοκρατική Πολιτική Δράση της, η οποία βρίσκεται σε νηπιακή μορφή, κτίζεται επάνω σε σωστά και γερά θεμέλια.

---

¹⁵ Περράκης, Σ. (2015) «Πολιτικές του «Χώρου» και τα δικαιώματα του ανθρώπου μετά τη συνθήκη της Λισαβόνας. Τριβές και προοπτικές υπό το φως των νέων προκλήσεων», εις Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο

Ορίζοντας την Τρομοκρατία

1.1 Οι προσπάθειες ορισμού της Τρομοκρατίας

Στην προσπάθεια ο όρος «Τρομοκρατία» να αποκτήσει συγκεκριμένο εννοιολογικό περιεχόμενο πλήθος ερευνητικών φορέων παγκοσμίως ενασχολήθηκε χωρίς όμως να επιφέρουν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Συνεπώς, η προσπάθεια οριοθέτησής της δικαίως χαρακτηρίζεται ως «ναρκοπέδιο»¹⁶. Στη ροή του χρόνου, κατά τη διαδικασία αναζήτησης ενός περιεκτικού ορισμού για το «τρομερό παιδί» του διεθνούς δικαίου, την Τρομοκρατία, οδηγήθηκαν πολλάκις τόσο οι διεθνολόγοι όσο και οι νομικοί «σε αδιέξοδο στην προσπάθειά τους να εντάξουν την έννοια της Τρομοκρατίας σε κανόνες του εθιμικού διεθνούς δικαίου»¹⁷. Συνέπεια αυτού «η Τρομοκρατία» εξακολουθεί να αποτελεί «μία από τις πλέον πολυσυζητημένες και αμφιλεγόμενες έννοιες»¹⁸.

Τι ακριβώς όμως είναι η Τρομοκρατίας; Πως μπορεί κάποιος να ορίσει επακριβώς την έννοιά της; Ποια στοιχεία πρέπει να λάβει υπόψη του ο ερευνητής προκειμένου να διαχωρίσει μια τρομοκρατική ενέργεια ή μία τρομοκρατική ομάδα από ένα αυθεντικό απελευθερωτικό κίνημα ή μία ένοπλη οργάνωση; Υπάρχει πληθώρα δεδομένων τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου κάποιος να οδηγηθεί σε σωστά συμπεράσματα όσον αφορά τον ορισμό της Τρομοκρατίας¹⁹.

Στη μελέτη της καθηγήτριας Μαίρη Μπόση «Ελλάδα και Τρομοκρατία: Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις» γίνεται αναφορά στον Schmid ο οποίος ταξινομεί τις λέξεις κλειδιά «που χρησιμοποιήθηκαν περισσότερο στην προσπάθεια ανάλυσης της Τρομοκρατίας σε ένα σύνολο από 109» ορισμούς. «Σ' αυτούς τους ορισμούς οι λέξεις που εμφανίζονται με τη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν οι ακόλουθες:

¹⁶ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ό. π., σ. 11.

¹⁷ Βαμβούκος, Α. (1991) *Τρομοκρατία και Διεθνές Δίκαιο*. Αθήνα, Παπαζήση. σ. 20.

¹⁸ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ό. π., σ. 70.

¹⁹ Λιβανίδης, Τ., *Τρομοκρατία*. Ό. π., σ. 16 – 17.

1. βία – δύναμη, 83%
2. πολιτική, 65%
3. φόβος – τρόμος, 51%
4. εκφοβισμός, 47%
5. ψυχολογικός αντίκτυπος – αναμενόμενες αντιδράσεις, 41,5%
6. θύμα – στόχος – διαφοροποίηση, 37,5%
7. με σκοπό, σχεδιασμό, συστηματικά οργανωμένη πράξη, 32%
8. μέθοδος πάλης, στρατηγική, τακτική, 30,5%
9. στα όρια αποδεκτών κανόνων, χωρίς ανθρωπιστικές δεσμεύσεις, 30%
10. εξαναγκασμός, εκβιασμός, εισαγωγή στην ενδοτικότητα, 28%
11. θέματα δημοσιότητας, 21,5%
12. αυθαίρετη, μη προσωπική, τυχαία, χωρίς διακρίσεις επιλογή, 21%
13. θύματα ουδέτεροι πολίτες, μη μάχιμοι, 17,5%
14. εκβιασμός, 17%
15. έμφαση στα αθώα θύματα, 15,5%
16. ομάδες, κίνηση, η οργάνωση σαν δράστες, 14%
17. σκοπός συμβολικός, για να το δουν οι άλλοι, 13,5%
18. απρογραμμάτιστοι, ζαφνικοί, μη αναμενόμενη πορεία της βίας, 9%
19. παράνομοι, 9%
20. με συχνότητα και συνέπεια, 7%
21. εγκληματική, 6%
22. αιτήματα προς τρίτους, 4%»²⁰.

Παρόλα αυτά όμως δεν έχει συντεθεί ένας ορισμός που να συμπεριλαμβάνει όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία. Αντίθετα συναντάται πληθώρα ορισμών οι οποίοι περικλείουν αρκετές από τις έννοιες του προαναφερθέντα καταλόγου λέξεων κλειδίων. Επιπλέον, σε άλλη μελέτη της, «Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας», η καθηγήτρια Μπόση υποστηρίζει ότι «μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους στην προσέγγιση της έννοιας της Τρομοκρατίας αποτελεί η επιλογή της ομάδας στόχου και ακόμη περισσότερο η επιλογή του θύματος εκπροσώπου της ομάδας στόχου»²¹.

²⁰ Μπόση, Μ., *Ελλάδα & Τρομοκρατία*. Ό. π., σ. 31 – 32.

²¹ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ό. π., σ. 13.

Κατά τον συγγραφέα Τέλη Λιβανίδη, εξαιτίας του ότι η έννοια της Τρομοκρατίας παρουσιάζει εκ φύσεως δυσκολίες προκειμένου να οριστεί, απαιτείται η χρησιμοποίηση ενός δομικού ορισμού ο οποίος περιλαμβάνει τα εξής δύο στοιχεία:

- πρώτον, ποιο είναι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα κάθε τρομοκρατικής ενέργειας «*το οποίο στη συντριπτική πλειονότητα των τρομοκρατικών οργανώσεων είναι κάποια πολιτική ή δευτερευόντως κοινωνική αλλαγή*» και
- δεύτερον, ποια είναι τα θύματα και ποιες οι επιπτώσεις που ανακύπτουν μετά από μία τρομοκρατική ενέργεια.

Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι «*ένας στοιχειωδώς περιεκτικός ορισμός της Τρομοκρατίας θα πρέπει να περιλάβει αυτά τα δύο χαρακτηριστικά: τον πολιτικό της χαρακτήρα και την πρόκληση αθώων θυμάτων με ακραίες πράξεις*»²².

Κατά τον Αθανάσιο Βαμβούκο, είναι σχεδόν αδύνατη η επίτευξη οποιασδήποτε συμφωνίας ενός περιεκτικού ορισμού ο οποίος θα περιλαμβάνει με τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια όλες εκείνες τις πράξεις που πρέπει να συμπεριληφθούν και θα εξαιρεί όλες εκείνες τις πράξεις που πρέπει να εξαιρεθούν, επειδή θα πρέπει να υπάρξει συσχετισμός μεταξύ του στοιχείου της πρόθεσης και του πολιτικού στοιχείου. Καταλήγει υποστηρίζοντας αρχικώς ότι «*η έννοια της Τρομοκρατίας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:*

1. *προσφυγή στη βία ή σε απειλές για άσκηση βίας*
2. *ύπαρξη πρόθεσης να χρησιμοποιηθεί η βία για πολιτικούς σκοπούς*
3. *το άτομο ή τα άτομα που διαπράττουν τη συγκεκριμένη πράξη πρέπει να ενεργούν χωρίς να ασκούν κρατική εξουσία*»

και έπειτα ότι «*η έννοια της Τρομοκρατίας μπορεί να εξεταστεί με σαφήνεια, εφόσον δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις εξής δύο κατηγορίες θεμάτων:*

1. *στις πράξεις που διαπράττονται από άτομα ή ομάδες ατόμων που ενεργούν χωρίς να ασκούν κρατική εξουσία*
2. *στο ζήτημα της νόμιμης υπόστασης μιας «τρομοκρατικής» ομάδας ως εμπολέμου»*²³.

²² Λιβανίδης, Τ., *Τρομοκρατία*. Ο. π., σ. 17 – 18.

²³ Βαμβούκος, Α., *Τρομοκρατία και Διεθνές Δίκαιο*. Ο. π., σ. 23 – 24.

Στηριζόμενοι σε όλα όσα αναπτύχθηκαν προηγουμένως πολλοί είναι αυτοί, όπως μεμονωμένοι άνθρωποι, κράτη, διεθνείς οργανισμοί, διεθνείς κοινότητες, οι οποίοι επεδίωξαν, άλλοι με λιγότερη και άλλοι με περισσότερη επιτυχία, να αποδώσουν όσο το δυνατόν περιεκτικότερα τον ορισμό της Τρομοκρατίας.

Ο Μάνος Χάρης θεωρεί ότι Τρομοκρατία *«είναι η λήψη σκληρών μέτρων βίας κατά του αντιπάλου και ειδικότερα η κατάργηση κάθε ελευθερίας γνώμης, Τύπου, έκφρασης, συνεταιρισμού, κυκλοφορίας, συγκεντρώσεων και οποιουδήποτε άλλου δικαιώματος, ακόμη και αυτού της ζωής από καθαρά βιολογικής πλευράς»*²⁴.

Ο Brian Jenkins ορίζει ότι *«Τρομοκρατία είναι η χρήση ή η απειλή χρήσης ισχύος με σκοπό την πρόκληση πολιτικής αλλαγής»*²⁵.

Ο Alex P. Schmid στον αναθεωρημένο, κοινής αποδοχής, ακαδημαϊκό ορισμό της τρομοκρατίας του 2011 ορίζει σαν τρομοκρατία ένα δόγμα ειδικής μορφής με πολιτικό – συνήθως – κίνητρο που παράγει φόβο μέσω της χρήσης πολιτικής βίας. Πρόκειται για μία εκστρατεία βίας που λόγω του σειριακού χαρακτήρα των πράξεων βίας και απειλών μπορεί να δημιουργήσει ένα μόνιμο κλίμα φόβου που επιτρέπει στους τρομοκράτες να χειραγωγήσουν την πολιτική διαδικασία. Στοχεύει, κυρίως, σε άμαχους πληθυσμούς χωρίς όμως να είναι αυτός ο τελικός στόχος. Σκοπός είναι η χρήση των άμεσων θυμάτων ως μέσω μετάδοσης μηνυμάτων. Οι πράξεις τρομοκρατικής βίας εκτελούνται είτε από ατομικούς δράστες, είτε από μικρές ομάδες, είτε από διάχυτα διεθνικά δίκτυα είτε από παράνομους κρατικούς φορείς. Άμεση πρόθεση των τρομοκρατικών ενεργειών είναι ο εκφοβισμός, ο αποπροσανατολισμός, η αποσταθεροποίηση και ο εξαναγκασμός άμαχου πληθυσμού – στόχου με την ελπίδα να επιτευχθεί από την προκύπτουσα ανασφάλεια ένα ευνοϊκό αποτέλεσμα για την εξουσία, όπως απόκτηση δημοσιότητας ή απόσπασης χρηματικών λύτρων²⁶.

Το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ ορίζει την τρομοκρατία ως *«την υπολογισμένη χρήση παράνομης βίας ή απειλή χρήσης παράνομης βίας προκειμένου να εμφυσήσει τον τρόμο και*

²⁴ Χάρης, Μ. (1984) *Τρομοκρατία, η πρωτοκόρη της CIA*. Αθήνα, Γ. Λαδιάς. σ.29.

²⁵ Λιβανίδης, Γ., Τρομοκρατία. Ο. π., σ. 18.

²⁶ Schmid, A. (2012) *The Revised Academic Consensus Definition of Terrorism. The Definition of Terrorism*. <http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/schmid-terrorism-definition/html>.

στοχεύει να εξαναγκάσει ή να εκφοβίσει τις κυβερνήσεις ή τις κοινωνίες προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της οι οποίοι είναι γενικότερα πολιτικοί, θρησκευτικοί ή ιδεολογικοί»²⁷.

Η Αραβική Σύμβαση για την καταστολή της Τρομοκρατίας του 1998, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο των Αράβων Υπουργών Εσωτερικού και το Συμβούλιο των Αράβων Υπουργών Δικαιοσύνης, ορίζει σαν τρομοκρατία «οποιαδήποτε πράξη ή απειλή βίας, ανεξαρτήτως κινήτρων ή σκοπού, που συμβαίνει στα πλαίσια προώθηση μίας ατομικής ή συλλογικής ποινικής ατζέντας και αποσκοπεί στο να σπείρει τον πανικό μεταξύ των ανθρώπων, προκαλώντας φόβο μέσω του τραυματισμού αυτών, ή θέτοντας τη ζωή τους, την ελευθερία τους ή την ασφάλειά τους σε κίνδυνο, ή αποσκοπώντας να προκαλέσουν καταστροφή στο περιβάλλον ή σε δημόσιες ή ιδιωτικές εγκαταστάσεις ή περιουσίες ή επιθυμώντας να θέσουν σε κίνδυνο εθνικούς πόρους»²⁸.

Το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ ορίζει ότι τρομοκρατία είναι «η προμελετημένη πολιτική βία που διαπράττεται εναντίον αμάχων στόχων από υπο-εθνικές ομάδες ή παράνομους παράγοντες και που προορίζεται συνήθως για να επηρεάσει ένα ακροατήριο»²⁹.

Η CIA θεωρεί ότι σαν τρομοκρατία νοούνται «οι προμελετημένες, πολιτικά υποκινούμενες, βίαιες πράξεις εναντίον άμαχων στόχων από παράνομους παράγοντες ή υπο-εθνικές ομάδες»³⁰.

Η αντιτρομοκρατική ομάδα των ΗΠΑ το 1986 όρισε ότι «Τρομοκρατία είναι η παράνομη χρήση βίας και η απειλή της εναντίον ανθρώπων ή περιουσίας προκειμένου να επιτευχθούν πολιτικές ή κοινωνικές διεκδικήσεις. Χρησιμοποιείται συνήθως για να εκφοβίσει ή να αναγκάσει μία κυβέρνηση, μία ομάδα ή άτομα σε συγκεκριμένη συμπεριφορά»³¹.

Το FBI ορίζει σαν Διεθνή Τρομοκρατία τις βίαιες ή επικίνδυνες, για την ανθρώπινη ζωή, πράξεις που παραβιάζουν τον ομοσπονδιακό ή πολιτειακό νόμο και φαίνεται να

²⁷ U.S. Army TRADOC G2 Handbook No. 1 (Version 5.0) A Military Guide to Terrorism in the Twenty-First Century (2007). <https://fas.org/irp/threat/terrorism/guide.pdf>.

²⁸ The Arab Convention for the Suppression of Terrorism, adopted by the Council of Arab Ministers of the Interior and the Council of Arab Ministers of Justice. Cairo, (1998). <http://www.al-bab.com/arab/docs/league/terrorism98.htm>.

²⁹ International Terrorism and Security Research, What is Terrorism? <http://www.terrorism-research.com/>.

³⁰ Central Intelligence Agency, How you define Terrorism? (2013). <https://www.cia.gov/news-information/cia-the-war-on-terrorism/terrorism-faqs.html>.

³¹ Λιβανίδης, Τ., Τρομοκρατία. Ο. π., σ. 19.

αποσκοπούν είτε στον εκφοβισμό του άμαχου πληθυσμού είτε στον επηρεασμό μιας κυβέρνησης μέσω μίας μαζικής καταστροφής, μίας δολοφονίας ή μίας απαγωγής³².

Σύμφωνα με τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης αριθ. 1426/1990 «Τρομοκρατική ενέργεια χαρακτηρίζεται κάθε αδίκημα το οποίο τελείται από μεμονωμένα άτομα ή ομάδες, με τη χρήση ή την απειλή βίας εναντίον μίας χώρας, των θεσμικών οργάνων ή των κατοίκων της ή συγκεκριμένων ατόμων και η οποία, για λόγους αυτονομιστικούς ή εξτρεμιστικής ιδεολογίας ή θρησκευτικού φανατισμού ή από ακατανόητα, υποκειμενικά και παράλογα κίνητρα, επιδιώκει να προκαλέσει κατάσταση τρόμου στις Δημόσιες Αρχές, σε ορισμένα άτομα ή κοινωνικές ομάδες ή γενικότερα στο κοινό (public)»³³.

Το ερμηνευτικό λεξικό Oxford ορίζει ότι Τρομοκρατία είναι «η ανεπίσημη ή μη εξουσιοδοτημένη χρήση βίας και εκφοβισμού των πολιτικών στόχων»³⁴.

Η εγκυκλοπαίδεια Britannica στο λήμμα Τρομοκρατία αναφέρει ότι πρόκειται για «τη συστηματική χρήση βίας προκειμένου να δημιουργηθεί ένα γενικό κλίμα φόβου σε έναν πληθυσμό και ως εκ τούτου να επέλθει η επίτευξη ενός συγκεκριμένου πολιτικού στόχου»³⁵.

1.2. Πως ορίζει την Τρομοκρατία ο ΟΗΕ

Ο ΟΗΕ όντας ένας διεθνής θεματοφύλακας της ασφάλειας, ασχολήθηκε από την ίδρυσή του με το φαινόμενο της Τρομοκρατίας, τόσο στο θέμα της αντιμετώπισης και καταστολής της όσο και στο θέμα του ορισμού της. Στο θέμα του ορισμού, ειδικότερα, έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, η οποία κατά καιρούς παρήγαγε κάποιους ορισμούς. Έτσι, το 1992, ο ΟΗΕ όρισε ότι τρομοκρατία είναι «μία μέθοδος που εμπνέει ανησυχία μέσω επαναλαμβανόμενων βίαιων ενεργειών οι οποίες πραγματοποιούνται από παράνομα άτομα, ομάδες ατόμων ή κρατικούς φορείς για λόγους ιδιοσυγκρασίας, ποινικούς ή πολιτικούς και σύμφωνα με την οποία – σε αντίθεση με τη δολοφονία – οι άμεσοι στόχοι της βίας δεν είναι οι κύριοι στόχοι»³⁶. Λίγα χρόνια αργότερα, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, κ Κόφι Ανάν ορίζει ότι «Τρομοκρατία, αποτελεί οποιαδήποτε πράξη αποσκοπεί στην πρόκληση θανάτου ή σοβαρής

³² The FBI, Federal Bureau of Investigation, Definitions of Terrorism in the U.S. Code. <https://www.fbi.gov/about-us/investigate/terrorism/terrorism-definition>.

³³ Στριγάς, Α. (2001) *Τρομοκράτες στη Νέα Υόρκη*. Θεσσαλονίκη, Κάδμος. σ. 55.

³⁴ Oxford Dictionaries, Definition of Terrorism in English.

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/terrorism>.

³⁵ Encyclopedia Britannica, Terrorism. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/588371/terrorism>.

³⁶ International Terrorism and Security Research, What is Terrorism? Ο. π..

σωματικής βλάβης σε πολίτες ή μη μάχιμους, στοχεύοντας στον εκφοβισμό ενός πληθυσμού ή στον εξαναγκασμό μιας κυβέρνησεως ή ενός Διεθνούς Οργανισμού να προβεί ή να αποφύγει την υλοποίηση μιας συγκεκριμένης πράξεως»³⁷. Στη ροή του χρόνου, μελετώντας τις προσπάθειες ορισμού της Τρομοκρατίας από τον ΟΗΕ, παρατηρούμε τα εξής:

- Η Επιτροπή που όρισε η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1972 προκειμένου να παρέχει έναν ορισμό της Τρομοκρατίας παραδίδοντας την αναφορά της το 1979 στην Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ απέφυγε να δώσει σαφή ορισμό του φαινομένου της Τρομοκρατίας. Αιτία; Η διαφωνία σχετικά με το αν δύναται να οριστεί ένα φαινόμενο όπως η Τρομοκρατία³⁸.

- Η απόφαση που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση το 1979 καταδίκασε την Τρομοκρατία και όλες τις ενέργειές της, προσδιορίζοντας εκείνες τις ενέργειες οι οποίες είτε έθεταν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές είτε απειλούσαν τις θεμελιακές ελευθερίες³⁹.

- Το 1985 ο ΟΗΕ υιοθετεί νέα απόφαση με την οποία ορίζει με μεγαλύτερη σαφήνεια το φαινόμενο της Τρομοκρατίας χωρίς όμως να αποτελεί έναν κοινά αποδεκτό ορισμό που δεν επιδέχεται τροποποιήσεις. Συγκεκριμένα, κινείται προς την ταύτιση της Τρομοκρατίας με το έγκλημα καθώς η απόφαση καταδικάζει κάθε Τρομοκρατική πράξη ή μέθοδο ή πρακτική ως έγκλημα, ανεξάρτητα από το που λαμβάνει χώρα και από ποιον⁴⁰.

- Το 1989, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί τη «Διεθνή Σύμβαση κατά της Στρατολόγησης, Χρήσης, Χρηματοδότησης και Εκπαίδευσης Μισθοφόρων» με την οποία αποδέχεται ότι υπάρχει μια σχέση μεταξύ του οργανωμένου εγκλήματος, της διακίνησης ναρκωτικών και των μισθοφόρων οι οποίες εμπλέκονται σε πράξεις τρομοκρατίας που στοχεύουν στην ανατροπή των Κυβερνήσεων, στη δημιουργία προβλημάτων σε ανεξάρτητα κράτη και σε συναφείς καταστάσεις⁴¹.

- Το 1991 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί την πρόταση με θέμα «Μέτρα για την εξάλειψη της διεθνούς Τρομοκρατίας» η οποία δεν έρχεται να προσθέσει τίποτα περισσότερο στα όσα έχουν ορισθεί μέχρι τότε περί τρομοκρατίας και η οποία εμμένει να

³⁷ Μάζης, Ι. «Τα αίτια της Τρομοκρατίας και οι Δυνατότητες αναιρέσής τους», *Γεωστρατηγική*, Τεύχος 7, (2005), σ. 18. http://old.turkmas.uoa.gr/mazisite/greekpubs/Geo_07.pdf.

³⁸ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ο. π., σ. 93 – 94.

³⁹ International Convention Against the Taking of Hostages (1979). <http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/conventions/Conv5.pdf>.

⁴⁰ Measures to prevent international terrorism which endangers or takes innocent human lives or jeopardizes fundamental freedoms and study of the underlying causes of those forms of terrorism and acts of violence which lie in misery, frustration, grievance and despair and which cause some people to sacrifice human lives, including their own, in an attempt to effect radical changes (1985). http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/40/61&Area=RES.

⁴¹ International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries (1989). <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>.

αποφεύγει το θέμα του ορισμού της. Αξιοσημείωτο στοιχείο της προτάσεως αποτελεί ο συσχετισμός μεταξύ τρομοκρατικών οργανώσεων, οργανώσεων διακίνησης ναρκωτικών και λοιπών παραστρατιωτικών οργανώσεων⁴².

- Το 1995 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ προβαίνει σε υιοθέτηση ψήφισματος το οποίο περιλαμβάνει την πρόταση του 1991. Στο ψήφισμα, το οποίο για ακόμα μία φορά δεν κάνει ουσιαστική νύξη στο θέμα ορισμού της Τρομοκρατίας και των αιτιών πρόκλησής της, επαναλαμβάνεται η ταύτιση της Τρομοκρατίας με το έγκλημα, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων του εμπορίου ναρκωτικών, της παράνομης διακίνησης όπλων, του ξεπλύματος χρήματος, της παράνομης εμπορίας πυρηνικών και λοιπών θανατηφόρων υλικών ανεξάρτητα από το που διαδραματίζονται τα εγκλήματα αυτά και από ποιον⁴³.

- Το 1996 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί τη «Διεθνή Διακήρυξη για το έγκλημα και τη Δημόσια Ασφάλεια» η οποία στηρίζεται στην «Πράξη για τον Έλεγχο του Διεθνούς Εγκλήματος του 1996» που αποτελεί νομοθετική ρύθμιση της νομοθεσίας των ΗΠΑ περί της Τρομοκρατίας. Άξιο αναφοράς αποτελεί ότι οι χώρες μέλη του ΟΗΕ συμφώνησαν να εναρμονίσουν τις νομοθεσίες τους κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτρέπεται η συνεργασία των δικαστικών λειτουργιών, των διωκτικών αρχών και της προστασίας μαρτύρων⁴⁴.

- Το 1997 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί νέο ψήφισμα με «Μέτρα για την εξάλειψη της Διεθνούς Τρομοκρατίας» το οποίο κινείται στο ίδιο πλαίσιο με τα προηγούμενα με δύο όμως ειδοποιούς διαφορές: η πρώτη αφορά την ταύτιση όλων των μορφών βίας ανεξαρτήτως πολιτικών, ιδεολογικών, θρησκευτικών, φυλετικών ή λοιπών κινήτρων, είτε είναι εγκληματικής φύσης είτε όχι και η δεύτερη αφορά την εξίσωση όλων των νέων σύγχρονων μορφών βίας της εποχής με την Τρομοκρατία καθώς όλες αποκαλούνται αδιάκριτα, με βάση το ψήφισμα, Τρομοκρατία⁴⁵.

- Το 1998 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί το ψήφισμα με τίτλο «Διεθνής Σύμβαση για την αντιμετώπιση των βομβιστικών ενεργειών από Τρομοκράτες» στο οποίο επαναλαμβάνεται για ακόμα μία φορά ότι κάθε τρομοκρατική πράξη αποτελεί έγκλημα αλλά και πάλι αποφεύγεται ο ορισμός της Τρομοκρατίας⁴⁶.

- Το 1998 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθετεί ένα επιπλέον ψήφισμα περί «Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Τρομοκρατίας» το οποίο επισημαίνει την απώλεια

⁴² Measures to eliminate international terrorism (1991).

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/46/51&Area=RES.

⁴³ Measures to eliminate international terrorism (1995).

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/49/60.

⁴⁴ United Nations Declaration on Crime and Public Security (1997). <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N97/762/79/PDF/N9776279.pdf?OpenElement>.

⁴⁵ Measures to eliminate international terrorism (1997).

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/51/210.

⁴⁶ International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings (1998). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-9.pdf>.

ανθρώπινης ζωής ως αποτέλεσμα μιας Τρομοκρατικής Πράξης χωρίς όμως να προσθέτει κάτι επιπλέον πέραν από την ταύτιση κάθε τρομοκρατικής πράξης με έγκλημα ή να προβαίνει σε κάποιον ορισμό της Τρομοκρατίας⁴⁷.

- Το 1999, η Υπο – επιτροπή για την πρόληψη των διακρίσεων και την προστασία των μειονοτήτων κατέθεσε έγγραφο στο οποίο υποστηρίζει πιθανή σχέση μεταξύ Τρομοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων⁴⁸.

- Το 1999 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε τη Διεθνή Σύμβαση περί της «Καταπολέμησης της Χρηματοδότης της Τρομοκρατίας» που στοχεύει στην κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν για την χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών⁴⁹.

- Το 2005 ο ΟΗΕ υιοθετεί τη Διεθνή Σύμβαση για την «Καταστολή των πράξεων Πυρηνικής Τρομοκρατίας» με την οποία επισημαίνει την σοβαρότητα των συνεπειών, για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, που μπορούν να προκληθούν από πράξεις πυρηνικής τρομοκρατίας και αρκείται στο να ορίσει πότε η χρήση της πυρηνικής ενέργειας αποτελεί αδίκημα συνδεδεμένο με πράξεις πυρηνικής τρομοκρατίας χωρίς όμως, για ακόμα μία φορά, να προβαίνει σε κάποιον ορισμό του φαινομένου της Τρομοκρατίας⁵⁰.

- Το 2006 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε την «Παγκόσμια Αντιτρομοκρατική Στρατηγική», η οποία αποτελεί σταθμό στην πορεία του ΟΗΕ καθώς για πρώτη φορά όλα τα κράτη μέλη συμφωνούν σε μία κοινή στρατηγική προσέγγιση για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. Πέραν των λοιπών ζητημάτων καίριας σημασίας, όσον αφορά την Τρομοκρατία, τα οποία αναπτύσσονται στη συγκεκριμένη στρατηγική γίνεται ειδική αναφορά στο θέμα του ορισμού της Τρομοκρατίας. Συγκεκριμένα, ζητείται από τα κράτη μέλη να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να καταλήξουν σε έναν νομικό ορισμό της Τρομοκρατίας κοινά αποδεκτό από όλα τα κράτη μέλη⁵¹. Μία δεκαετία αργότερα, και παρά τις τρεις κατά σειρά εκθέσεις προόδου της Γενικής Συνέλευσης (2008⁵², 2010⁵³, 2012⁵⁴), ουδεμία πρόοδος σημειώθηκε στο θέμα του ορισμού της Τρομοκρατίας.

⁴⁷ Human rights and terrorism (1998). http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/52/133.

⁴⁸ Terrorism and human rights Preliminary report prepared by Ms. Kalliopi K. Koufa, Special Rapporteur (1999). http://www.un.org/documents/ecosoc/cn4/sub2/e-cn4sub2_99_27.pdf.

⁴⁹ International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism (1999). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-11.pdf>.

⁵⁰ Διεθνή Σύμβαση για την Καταστολή Πράξεων Πυρηνικής Τρομοκρατίας (2005). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-15.pdf>.

⁵¹ Παγκόσμια Αντιτρομοκρατική Στρατηγική. <http://www.un.org/en/terrorism/strategy-counter-terrorism.shtml>.

⁵² Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 2008.

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/62/272.

⁵³ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 8^{ης} Σεπτεμβρίου 2010.

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/297.

⁵⁴ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 29^{ης} Ιουνίου 2012.

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/282.

- Το 2010 ο ΟΗΕ υιοθετεί τη «Σύμβαση για την καταστολή των παράνομων πράξεων που αφορούν τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία», γνωστή και ως «Σύμβαση του Πεκίνου». Πρόκειται για έναν εκσυγχρονισμό της «Σύμβασης του Μόντρεαλ» του 1971. Με τη Σύμβαση καθορίζεται ρητά ως ποινικό αδίκημα η χρήση αεροσκαφών της πολιτικής αεροπορίας προκειμένου να προκληθεί σοβαρός τραυματισμός, ακόμα και θάνατος, μέσω της χρήσης βιολογικών, χημικών ή πυρηνικών όπλων. Πέραν όμως αυτής της επισήμανσης, η μοναδική αναφορά που γίνεται στο θέμα της Τρομοκρατίας είναι ότι η εν λόγω Σύμβαση θα συμβάλλει με τη σειρά της στην υλοποίηση της Παγκόσμιας Αντιτρομοκρατικής Στρατηγικής του 2006, ενώ ουδεμία αναφορά γίνεται στο θέμα του ορισμού της Τρομοκρατίας⁵⁵.

Κατόπιν της συνοπτικής αναδρομής στο θέμα του ορισμού της Τρομοκρατίας, όσον αφορά τα Ηνωμένα Έθνη, γίνεται αντιληπτό το μέγεθος της ασυμφωνίας και της ποικιλομορφίας των απόψεων. Αποτελεί γεγονός ότι, στην προσπάθεια εξεύρεσης λύσης στο συγκεκριμένο θέμα, διεξάγονται «*διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά ένα σχέδιο σφαιρικής σύμβασης κατά της Τρομοκρατίας*»⁵⁶. Στο πλαίσιο αυτών των διαπραγματεύσεων η κ. Καλλιόπη Κούφα, ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ επί του θέματος, θεωρεί ότι ίσως να ήταν πρόωρο και αντιπαραγωγικό να προβούμε σε έναν ορισμό προτού καθορίσει η υπό επιτροπή ποια θέματα θεωρούνται άξια ανάπτυξης και πως η εξεύρεση ενός σφαιρικού και γενικά κοινά αποδεκτού ορισμού της Τρομοκρατίας αποτελεί ένα φιλόδοξο στόχο⁵⁷. Η πράξη όμως αποδεικνύει ότι «*οι μέχρι σήμερα διατυπωμένες απόψεις του ΟΗΕ δεν απαντούν σε καίρια ζητήματα, ενώ δεν είναι ορατή και η πρόθεσή του να ασχοληθεί με το πρόβλημα των αιτιών της δημιουργίας και της αναπαραγωγής της πολιτικής βίας*»⁵⁸.

1.3. Πως ορίζει την Τρομοκρατία η ΕΕ

Η Τρομοκρατία, καθώς στη ροή του χρόνου δεν αποτέλεσε ποτέ ένα στατικό φαινόμενο και οι διαστάσεις της επεκτείνονταν και πέραν των εθνικών συνόρων, σαν φαινόμενο, κατατάσσεται ανάμεσα στα περισσότερο συζητημένα θέματα στις τάξεις των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Παρόλο που το θέμα βρέθηκε κατ' επανάληψη στην ατζέντα των συζητήσεων των οργάνων της ΕΕ δεν υπήρξε ποτέ, μέχρι πρότινος, ένας ορισμός σαφής

⁵⁵ Σύμβαση για την καταστολή των παράνομων πράξεων που αφορούν τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία (2010). http://www.icao.int/secretariat/legal/Administrative%20Packages/Beijing_Convention_EN.pdf.

⁵⁶ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02002F0475-20081209&rid=1>.

⁵⁷ Τρομοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Έκθεση Προόδου που εκπόνησε η κα Καλλιόπη Κούφα (2001). http://www1.umn.edu/humanrts/demo/Koufa_TerrorismHumanRights.pdf.

⁵⁸ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ο. π., σ. 102.

και κοινά αποδεκτός από τα κράτη μέλη εξαιτίας της διαφορετικότητας των απόψεων μεταξύ των κρατών μελών επί του ορισμού της έννοιας της Τρομοκρατίας. Σύμφωνα με το TREVΙ, που αποτελεί την πρώτη σοβαρή κίνηση της ΕΕ στο θέμα της Τρομοκρατίας, «*Τρομοκρατία ορίζεται η χρήση ή η απειλή χρήσης βίας από συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων για την επίτευξη πολιτικών στόχων*». Πρόκειται για έναν ορισμό με ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς θέτει ως κύριο στόχο της Τρομοκρατίας την «*επίτευξη πολιτικών στόχων*»⁵⁹.

Στη ροή του χρόνου ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας του 1977 η οποία, προσπαθώντας εντέχνως να αποτρέψει μια οποιαδήποτε πολιτική τριβή, δεν απέδωσε κάποιον ορισμό της Τρομοκρατίας σε επίπεδο πολιτικής κλίμακας, αν και παρήγαγε πολλούς ορισμούς, και αρκέστηκε στην απλή καταγραφή εγκλημάτων που πιθανώς να σχετίζονται με την Τρομοκρατία⁶⁰.

Τα τρομοκρατικά χτυπήματα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα προκάλεσαν ένα αίσθημα ανασφάλειας στο εσωτερικό της ΕΕ. Η Ένωση, έχοντας ορίσει ως στόχο στην ίδια τη Συνθήκη για την ΕΕ την εξασφάλιση στους πολίτες της ενός υψηλού επιπέδου προστασίας μέσα σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αντιλαμβάνεται την ανάγκη αποτελεσματικής απάντησης από πλευράς της προς την Τρομοκρατία. Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα κράτη μέλη, όσον αφορά τη νομοθεσία, αντιμετωπίζουν διαφορετικά την Τρομοκρατία, με αρκετά εξ αυτών να μην έχουν καν ειδικούς νόμους περί αντιμετώπισής της, και αναλογιζόμενη το γεγονός ότι οι Τρομοκράτες επιδιώκουν με κάθε τρόπο να επωφεληθούν αυτή τη διαφορετικότητα των νομοθεσιών προβαίνει στην πρόταση μίας Απόφασης Πλαισίου προκειμένου να ενισχύσει και να ενοποιήσει τα μέτρα αντιμετώπισης των κρατών μελών της ΕΕ⁶¹.

Στις 13 Ιουνίου του 2002 το Συμβούλιο προβαίνει στην υιοθέτηση της 2002/475/ΔΕΥ Απόφασης – Πλαίσιο, με την οποία η ΕΕ ορίζει για πρώτη φορά ποια εγκλήματα λογίζονται πλέον ως εγκλήματα τρομοκρατίας. Με αυτόν τον τρόπο θέτει τη βάση για την ανάπτυξη κοινής νομοθεσίας στα πλαίσια της ΕΕ προκειμένου την από κοινού αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας. Έτσι, στην Απόφαση – Πλαίσιο του 2002 ως *εγκλήματα Τρομοκρατίας* λογίζονται οι παρακάτω πράξεις:

⁵⁹ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ό. π., σ. 86 - 87.

⁶⁰ Μπόση, Μ., *Περί Ορισμού της Τρομοκρατίας*. Ό. π., σ. 89 - 90.

⁶¹ Πρόταση Απόφασης Πλαισίου του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2001). <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0521:FIN:EL:PDF>.

1. «Προσβολή κατά της ζωής προσώπου, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει το θάνατο,
2. Σοβαρή προσβολή κατά της σωματικής ακεραιότητας προσώπου,
3. Απαγωγή ή αρπαγή ομήρων,
4. Πρόκληση μαζικών καταστροφών σε κυβερνητικές ή δημόσιες εγκαταστάσεις, συγκοινωνιακά συστήματα, υποδομή, περιλαμβανομένων και των συστημάτων πληροφορικής, σταθερές εξέδρες που ευρίσκονται επί της υφαλοκρηπίδας, δημόσιους χώρους ή ιδιωτικές ιδιοκτησίες, που θα μπορούσαν να εκθέσουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές ή να προξενήσουν σημαντικές οικονομικές απώλειες,
5. Κατάληψη αεροσκαφών ή πλοίων ή άλλων μέσων μαζικής μεταφοράς ή μεταφοράς εμπορευμάτων,
6. Κατασκευή, κατοχή, κτήση, μεταφορά, προμήθεια ή χρήση πυροβόλων όπλων, εκρηκτικών υλών, πυρηνικών, βιολογικών και χημικών όπλων καθώς και, όσον αφορά τα βιολογικά και χημικά όπλα, έρευνα και ανάπτυξη,
7. Απελευθέρωση επικίνδυνων ουσιών ή πρόκληση πυρκαγιών, πλημμύρων ή εκρήξεων, με αποτέλεσμα την έκθεση ανθρώπινων ζωών σε κίνδυνο,
8. Διαταραχή ή διακοπή του εφοδιασμού ύδατος, ηλεκτρικής ενέργειας ή κάθε άλλου βασικού φυσικού πόρου, με αποτέλεσμα την έκθεση ανθρώπινων ζωών σε κίνδυνο,
9. Απειλή τέλεσης μίας εκ των πράξεων οι οποίες απαριθμούνται» παραπάνω⁶²,

οι οποίες είναι σε θέση να επιφέρουν σοβαρό πλήγμα σε μια χώρα ή σε έναν διεθνή οργανισμό όταν ο δράστης τις διαπράττει με σκοπό:

- «να εκφοβίσει σοβαρά ένα πληθυσμό, ή
- να εξαναγκάσει αδικαιολόγητα τις δημόσιες αρχές ή ένα διεθνή οργανισμό να εκτελέσουν οποιαδήποτε πράξη ή να απόσχουν από την εκτέλεσή της ή
- να αποσταθεροποιήσει σοβαρά ή να καταστρέψει τις θεμελιώδης πολιτικές, συνταγματικές, οικονομικές ή κοινωνικές δομές μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού»⁶³.

Επιπλέον, στην ίδια Απόφαση Πλαίσιο, ως «Τρομοκρατική Ομάδα» νοείται «η εγκαθιδρυμένη επί ένα χρονικό διάστημα και διαρθρωμένη ένωση περισσότερων των δύο προσώπων που δρουν από κοινού προκειμένου να τελέσουν τρομοκρατικά εγκλήματα». Με τον όρο «Διαρθρωμένη Ένωση» η Απόφαση – Πλαίσιο φωτογραφίζει μια Ένωση της οποίας η

⁶² Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Άρθρο 1, Παρ.1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02002F0475-20081209&rid=1>.

⁶³ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 1.

ίδρυση δεν έγινε τυχαία με αυτοσκοπό της την άμεση διάπραξη ενός εγκλήματος και η οποία δεν παρουσιάζει απαραίτητα πολυσύνθετη δομή ή συνέχεια στη δομή ή διακριτούς, καθορισμένους ρόλους στα μέλη της. Επιπλέον, προκύπτει το θέμα της επιβολής ποινής σε όποιον διευθύνει Τρομοκρατική Ομάδα ή συμμετέχει «στις δραστηριότητες Τρομοκρατικής Ομάδας, συμπεριλαμβανομένης της παροχής πληροφοριών ή υλικών μέσων ή κάθε μορφής χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της, με επίγνωση του γεγονότος ότι η συμμετοχή αυτή θα συμβάλει στις εγκληματικές δραστηριότητες της Τρομοκρατικής Ομάδας»⁶⁴.

Πέραν των προαναφερθέντων, η Απόφαση – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ ορίζει ότι η διακεκριμένη κλοπή, η εκβίαση ή η πλαστογραφία διοικητικών εγγράφων, η οποία διαπράττεται με σκοπό την τέλεση μίας εκ των πράξεων που ορίστηκαν ως εγκλήματα Τρομοκρατίας λογίζεται ως έγκλημα συνδεδεμένο με Τρομοκρατικές δραστηριότητες⁶⁵.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η Απόφαση – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ ορίζει ποια εγκλήματα λογίζονται για την ΕΕ, και κατ' επέκταση για όλα τα κράτη μέλη της, ως εγκλήματα Τρομοκρατίας. Προκειμένου για την επίτευξη αυτής της κατηγοριοποίησης των εγκλημάτων η έννοια της Τρομοκρατίας συνδυάζει τα ακόλουθα δύο στοιχεία:

- «ένα αντικειμενικό στοιχείο, καθώς αναφέρεται σε σειρά περιπτώσεων σοβαρής εγκληματικής συμπεριφοράς (η δολοφονία, οι σωματικές βλάβες, η σύλληψη ομήρων, ο εκβιασμός, η κατασκευή όπλων, οι επιθέσεις, η απειλή υλοποίησης των παραπάνω πράξεων και λοιπά)
- Ένα υποκειμενικό στοιχείο, καθώς οι πράξεις αυτές θεωρούνται ως εγκλήματα Τρομοκρατίας, εφόσον διαπράττονται με σκοπό να φοβίσουν σοβαρά ένα πληθυσμό, να εξαναγκάσει αδικαιολόγητα τις δημόσιες αρχές ή ένα διεθνή οργανισμό να εκτελέσουν οποιαδήποτε πράξη ή να απόσχουν από την εκτέλεσή της ή να αποσταθεροποιήσει σοβαρά ή να καταστρέψει τις θεμελιώδεις πολιτικές, συνταγματικές, οικονομικές ή κοινωνικές δομές μίας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού»⁶⁶.

Μερικά χρόνια αργότερα, η Επιτροπή, με νέα πρότασή της προς το Συμβούλιο, στοχεύει στην τροποποίηση της 2002/475/ΔΕΥ Απόφασης – Πλαίσιο του Συμβουλίου. Η Επιτροπή αναλογιζόμενη τη γρήγορη ανάπτυξη και εξέλιξη της Τρομοκρατίας τα τελευταία

⁶⁴ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 2, παρ 1, 2.

⁶⁵ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 3.

⁶⁶ Αναγνωστοπούλου, Δ. (2012), Άρθρο 81, εις Β. Χριστιανό (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ και ΣΛΕΕ. Κατ' άρθρο ερμηνεία. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη σ. 317.

χρόνια εξαιτίας της ολοένα και περισσότερο χρησιμοποίησης σύγχρονων τεχνολογιών του τομέα της πληροφορίας και της επικοινωνίας, και ειδικότερα το Διαδίκτυο, από τους Τρομοκράτες, προτείνει την ενημέρωση και την τροποποίηση της Απόφασης – Πλαίσιο για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας προκειμένου η ΕΕ «να καταπολεμήσει τη σύγχρονη Τρομοκρατία και το νέο τρόπο λειτουργίας της με την ίδια αποφασιστικότητα και δυναμισμό που επέδειξε και για την καταπολέμηση της παραδοσιακής Τρομοκρατίας»⁶⁷.

Η Απόφαση – Πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου έρχεται να τροποποιήσει την προηγούμενη Απόφαση – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ και να συμπληρώσει τον κατάλογο με τα Τρομοκρατικά Εγκλήματα προσθέτοντας την εκπαίδευση Τρομοκρατών, την Στρατολόγηση Τρομοκρατών και την Δημόσια Πρόκληση για τέλεση Τρομοκρατικού Εγκλήματος ως Εγκλήματα συνδεδεμένα με Τρομοκρατικές Δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, ορίζει ως «Δημόσια Πρόκληση για τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος» τη διάδοση ή την με «οποιοδήποτε τρόπο διάθεση ενός μηνύματος προς το κοινό, με πρόθεση την υποκίνηση σε τέλεση ενός από τα εγκλήματα»⁶⁸.

Μάλιστα, λαμβάνοντας ως γνώμονά της την τέλεση ενός εκ των εγκλημάτων που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να οριστεί τι είναι έγκλημα Τρομοκρατίας προβαίνει στον ορισμό των προαναφερθέντων τριών εγκλημάτων τρομοκρατίας. Συγκεκριμένα ορίζει ως:

- «Δημόσια πρόκληση για τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος» τη διάδοση ή τη «με οποιονδήποτε τρόπο διάθεση ενός μηνύματος προς το κοινό, με πρόθεση την υποκίνηση σε τέλεση ενός από» αυτά τα εγκλήματα «όταν μια τέτοια συμπεριφορά, είτε υποστηρίζει άμεσα είτε όχι τα τρομοκρατικά εγκλήματα, προκαλεί κίνδυνο τέλεσης ενός ή περισσότερων τέτοιων εγκλημάτων»
- «Στρατολόγηση Τρομοκρατών» την «υποκίνηση άλλου προσώπου σε τέλεση ενός» εκ των προαναφερθέντων εγκλημάτων
- «Εκπαίδευση Τρομοκρατών» την «παροχή οδηγιών σχετικά με την κατασκευή ή την χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων, λοιπών όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών ή άλλων ειδικών μεθόδων ή τεχνικών, ενόψει της διάπραξης ενός» εκ των προαναφερθέντων

⁶⁷ Πρόταση Απόφαση – Πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της Απόφασης – Πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2007). <http://old.eu-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0650:FIN:EL:PDF>.

⁶⁸ Απόφαση Πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28^{ης} Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την τροποποίηση της Απόφασης – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. Άρθρο 1, παρ. 1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008F0919&rid=2>.

εγκλημάτων «έχοντας επίγνωση ότι η διαβιβασθείσα τεχνογνωσία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό αυτό»⁶⁹.

Κατόπιν της ανάλυσης και καταγραφής των όσων ορίζονται στις δύο αποφάσεις πλαίσιο είναι ξεκάθαρο ότι η ΕΕ, παρά τα τόσα χρόνια εντρύφησης και ενασχόλησης με το φαινόμενο της Τρομοκρατίας, αρκείται στο να προσδιορίσει ποια είναι τα Τρομοκρατικά Εγκλήματα, γεγονός που δικαιολογεί πλήρως τον κ. Στ. Περράκη ο οποίος ομιλεί περί μη ύπαρξης σαφούς ορισμού της Τρομοκρατίας και επισημαίνει, κατά αυτό τον τρόπο, την αδυναμία της ΕΕ να προβεί στον Ορισμό του Φαινομένου⁷⁰.

Από τα προαναφερόμενα, μπορούμε να διαπιστώσουμε πως η Τρομοκρατία, ως εναλλακτική μέθοδος διεκδίκησης συγκεκριμένων αιτημάτων, είναι ένας όρος που πλημμυρίζει την κοινωνική ζωή σε όλα τα μήκη και πλάτη της υφηλίου. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός του φαινομένου γεγονός που, προφανώς, δεν οφείλεται σε ανεπάρκεια των επιστημόνων, αλλά στο γεγονός ότι η Τρομοκρατία διαπλέκεται τόσο στενά με πολιτικές σκοπιμότητες, που δεν αφήνει περιθώρια για αντικειμενικές προσεγγίσεις. Επιπλέον, ο σχετικισμός και η ασάφεια που επικρατεί, καθώς ούτε και στη συνείδηση των λαών ανά τον κόσμο, προηγμένων και μη, υπάρχει σαφής αντίληψη και ομοιόμορφη αξιολόγηση της Τρομοκρατίας, όπως ξεκάθαρα υποδεικνύει το πασίγνωστο ρητό «τρομοκράτης για τους μεν, αγωνιστής για τους δε», αποθαρρύνει την αναζήτηση ενός σαφή ορισμού για την Τρομοκρατία. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο πληρέστερος ίσως ορισμός είναι αυτός του Συμβουλίου της Ευρώπης της σύστασης αριθμ. 1426/1990, αφού ουσιαστικά ο στόχος των τρομοκρατών δεν είναι η εξάντληση της δράσης τους σε μία μόνο εγκληματική ενέργεια, αλλά σε μια σειρά αυτών, με διάρκεια χρόνου, και με σκοπό να επηρεάσουν τόσο την κοινή γνώμη όσο και τις Δημόσιες Αρχές.

⁶⁹ Απόφαση Πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 1.

⁷⁰ Περράκης, Σ. (2015) «Πολιτικές του «Χώρου» και τα δικαιώματα του ανθρώπου μετά τη συνθήκη της Λισαβόνας. Τριβές και προοπτικές υπό το φως των νέων προκλήσεων», εις Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο

Καταστέλλοντας την Τρομοκρατία

Η ΕΕ, από τα πρώτα βήματά της συνειδητοποίησε την ανάγκη να υιοθετήσει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να προβλέψει, αντιμετωπίσει και καταστείλει την Τρομοκρατία. Συνεπώς, προέβη στη λήψη μία σειράς μέτρων τα οποία στη ροή του χρόνου ενίσχυσε, τροποποίησε ή και διέγραψε προκειμένου, ανάλογα πάντα των περιστάσεων, να είναι παρούσα δυναμικά στη σκακιέρα που έχει στηθεί γύρω από την Τρομοκρατία ώστε να συνδράμει με τη δράση της αποτελεσματικά στο παιχνίδι της πάταξης και εξάλειψής της.

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα μέτρα εκείνα της ΕΕ που έχουν ληφθεί με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας των κρατών – μελών. Τα μέτρα αυτά έχουν ληφθεί σε υψηλό πολιτικό επίπεδο και κυρίως στοχεύουν στην πρόληψη και αποτροπή της εκδήλωσης των ασύμμετρων απειλών, όπως είναι η Τρομοκρατία. Έτσι, έχουν ληφθεί αποφάσεις και έχουν θεσπιστεί όργανα και διαδικασίες, τα οποία παρατίθενται στο παρόν κεφάλαιο, των οποίων η δράση έχει τόσο αποτρεπτικό όσο και κατασταλτικό χαρακτήρα.

2.1. Η Δικαιική αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας

Στο τμήμα αυτό του κεφαλαίου επισημαίνονται τα μέτρα εκείνα τα οποία έχουν ληφθεί από την ΕΕ, προκειμένου την καταστολή της Τρομοκρατίας, και αποτελούν τμήμα της νομοθεσίας αυτής, αρχής γενομένης της ίδιας της Συνθήκης της Λισαβόνας που επικυρώθηκε το 2007.

2.1.1. Η καθοριστική συμβολή της Συνθήκης της Λισαβόνας

Παρατηρούμε λοιπόν την Ένωση να θέτει εκ προοιμίου τις βάσεις σχετικά με την αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας και μέσα στην ίδια τη Συνθήκη της Λισαβόνας να ορίζει στον Τίτλο V της ΣΕΕ τις ειδικές εκείνες διατάξεις οι οποίες θέτουν το πλαίσιο δράσης της Ένωσης σχετικά με την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας την οποία πρόκειται να ακολουθήσει. Έτσι, αρχικώς, η Ένωση καλείται να εφαρμόσει πολιτικές και δράσεις σε όλους τους τομείς με στόχο τη διαφύλαξη της ασφάλειας, τη στήριξη της

δημοκρατίας και τη διατήρηση της ειρήνης⁷¹. Εν συνεχεία, η Ένωση ορίζει ότι στα πλαίσια της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας εμπεριέχεται αναπόσπαστα και η Κοινή Πολιτική Ασφαλείας και Άμυνας η οποία εξασφαλίζει στην Ένωση τη δυνατότητα με τη χρήση είτε μη στρατιωτικών είτε στρατιωτικών μέσων να αναλαμβάνει αποστολές προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης και να ενισχύει την ασφάλεια⁷². Αποτέλεσμα αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 43 της ΣΕΕ, οι αποστολές που μπορούν να λάβουν χώρα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, δράσεις αφοπλισμού, αποστολές πρόληψης συγκρούσεων, διαχείρισης κρίσεων και διατήρησης και αποκατάστασης της ειρήνης και έχουν, επομένως, τη δυνατότητα να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της Τρομοκρατίας⁷³.

Ακολούθως, η ΣΛΕΕ έρχεται να προσθέσει όλους εκείνους τους τομείς όπου η ΕΕ πρέπει να δράσει αναλόγως σε συνεργασία με τα κράτη – μέλη προκειμένου να υλοποιηθούν κάποιοι στόχοι τόσο προς όφελος των κρατών – μελών ειδικά όσο και προς όφελος της ΕΕ γενικά. Έτσι, αρχικώς ορίζεται ότι η ΕΕ έχει συντρέχουσες αρμοδιότητες με τα κράτη – μέλη μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και η υλοποίηση ενός Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ)⁷⁴. Εν συνεχεία, γίνεται εκτενέστερη μνεία σχετικά με τον ΧΕΑΔ και συγκεκριμένα ορίζεται ότι η Ένωση συγκροτεί τον ΧΕΑΔ με σεβασμό στα θεμελιώδη δικαιώματα και θεσπίζει μέτρα σε μια προσπάθεια, μεταξύ άλλων, να καταπολεμήσει την εγκληματικότητα, και άρα και την Τρομοκρατία, και να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο ασφαλείας στους πολίτες της⁷⁵. Στα πλαίσια υλοποίησης του ΧΕΑΔ, σε λοιπά άρθρα του ίδιου Τίτλου, θεμελιώνονται περαιτέρω δράσεις που πρέπει να υλοποιήσει η Ένωση. Έτσι, πρωτίστως θεμελιώνεται ρητά η εντολή για τον ορισμό πλαισίου διοικητικών μέτρων τα οποία αφορούν στην κίνηση χρηματικών κεφαλαίων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι την πρόληψης και της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας⁷⁶. Κατόπιν, στα πλαίσια της Δικαστικής Συνεργασίας σε Ποινικές Υποθέσεις, ορίζεται η ικανότητα της θέσπισης ελαχίστων κανόνων σχετικά με τον ορισμό και τις κυρώσεις των ιδιαίτερος σοβαρών διασυνοριακών εγκλημάτων στα οποία συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων και η Τρομοκρατία⁷⁷. Τέλος, στα πλαίσια της Αστυνομικής Συνεργασίας, ορίζεται η αποστολή της Ευρωπόλ, η οποία καθιστάτε αρμόδια για τη στήριξη και ενίσχυση της δράσης των αστυνομικών αρχών

⁷¹ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την ΕΕ και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2010), ΣΕΕ, Άρθρο 21. http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/consolidated_versions_of_the_treaty_on_european_union_2012/consolidated_versions_of_the_treaty_on_european_union_2012_el.pdf

⁷² Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 42.

⁷³ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 43.

⁷⁴ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 4.

⁷⁵ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 67.

⁷⁶ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 75.

⁷⁷ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 83.

των κρατών – μελών στον τομέα της πρόληψης και καταπολέμησης μεταξύ άλλων και της Τρομοκρατίας⁷⁸. Στα πλαίσια της Εξωτερικής Δράσης της Ένωσης, που αναπτύσσονται στο Πέμπτο Μέρος της ΣΛΕΕ, η Ένωση καθιερώνει στο άρθρο 222 την από κοινού δράση της με τα κράτη – μέλη της, κινούμενη σε ένα πνεύμα αλληλεγγύης, και ορίζει την κινητοποίηση των διατιθέμενων μέσων της με στόχο την πρόληψη, την προστασία και την παροχή συνδρομής ενάντια σε μία ενδεχόμενη ή πραγματική Τρομοκρατική Επίθεση κατά ενός κράτους – μέλους⁷⁹.

Οι παραπάνω διατάξεις αποτελούν την βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκαν οι Ευρωπαϊκοί Θεσμοί προκειμένου να αναπτυχθεί όλο το οικοδόμημα των μέτρων γύρω από την πρόληψη, αντιμετώπιση και καταστολή της Τρομοκρατίας. Πρόκειται για μία σειρά δικαιικών κανόνων οι οποίοι προϋπήρχαν της Συνθήκης της Λισαβόνας και οι οποίοι τοποθετήθηκαν εντός του κειμένου της Συνθήκης, ακριβώς για να δηλώσουν το μέγεθος και τη σημαντικότητα του φαινομένου της Τρομοκρατίας.

2.1.2. Το κοινό πλαίσιο δράσης της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία μέσα από την Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας

Η ΕΕ, ένα *sui generis* οικοδόμημα που στηρίζεται στις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και σέβεται τόσο τα ανθρώπινα δικαιώματα όσο και τις αρχές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης, «καταδικάζει την Τρομοκρατία ως απειλή για» τις προαναφερθείσες αρχές της και τη θεωρεί ως μία εκ των σοβαρότερων παραβιάσεων αυτών. Στην προσπάθειά της να διασφαλίσει τη δημοκρατία και να παρέχει υψηλά επίπεδα ασφαλείας στα κράτη – μέλη της και τους πολίτες αυτών, δεδομένου ότι «τα θύματα των τρομοκρατικών εγκλημάτων είναι ευάλωτα» και «ότι οι στόχοι της προτεινόμενης δράσης δεν μπορούν να υλοποιηθούν επαρκώς από τα κράτη – μέλη μονομερώς» η ΕΕ αντιλήφθηκε την αναγκαιότητα της θέσπισης κανόνων «περί δικαιοδοσίας για να κατοχυρωθεί η δυνατότητα αποτελεσματικής δίωξης του τρομοκρατικού εγκλήματος». Έναν εξ αυτών των κανόνων αποτελεί και η Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας όπου για πρώτη φορά η ΕΕ προβαίνει σε μία προσπάθεια τόσο ορισμού της Τρομοκρατίας, χωρίς όμως να την ορίζει σαν φαινόμενο, όσο και

⁷⁸ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 88.

⁷⁹ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 222.

υιοθέτησης κοινής γραμμής στο θέμα των κυρώσεων εντός των συνόρων της κατά των εμπλεκόμενων σε εγκλήματα τρομοκρατίας⁸⁰.

Δεδομένου αυτού, εξέδωσε την 2002/475/ΔΕΥ Απόφαση – Πλαίσιο του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου του 2002 με την οποία ορίζει ποιες πράξεις θεωρούνται ως εγκλήματα τρομοκρατίας, τι νοείται τρομοκρατική ομάδα και ποια εγκλήματα σχετίζονται με αυτήν και, τέλος, ποια εγκλήματα συνδέονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως αναπτύχθηκε εκτενώς στο προηγούμενο κεφάλαιο, και επιπλέον αυτών, ορίζει το είδος των κυρώσεων που πρέπει να επιβληθούν στα τρομοκρατικά εγκλήματα προκειμένου να είναι «αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές». Αναλυτικότερα, στο θέμα των κυρώσεων, ορίζονται τα ακόλουθα:

- Τα μέτρα τα οποία θα ληφθούν αντίστοιχα από κάθε κράτος – μέλος θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά και να δίνουν τη δυνατότητα να προκληθεί έκδοση των εγκληματιών⁸¹.

- Τα εγκλήματα τρομοκρατίας, όπως αυτά ορίστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, και η ηθική αυτουργία, η συνεργεία και η απόπειρα τέλεσης ενός εκ των εγκλημάτων τρομοκρατίας επισύρουν ποινή στέρησης της ελευθερίας αυστηρότερη «από εκείνες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για τα ίδια εγκλήματα όταν δεν» συντρέχουν οι λόγοι του εκφοβισμού, του εξαναγκασμού και της αποσταθεροποίησης του πληθυσμού, των δημοσίων αρχών και των κοινωνικών δομών μίας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού⁸².

- Τα συνδεόμενα εγκλήματα τρομοκρατίας σε «*Τρομοκρατική Ομάδα*», όπως αυτή ορίστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, είτε ως διευθύνον προσωπικό αυτής είτε απλά ως συμμετέχων, ανεξάρτητα του τρόπου συμμετοχής, επισύρουν ποινή στέρησης της ελευθερίας της οποίας η μέγιστη διάρκεια δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 15 ετών, όταν πρόκειται για συμμετοχή σε «*Τρομοκρατική Ομάδα*» ως διευθύνον προσωπικό, ή των 8 ετών, όταν πρόκειται για συμμετοχή σε «*Τρομοκρατική Ομάδα*» ανεξαρτήτως του τρόπου συμμετοχής⁸³.

Παρά τα προαναφερθέντα μέτρα κυρώσεων, ορίζονται κάποιες ιδιαίτερες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι προαναφερθείσες ποινές δύνανται να μειωθούν. Μειώσεις ποινών λαμβάνουν χώρα «*όταν ο δράστης του εγκλήματος*»:

⁸⁰ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π..

⁸¹ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 5, παρ. 1.

⁸² Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 5, παρ. 2.

⁸³ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 5, παρ. 3.

- *Παραλείπεται από τις τρομοκρατικές δραστηριότητές του και*
- *Παρέχει στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές πληροφορίες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν άλλως να αποκτήσουν και οι οποίες πληροφορίες βοηθούν τις εν λόγω αρχές:*
  - i. Να αποτρέψουν ή να περιορίσουν τα αποτελέσματα του εγκλήματος,*
  - ii. Να προσδιορίσουν ή να παραπέμψουν στη δικαιοσύνη τους λοιπούς δράστες του εγκλήματος,*
  - iii. Να εξεύρουν αποδεικτικά στοιχεία, ή*
  - iv. Να αποτρέψουν την τέλεση άλλων εγκλημάτων» Τρομοκρατίας⁸⁴.*

Επιπλέον των προαναφερθέντων, μέτρα κυρώσεων λαμβάνονται από τα κράτη – μέλη και κατά νομικών προσώπων, τα οποία φέρουν ευθύνη όταν ένα τρομοκρατικό έγκλημα τελείται για λογαριασμό τους από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του συγκεκριμένου νομικού προσώπου, ασκώντας εντός του νομικού προσώπου διευθυντική εξουσία στηριζόμενη σε μία από τις ακόλουθες βάσεις:

- *«εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου*
- *Εξουσία λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του νομικού προσώπου*
- *Εξουσία ασκήσεων ελέγχου εντός του νομικού προσώπου»⁸⁵.*

Πέραν αυτού, τα νομικά πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για ένα τρομοκρατικό έγκλημα, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, «υπόκεινται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται ποινικής ή μη ποινικής φύσεως ποινές σε χρήμα και, ενδεχομένως, άλλες κυρώσεις, ιδίως:

- *Αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις*
- *Προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας*
- *Επιβολή δικαστικής εποπτείας*
- *Δικαστική εντολή διάλυσης*
- *Προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη εγκλήματος»⁸⁶.*

⁸⁴ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ό. π., Άρθρο 6.

⁸⁵ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ό. π., Άρθρο 7.

⁸⁶ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ό. π., Άρθρο 8.

Τέλος, ορίζονται επακριβώς οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα κράτος – μέλος θεμελιώνει δικαίωμα για τον έλεγχο και, κατά συνέπεια, την επιβολή κυρώσεων των εγκλημάτων τρομοκρατίας. Έτσι, ορίζεται ότι ένα κράτος μέλος θεμελιώνει δικαίωμα «στις εξής περιπτώσεις:

- *Το έγκλημα τελείται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφός του. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του εάν το έγκλημα διαπράχθηκε στο έδαφος κράτους μέλους*
  - *Το έγκλημα τελείται μέσα σε πλοίο που φέρει τη σημαία του ή αεροσκάφος καταχωρημένο στα μητρώα του*
  - *Ο δράστης του εγκλήματος είναι υπήκοος ή κάτοικός του*
  - *Το έγκλημα τελείται για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκατεστημένου στο έδαφός του*
  - *Το έγκλημα στρέφεται κατά των θεσμών του ή του πληθυσμού του, ή κατά οργάνου της ΕΕ ή οργανισμού που ιδρύθηκε σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της ΕΚ ή τη συνθήκη για την ΕΕ και εδρεύει στο οικείο κράτος μέλος⁸⁷.*

Επιπλέον, η Απόφαση – Πλαίσιο καθορίζει ότι όταν ένα έγκλημα τρομοκρατίας υπάγεται στη δικαιοδοσία περισσότερων του ενός κρατών μελών, τα οποία μπορούν όλα να κατοχυρώσουν εγκύρως δικαίωμα άσκησης δίωξης, τότε αυτά συνεργαζόμενα αποφασίζουν ποια κράτη θα ασκήσουν τη δίωξη κατά των δραστών του εγκλήματος τρομοκρατίας, στοχεύοντας στην άσκηση της δίωξης, ει δυνατόν, από ένα κράτος μέλος⁸⁸.

Άξιο παρατήρησης αποτελεί το γεγονός ότι γίνεται ειδική μνεία για την παροχή προστασίας και συνδρομής στα θύματα των τρομοκρατικών εγκλημάτων και συγκεκριμένα ορίζει ότι «η διεξαγωγή ή η άσκηση δίωξης για τα εγκλήματα τα οποία αναφέρονται στην παρούσα απόφαση – πλαίσιο, δεν εξαρτώνται από καταγγελία ή κατηγορία προερχόμενη από θύμα του εγκλήματος, τουλάχιστον εάν τα γεγονότα διεπράχθησαν στο έδαφος του κράτους μέλους»⁸⁹.

Τον Νοέμβριο του 2008, το Συμβούλιο, αναλογιζόμενο ότι τα χρόνια που ακολούθησαν τη λήψη της Απόφασης – Πλαίσιο η τρομοκρατική απειλή παρουσίασε ραγδαία

⁸⁷ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 9, παρ. 1.

⁸⁸ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 9, παρ. 2.

⁸⁹ Απόφαση Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 10.

εξέλιξη και ανάπτυξη με αποτέλεσμα να κρίνεται επιτακτική η ύπαρξη περαιτέρω προσέγγισης σχετικά με τον ορισμό των τρομοκρατικών εγκλημάτων, έρχεται να τροποποιήσει την 2002/475/ΔΕΥ Απόφαση – Πλαίσιο με την 2008/919/ΔΕΥ. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο προβαίνει στην τροποποίηση – ενημέρωση των εγκλημάτων που συνδέονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες χωρίς όμως να κάνει ουδεμία τροποποίηση ή προσθήκη στο θέμα της επιβολής των κυρώσεων που ήδη ισχύουν με την 2002/475/ΔΕΥ Απόφαση – Πλαίσιο⁹⁰.

Βλέπουμε την Ένωση να υιοθετεί μία Απόφαση Πλαίσιο με την οποία καθορίζει πρωτίστως ποια εγκλήματα χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικά και εν συνεχεία καθορίζει το είδος των κυρώσεων που πρέπει να επιβληθούν αντίστοιχα. Πρόκειται για μία καταλυτική δράση της Ένωσης καθώς είναι η πρώτη σοβαρή κίνηση στο θέμα των κυρώσεων που συναντάται στο σύνολο της ΕΕ. Να υπενθυμίσουμε απλά το γεγονός ότι μέχρι πρότινος σε αρκετά κράτη μέλη της Ένωσης δεν υπήρχε καμία πρόβλεψη σχετικά με μέτρα αντιμετώπισης και κυρώσεις κατά των δραστών τρομοκρατικών ενεργειών.

2.1.3. Το κεκτημένο Σένγκεν εργαλείο στα χέρια της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία

Στα πλαίσια της υλοποίησης ενός Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ), ο οποίος οφείλει να παρέχει στους Ευρωπαίους Πολίτες πρωταρχικώς το αίσθημα της διαβίωσης σε ένα χώρο όπου η ασφάλεια και η ειρήνη αποτελούν θεμελιώδεις αξίες, η ΕΕ ανέπτυξε ένα σύνολο κανόνων προσδοκώντας την επίτευξη αυτού του στόχου. Έναν εξ αυτών των κανόνων αποτελεί και η Σύμβαση Σένγκεν⁹¹.

Πρόκειται για μία από τις πρώτες ενέργειες της ΕΕ, αναφορικά με την ασφάλεια στο εσωτερικό της. Η εν λόγω Σύμβαση υπογράφηκε στην ομώνυμη πόλη του Λουξεμβούργου στις 14 Ιουνίου του 1985 και αρχικά συμμετείχαν η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Γαλλία και η Γερμανία. Σταδιακά προσχώρησαν στη Σύμβαση και τα υπόλοιπα κράτη – μέλη, με τη διαφορά ότι ορισμένα εξ αυτών τηρούν ειδικό καθεστώς και επιπλέον δύο εξ αυτών, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο υλοποιούν ένα μόνο μέρος της Σύμβασης καθώς διατηρούν ακόμα τον έλεγχο των συνόρων τους. Σήμερα, λόγω ειδικών συνθηκών, η Βουλγαρία, η Κύπρος και η Ρουμανία υλοποιούν συγκεκριμένα τμήματα της Σύμβασης λόγω

⁹⁰ Απόφαση Πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ. Ο. π..

⁹¹ Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Ελεύθερη Κυκλοφορία των Ατόμων, Άσυλο και Μετανάστευση, Ο Χώρος και η Συνεργασία Σένγκεν (2009). http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_el.htm.

της ανάγκης λήψης αποφάσεως εκ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να αρθούν οι έλεγχοι στα σύνορά τους ενώ συνάμα, κομμάτι του χώρου Σένγκεν αποτελούν και τέσσερις τρίτες χώρες, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ελβετία και το Λιχτενστάιν, οι οποίες παρόλο που υλοποιούν τη Σύμβαση έχουν περιορισμένο δικαίωμα στη λήψη αποφάσεων επί του χώρου Σένγκεν. Αν και η Σύμβαση ξεκίνησε πρωταρχικώς ως ανεξάρτητο κομμάτι του δικαιοκτικού συστήματος της ΕΕ, αποκαλούμενη και ως «*Σύμβαση Σένγκεν του 1990 για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν της 14^{ης} Ιουνίου 1985*»⁹², στην εξέλιξη της ΕΕ ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης με την υπογραφή της Συνθήκης του Άμστερνταμ και έκτοτε η Σύμβαση μαζί με λοιπές συναφείς συμφωνίες και κανόνες αποτελεί το λεγόμενο «*κεκτημένο Σένγκεν*»⁹³.

Ο πρωταρχικός σκοπός της Σύμβασης ήταν η ελεύθερη κυκλοφορία και η σύντομη διαμονή όλων των προσώπων στον ενιαίο χώρο της επικράτειας της ΕΕ. Αυτό επιτυγχάνεται με την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των κρατών – μελών και με τη μεταφορά τους στα εξωτερικά σύνορα. Για να μην υπάρξει όμως κλονισμός του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών, έχουν θεσπισθεί και υλοποιηθεί νομοθετικές διατάξεις για την εξασφάλιση της τάξης και της ασφάλειας στον ενιαίο χώρο, συνεισφέροντας έτσι και στην αντιμετώπιση των ασύμμετρων απειλών. Στη Σύμβαση υπάρχουν διατάξεις που αφορούν το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, το σύστημα θεωρήσεων, την αστυνομική – δικαστική – τελωνειακή συνεργασία, τη διενέργεια συνοριακών ελέγχων, το άσυλο, τα όπλα και τα ναρκωτικά. Με αυτόν τον τρόπο καθορίζονται κοινές διαδικασίες ελέγχου των εξωτερικών συνόρων και θέτονται συγκεκριμένες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται από τις τελωνειακές και αστυνομικές υπηρεσίες όλων των κρατών – μελών⁹⁴.

Ποιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια της Σύμβασης, έχουν θεσπιστεί διάφορα μέτρα τα οποία στοχεύουν στην πρόληψη και καταστολή του οργανωμένου εγκλήματος και των υπόπτων για τρομοκρατία ατόμων. Το σημαντικότερο από αυτά είναι το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System – S.I.S.). Πρόκειται για ένα αυτοματοποιημένο πληροφοριακό σύστημα που αποτελεί προϊόν «των διατάξεων του τίτλου

⁹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 871/2004 του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για την εισαγωγή ορισμένων νέων λειτουργιών του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας, (871/2004/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0871&from=EL>.

⁹³ Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Σένγκεν (Συμφωνία και Σύμβαση). http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm.

⁹⁴ Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Ελεύθερη Κυκλοφορία των Ατόμων, Άσυλο και Μετανάστευση, Ο Χώρος και η Συνεργασία Σένγκεν. http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_el.htm.

IV της σύμβασης του 1990»⁹⁵, το οποίο ενημερώνει άμεσα τους αρμόδιους υπαλλήλους των υπηρεσιών που ασχολούνται με τον έλεγχο των συνόρων, σχετικά με το αν ένα πρόσωπο ή αντικείμενο αναζητείται, το χρόνο ισχύος του μέτρου και για το είδος του μέτρου που απαιτείται (πχ σύλληψη, κατάσχεση, απαγόρευση εισόδου). Κάθε κράτος – μέλος δημιουργεί το δικό του Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών (National S.I.S.), το οποίο συνδέεται με το Κεντρικό Σύστημα Πληροφοριών (Central S.I.S.), που βρίσκεται στο Στρασβούργο της Γαλλίας. Με αυτόν τον τρόπο κάθε πληροφορία που διαθέτει ένα κράτος για ένα άτομο, μεταδίδεται μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα σε όλα τα κράτη – μέλη. Τα πρόσωπα που καταχωρούνται είναι αυτά για τα οποία υπάρχουν πραγματικές ενδείξεις διάπραξης αξιόποινων πράξεων, όπως διακίνηση ναρκωτικών ή όπλων, δολοφονίες ή τρομοκρατικές πράξεις⁹⁶.

Το Σχέδιο Δράσης της 21^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 κατά της Τρομοκρατίας και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λάκεν της 14^{ης} και 15^{ης} Δεκεμβρίου του 2001 που ακολούθησαν των τρομοκρατικών χτυπημάτων της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 όντας προ των πυλών της επικείμενης διεύρυνσης της ΕΕ, κατέστησαν αναγκαία την ανάπτυξη ενός νέου Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν 2^{ης} Γενιάς, το αποκαλούμενο και ως S.I.S. II. Τα σημεία που απετέλεσαν το εφελτήριο για αυτή την απόφαση ήταν η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των ειδικευμένων αντιτρομοκρατικών υπηρεσιών καθώς και η ανάγκη συνεργασίας της Eurojust και των αστυνομικών αρχών των κρατών μελών σε σχέση με την Ευρωπόλ. Έτσι, το Συμβούλιο προβαίνοντας στην τροποποίηση των διατάξεων της Σύμβασης Σένγκεν του 1990, προκειμένου να υλοποιήσει τα ζητούμενα, εξέδωσε τον Κανονισμό (ΕΚ) 871/2004 και την Απόφαση 2005/211/ΔΕΥ και προέβη στην εκχώρηση δικαιωμάτων πρόσβασης στα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο S.I.S.. Συγκεκριμένα, τροποποιώντας το άρθρο 101 της Σύμβασης, έρχεται να προσθέσει δύο ακόμη άρθρα, τα 101 A και 101 B, με τα οποία εκχωρεί στην Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία και στα εθνικά μέλη της Eurojust, καθώς και στους βοηθούς αυτών, «το δικαίωμα πρόσβασης και αναζήτησης των δεδομένων που έχουν εισαχθεί στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν» και τους καθιστά ικανούς «να αναζητούν δεδομένα μόνον όταν αυτό απαιτείται για την άσκηση των καθηκόντων τους»⁹⁷.

⁹⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 871/2004 του Συμβουλίου. Ο. π..

⁹⁶ Συνθήκη Schengen (Σένγκεν). <http://www.freewebs.com/ellanos/documents/schengen-1.pdf>.

⁹⁷ Απόφαση 2005/211/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2005 για την εισαγωγή ορισμένων νέων λειτουργιών του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας, (2005/211/ΔΕΥ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1431972574163&uri=CELEX:32005D0211>.

Βλέπουμε την Ένωση, με το κεκτημένο Σένγκεν να κάνει μία σοβαρή προσπάθεια στο θέμα της θωράκισης των συνόρων της. Έτσι, με τη δημιουργία μίας πλήρους και ορθά ενημερωμένης βάσης δεδομένων εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο των ανθρώπων που εισέρχονται στην επικράτειά της. Η συνεργασία που επιτεύχθηκε με τη Europol και τη Eurojust δίνει τη δυνατότητα στην Ένωση να έχει μία πλήρη και σαφή εικόνα για το ποιόν του κάθε ενός που εισέρχεται σε αυτήν και παράλληλα την εξασφαλίζει την ορθότητα και την πληρότητα της βάσης δεδομένων.

2.1.4. Το άρθρο 75 της ΣΛΕΕ ένας καταλυτικός μηχανισμός για την καταστολή της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας

Η ΕΕ, στην προσπάθεια υλοποίησης του ΧΕΑΔ συμπεριέλαβε την υποχρέωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου να λαμβάνουν τα απαραίτητα νομοθετικά μέτρα σχετικά με τη δέσμευση χρηματοοικονομικών κεφαλαίων που βρίσκονται στην κατοχή οντοτήτων (φυσικών, νομικών, ομάδων ή μη κρατικών οντοτήτων) με στόχο την πρόληψη και καταστολή της Τρομοκρατίας⁹⁸. Πρόκειται για ένα μέτρο το οποίο βρίσκεται σε πλήρη εναρμόνιση με τις επιταγές του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, μέλος του οποίου είναι και η ΕΕ.

Η κίνηση αυτή της ΕΕ δείχνει το πόσο σθεναρά αποφασισμένη είναι στο να προβεί από κοινού με τις ΗΠΑ στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας. Έτσι, υιοθετώντας τα ψηφίσματα ασφαλείας του ΟΗΕ εισάγει στο δίκαιό της Κανονισμούς που αφορούν τη δέσμευση κεφαλαίων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη διενέργεια τρομοκρατικών ενεργειών. Δεδομένου αυτού, και προς αποφυγή συγχύσεων, εισάγει τον Κανονισμό (ΕΚ) 2580/2001 με τον οποίο προβαίνει στην διευκρίνιση όρων όπως «κεφάλαια, χρηματικά περιουσιακά στοιχεία και οικονομικοί πόροι» καθώς και «δέσμευση κεφαλαίων, χρηματικών περιουσιακών στοιχείων και οικονομικών πόρων»⁹⁹. Εν συνεχεία, υιοθετεί την Κοινή Θέση 1999/727/ΚΕΠΠΑ με την οποία μεταφέρει στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο το «Ψήφισμα 1267 (1999)» του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ¹⁰⁰, το οποίο πρώτον καταδικάζει την υποδοχή, εκπαίδευση και προετοιμασία τρομοκρατών για διενέργεια τρομοκρατικών

⁹⁸ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ό. π., Άρθρο 75.

⁹⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, (2580/2001/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001R2580&from=EN>.

¹⁰⁰ Κοινή Θέση 1999/727/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 15^{ης} Νοεμβρίου 1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31999E0727&from=EN>.

επιθέσεων και δεύτερον επιβάλλει τη δέσμευση κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων που ελέγχονται από τους Ταλιμπάν¹⁰¹. Έπειτα, προβαίνει στην έκδοση του Κανονισμού (ΕΚ) 337/2000 με τον οποίο προβαίνει στην απαγόρευση πτήσεων και στο πάγωμα των κεφαλαίων και των λοιπών οικονομικών πόρων που αφορούν την «Ταλιμπάν» του Αφγανιστάν¹⁰². Ακολούθως, υιοθετεί την Κοινή Θέση 2001/154/ΚΕΠΠΑ με την οποία μεταφέρει στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο το «Ψήφισμα 1333 (2000)» του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ¹⁰³, το οποίο τροποποιώντας την Κοινή Θέση 1999/727/ΚΕΠΠΑ έρχεται να εισάγει νέα πρόσθετα περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν, πρώτον προσδιορίζοντας τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων του Οσάμα Μπιν Λάντεν, δεύτερον επισημαίνοντας το θέμα της εκπαίδευσης και των καταφυγίων των Τρομοκρατών και τρίτων ορίζοντας τη δημιουργία του λεγόμενου «Ενοποιημένου Καταλόγου» σχετικά με οντότητες τους οποίους αφορά η δέσμευση των κεφαλαίων¹⁰⁴. Κατόπιν, στηριζόμενη στα άρθρα «60 ΕΚ» και «301ΕΚ» εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 467/2001, με τον οποίο κατήργησε τον κανονισμό (ΕΚ) 337/2000, που αφορά την απαγόρευση εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά την «Ταλιμπάν» του Αφγανιστάν. Στον εν λόγω κανονισμό περιλαμβάνεται παράρτημα με πίνακα προσώπων, οντοτήτων και φορέων τους οποίους αφορά η κύρωση της δέσμευσης κεφαλαίων¹⁰⁵. Την αρχική έκδοση του συγκεκριμένου πίνακα ακλούθησαν συνεχείς τροποποιήσεις, οι οποίες εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα, και οι οποίες στηρίχτηκαν κάθε φορά στις επικαιροποιήσεις του «Ενοποιημένου Καταλόγου» του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ προκειμένου να είναι πάντα πλήρης και ενημερωμένος.

¹⁰¹ Resolution 1267 (1999) Adopted by the Security Council at its 4051st meeting on 15 October 1999. [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1267\(1999\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1267(1999)).

¹⁰² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ 337/2000 του Συμβουλίου της 14^{ης} Φεβρουαρίου 2000 για την απαγόρευση πτήσεων και το πάγωμα κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων που αφορούν την Ταλιμπάν του Αφγανιστάν, (337/2000/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32000R0337>.

¹⁰³ Κοινή Θέση 2001/154/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2001 που αφορά πρόσθετα περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν και τροποποιεί την κοινή θέση 96/746/ΚΕΠΠΑ. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32001E0154>.

¹⁰⁴ Resolution 1333 (2000) Adopted by the Security Council at its 4251st meeting, on 19 December 2000. [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1333\(2000\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1333(2000)).

¹⁰⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 467/2001 του Συμβουλίου της 6^{ης} Μαρτίου 2001 για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά την Ταλιμπάν του Αφγανιστάν, και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 337/2000, (467/2001/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32001R0467>.

2.1.5 Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης ένα εργαλείο αλληλοεπικάλυψης των επιμέρους δράσεων των κρατών μελών κατά της Τρομοκρατίας

Μέχρι πρόσφατα, τα άτομα που ήταν αναμειγμένα σε τρομοκρατικές πράξεις, και γενικότερα σε αξιόποινες πράξεις που αφορούν το οργανωμένο έγκλημα, εκμεταλλεύονταν το γεγονός της ύπαρξης διαφορετικών νομοθετικών πλαισίων στα κράτη – μέλη, με σκοπό την αποφυγή της δικαιοσύνης. Για το λόγο αυτό η ΕΕ προέβη το 2002 στη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης (European Arrest Warrant – EAW). Πρόκειται για μία δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από ένα κράτος – μέλος με σκοπό τη σύλληψη και παράδοση από άλλο κράτος – μέλος ενός προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης και «έχει ισχύ σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ»¹⁰⁶. Η παράδοση βάσει Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης γίνεται για αξιόποινες πράξεις, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος – μέλος έκδοσης του εντάλματος με στερητική ποινή της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών και όπως ορίζεται από το δίκαιο του κράτους – μέλους έκδοσης του εντάλματος¹⁰⁷.

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης δεν αποτελεί κάτι εξολοκλήρου καινούριο και πρωτότυπο στο θέμα της έκδοσης ενός καταζητούμενου προσώπου μεταξύ των κρατών – μελών. Αντιθέτως, πρόκειται για μία μετεξέλιξη προγενέστερων Συμβάσεων που υπεγράφησαν στα πλαίσια των κρατών – μελών, και της ΕΕ γενικότερα, και οι οποίες είναι:

- η Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί εκδόσεως του 1957, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων πρωτοκόλλων του 1975 και 1978 καθώς και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την καταστολή της Τρομοκρατίας του 1977 στο μέτρο που αφορά την έκδοση
- η Συμφωνία του 1989 «μεταξύ των δώδεκα κρατών μελών της τότε ΕΚ για την απλούστευση και τον εκσυγχρονισμό των τρόπων διαβίβασης των αιτήσεων για έκδοση»
- η Σύμβαση του 1995 «για την απλουστευμένη διαδικασία έκδοσης μεταξύ των κρατών – μελών της ΕΕ»
- η Σύμβαση του 1996 «για την έκδοση μεταξύ των κρατών – μελών της ΕΕ»

¹⁰⁶ Europa.eu, Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (2015). https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-el.do.

¹⁰⁷ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών. Άρθρο 2, παρ.2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002F0584&from=EL>.

- το κεφάλαιο 4 του τίτλου ΙΙΙ της Σύμβασης του 1990 για την εφαρμογή της Συμφωνίας Σένγκεν του 1985 στο κομμάτι της σταδιακής κατάργησης των ελέγχων στα κοινά σύνορα¹⁰⁸.

Η ΕΕ αντιλαμβανόμενη τα κενά, τις δυσκολίες και τη μη ικανοποιητική λειτουργία του προϋπάρχοντος συστήματος έκδοσης αποφάσισε να προβεί στη λήψη της απόφασης – πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, η οποία αφορά την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και η οποία έρχεται να αντικαταστήσει τόσο τις αντίστοιχες διατάξεις των προαναφερθέντων συμβάσεων όσο και «τις χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ με μία απλουστευμένη δικαστική διαδικασία παράδοσης, με σκοπό την άσκηση δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικού ελευθερίας»¹⁰⁹.

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕ, στα πλαίσια της δικαστικής συνεργασίας και στηριζόμενη στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, λαμβάνει τη συγκεκριμένη απόφαση – πλαίσιο με την οποία στοχεύει, μεταξύ άλλων, να συνδράμει και στην αντικατάσταση του ισχύοντος πολυμερούς συστήματος έκδοσης, καθώς αντιλαμβάνεται την αδυναμία υλοποίησης του στόχου από την μονομερή ενέργεια των κρατών μελών. Έτσι, με βάση την απόφαση – πλαίσιο, ως Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης ορίζεται η «δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς το σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας»¹¹⁰. Πρόκειται για μία δικαστική απόφαση που εκτελείται υποχρεωτικά από κάθε κράτος –μέλος, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Εκδίδεται για αξιόποινες πράξεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και η τρομοκρατία, οι οποίες επισύρουν μέγιστη ποινή στέρησης της ελευθερίας, στο κράτος έκδοσης του Εντάλματος, τουλάχιστον τριετούς διάρκειας¹¹¹.

Παρόλο το υποχρεωτικό της εκτελέσεώς του από όλα τα κράτη – μέλη, υπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου ένα κράτος – μέλος υποχρεούται να μην εκτελέσει το Ένταλμα καθώς επίσης και περιπτώσεις όπου η εκτέλεσή του είναι προαιρετική. Συγκεκριμένα, εάν η αξιόποινη πράξη:

- «καλύπτεται από αμνηστία στο κράτος – μέλος εκτέλεσης»

¹⁰⁸ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 31.

¹⁰⁹ Europa.eu, Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (2015). https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-el.do.

¹¹⁰ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 1.

¹¹¹ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 2, παρ. 2.

- «ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδίκως για τις ίδιες πράξεις από κράτος μέλος» και
- ο καταζητούμενος λόγω ηλικίας δεν μπορεί «να θεωρηθεί ποινικώς υπεύθυνο για τις πράξεις για τις οποίες εξεδόθη το» Ένταλμα,

τότε το κράτος –μέλος που εκτελεί το ένταλμα υποχρεούται να μην το εκτελέσει¹¹². Αναλόγως, ένα κράτος – μέλος μπορεί προαιρετικά να μην εκτελέσει το Ένταλμα όταν

- «η πράξη λόγω τις οποίας εκδίδεται το Ένταλμα δεν συνιστά αξιόποινη πράξη κατά το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης»
- όταν ο καταζητούμενος «διώκεται στο κράτος μέλος εκτέλεσης για την ίδια πράξη με εκείνη στην οποία βασίζεται το» Ένταλμα
- «όταν ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδίκως για τις αυτές πράξεις σε κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να κωλύεται η μεταγενέστερη άσκηση δίωξης» και
- όταν «προκύπτει ότι ο καταζητούμενος έχει δικασθεί τελεσιδίκως για τις πράξεις αυτές σε τρίτη χώρα»¹¹³.

Πρόκειται για μία απόφαση – πλαίσιο η οποία είναι εκτενής όσον αφορά το σύνολο των διαδικασιών που αφορούν την εκτέλεση των Ενταλμάτων και κατά συνέπεια την έκδοση των καταζητούμενων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη απόφαση πλαίσιο προβαίνει να μην στην αντικατάσταση των λοιπών συμβάσεων που ισχύουν σχετικά με την έκδοση μεταξύ των κρατών – μελών αλλά εντούτοις «τα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες ή διακανονισμούς που ισχύουν κατά την υιοθέτηση της παρούσας απόφασης – πλαίσιο, στο βαθμό που επιτρέπουν την εμβάθυνση ή διεύρυνση των στόχων της και συμβάλλουν στην περαιτέρω απλούστευση και διευκόλυνση των διαδικασιών προσώπων για τα οποία έχει εκδοθεί Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης» και επιπλέον μπορούν να προβαίνουν στη σύναψη λοιπών συμφωνιών ή διακανονισμών, παρά την ισχύ της συγκεκριμένης απόφασης – πλαίσιο, εφόσον αυτές «συμβάλλουν στην περαιτέρω απλούστευση και διευκόλυνση των διαδικασιών παράδοσης προσώπων για τα οποία έχει εκδοθεί Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης»¹¹⁴.

¹¹² Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 3.

¹¹³ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 4.

¹¹⁴ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 31, παρ.2.

Τη 2002/584/ΔΕΥ Απόφαση – Πλαίσιο έρχεται, μερικά χρόνια αργότερα από την έναρξη ισχύος της, να τροποποιήσει η 2009/299/ΔΕΥ Απόφαση – Πλαίσιο του Συμβουλίου κατόπιν αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, με την αρχική απόφαση – πλαίσιο η αρχή εκτέλεσης του Εντάλματος μπορούσε «να ζητήσει από την εκδούσα αρχή την παροχή διασφάλισης ... ότι ο καθ' ου θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και να παρίσταται κατά την έκδοση της απόφασης» χωρίς όμως να είναι ξεκάθαρο «πότε ακριβώς η εκτέλεση μπορεί να απορριφθεί»¹¹⁵. Με την τροποποιητική απόφαση – πλαίσιο καθίσταται ξεκάθαρο υπό ποιες προϋποθέσεις «δεν χωρεί άρνηση της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεως που εκδόθηκε σε δίκη στην οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως»¹¹⁶. Αναλυτικότερα, η αρχική απόφαση – πλαίσιο τροποποιείται όσον αφορά την περίπτωση περί προαιρετικής μη εκτέλεσεως του Εντάλματος, και πλέον πέραν των υπολοίπων περιπτώσεων συμπεριλαμβάνεται και εκείνη όπου το «πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης εκτός εάν»:

- είχε ενημερωθεί τόσο για την προγραμματισμένη δίκη όσο και για τη δυνατότητα έκδοσης απόφασης παρά τη μη εμφάνιση του προσώπου στη δίκη
- είχε ορισθεί δικηγόρος για να το εκπροσωπήσει στη δίκη και όντως εκπροσωπήθηκε από τον συγκεκριμένο δικηγόρο
- μετά την επίδοση της αποφάσεως και κατόπιν ενημερώσεώς του περί της δυνατότητας εκ νέου εκδίκασής του το πρόσωπο δήλωσε ρητώς ότι «δεν αμφισβητεί την απόφαση» ή «δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου» και
- «η απόφαση δεν του επιδόθηκε αυτοπροσώπως αλλά θα του επιδοθεί αυτοπροσώπως και αμελλητί μετά την παράδοσή του και θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικασθεί εκ νέου» και επιπλέον «θα ενημερωθεί σχετικά με την προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου»¹¹⁷.

Πρόκειται για μία προσπάθεια της Ένωσης στον τομέα του συστήματος έκδοσης καταζητούμενων. Με το εν λόγω Ένταλμα, κινείται προς μία κατεύθυνση μείωσης των διαδικασιών έκδοσης καταζητούμενων και κατά συνέπεια σε μία μείωση του απαιτούμενου

¹¹⁵ Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2009, για την τροποποίηση των αποφάσεων – πλαισίων 2002/548/ΔΕΥ, 2005/214/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, 2008/909/ΔΕΥ και 2008/947/ΔΕΥ και την κατοχύρωση, δια του τρόπου αυτού, των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων και την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων που εκδίδονται ερήμην του ενδιαφερομένου προσώπου στη δίκη, Αιτιολογική Σκέψη 3. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009F0299>.

¹¹⁶ Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 6.

¹¹⁷ Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 2, παρ. 1.

χρόνου προκειμένου κάποιος τελικά να εκδοθεί στην χώρα που τον διεκδικεί ώστε να δικαστεί. Είναι ένα μέτρο με πολλαπλά θετικά αποτελέσματα, αρκεί κανείς να αναλογιστεί τις χρονοβόρες διαδικασίες που απαιτούνταν πριν την υιοθέτηση του εν λόγω εντάλματος και όλα τα προβλήματα που δημιουργούνταν μεταξύ των χωρών σε κάθε περίπτωση εκτελέσεως ενός εντάλματος.

2.1.6. Η συνεργασία των κρατών μελών προκειμένου να αντιμετωπίσουν τρομοκρατικές ενέργειες μέσω της ενεργοποίησης της Ρήτρας Αλληλεγγύης

Η ΕΕ, πέραν των υπολοίπων μέτρων αντιμετώπισης και καταστολής της Τρομοκρατίας που θέσπισε, υιοθέτησε και τη λεγόμενη Ρήτρα Αλληλεγγύης. Πρόκειται για μία δέσμευση όλων των κρατών –μελών που περιέχεται στη Συνθήκη της Λισσαβόνας και η οποία υπαγορεύει στα κράτη – μέλη να κινηθούν με πνεύμα αλληλεγγύης προς παροχή βοήθειας σε ένα κράτος – μέλος και κατ' επέκταση σε ολόκληρη την Ένωση¹¹⁸.

Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δυνατότητα τόσο της Ένωσης όσο και των κρατών – μελών να προβούν σε παροχή βοήθειας σε όποιο κράτος –μέλος «δεχθεί τρομοκρατική επίθεση ή πληγεί από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή». Έτσι η Ένωση προβαίνει σε κίνηση όλων των διατιθέμενων μέσων της προκειμένου:

- *«την πρόληψη τρομοκρατικής απειλής στο έδαφος των κρατών μελών*
- *την προστασία των δημοκρατικών θεσμών και του άμαχου πληθυσμού από ενδεχόμενη τρομοκρατική επίθεση*
- *την παροχή συνδρομής σε κράτος μέλος στο έδαφός του, μετά από αίτηση των πολιτικών του αρχών, σε περίπτωση τρομοκρατικής επίθεσης»¹¹⁹.*

Το Συμβούλιο, τον Ιούνιο του 2014 προχώρησε στην έκδοση της Απόφασης 2014/415/ΕΕ προκειμένου να ρυθμίσει λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή της Ρήτρας Αλληλεγγύης. Σύμφωνα με την Απόφαση το πεδίο εφαρμογής της αφορά περιπτώσεις τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών εντός της

¹¹⁸ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 222.

¹¹⁹ Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 222.

επικράτειας των κρατών μελών εφαρμόζοντας πάντα το διεθνές δίκαιο και χωρίς να καταπατά τα δικαιώματα κρατών μελών που δεν είναι κράτη μέλη της ΕΕ¹²⁰.

Για την αντικειμενικότερη χρήση της Ρήτρας Αλληλεγγύης στην εν λόγω απόφαση ορίζονται τα εξής:

- Ως «καταστροφή» νοείται «κάθε κατάσταση η οποία έχει ή ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις»
- Ως «τρομοκρατική επίθεση» νοείται το «τρομοκρατικό έγκλημα, όπως ορίζεται στην Απόφαση – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου»
- Ως «κρίση» νοείται η «καταστροφή ή τρομοκρατική επίθεση με επιπτώσεις ή πολιτική σημασία τόσο ευρέους μεγέθους που να απαιτείται έγκαιρος συντονισμός πολιτικής και αντίδρασης σε ενωσιακό πολιτικό επίπεδο»
- Ως «αντίδραση» νοείται η πάσης φύσεως εργασία που συντελείται σε περίπτωση καταστροφής ή τρομοκρατικής επίθεσης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες¹²¹.

Προκειμένου να υλοποιηθεί η Ρήτρα Αλληλεγγύης, το κράτος μέλος της ΕΕ που έχει πληγεί από κάποια καταστροφή ή τρομοκρατική επίθεση, πρέπει πρωτίστως να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που του παρέχονται από τα υφιστάμενα εργαλεία αντίδρασης, τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Αν κρίνει ότι αυτά δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση της κρίσης τότε το κράτος μέλος έχει κάθε νόμιμο δικαίωμα να ζητήσει την εφαρμογή της Ρήτρας Αλληλεγγύης¹²². Τη στιγμή που θα ζητηθεί η εφαρμογή της Ρήτρας Αλληλεγγύης το Συμβούλιο καθορίζει την στρατηγική των ενεργειών που θα ακολουθηθούν. Προκειμένου να υλοποιηθεί η εν λόγω στρατηγική η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος καθορίζουν ποιες πράξεις, ποιες στρατιωτικές δυνατότητες, ποια μέσα και ποιοι πόροι που υπάγονται σε οργανισμούς της ΕΕ δύνανται να επιδράσουν καταλυτικά στην αντιμετώπιση της κρίσης. Επιπλέον, η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος ενημερώνουν το Συμβούλιο για την επάρκεια των υφιστάμενων μέτρων σχετικά με την παροχή βοήθειας στο πληγέν κράτος μέλος. Πέραν αυτών η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος προτείνουν στο Συμβούλιο προκειμένου να αναλάβει δράση για τυχόν έκτακτα μέτρα που δεν προβλέπονται στα ήδη υφιστάμενα, για αύξηση των στρατιωτικών δυνατοτήτων πέραν των καθοριζομένων στις

¹²⁰ Απόφαση 2014/415/ΕΕ του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2014 σχετικά με τις ρυθμίσεις για την εφαρμογή από την Ένωση της Ρήτρας Αλληλεγγύης, Άρθρο 2. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.192.01.0053.01.ELL.

¹²¹ Απόφαση 2014/415/ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 3.

¹²² Απόφαση 2014/415/ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 4.

ρυθμίσεις σχετικά με την πολιτική προστασία και για την ανάπτυξη μέτρων για αποτελεσματικότερη αντίδραση από τα κράτη μέλη¹²³.

Η Ρήτρα Αλληλεγγύης παύει να ισχύει από τη στιγμή που κράτος μέλος που ζήτησε την εφαρμογή της αναφέρει ότι δεν απαιτείται η συνέχισή της. Τότε καθίσταται ανενεργός ο μηχανισμός της Ρήτρας Αλληλεγγύης¹²⁴. Παρόλα αυτά και προκειμένου η ΕΕ να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει έγκαιρα και αποτελεσματικά τυχόν απειλές το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να ζητήσει την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με τις εν λόγω απειλές από την Επιτροπή, τον Ύπατο Εκπρόσωπο και τους λοιπούς οργανισμούς της¹²⁵.

Η εν λόγω Απόφαση αποτελεί σημείο ορόσημο για την υλοποίηση της Ρήτρας Αλληλεγγύης διότι από μόνο του το Άρθρο 222 του τίτλου VII της ΣΛΕΕ αποτελεί ναρκοπέδιο. Αιτία, η ασάφεια η οποία χαρακτηρίζει το εν λόγω άρθρο σχετικά με τα διατιθέμενα μέσα και τις απαιτούμενες ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα προς μία αποτελεσματική αντιμετώπιση μίας πιθανής κρίσης.

2.2. Οι μηχανισμοί καταστολής της Τρομοκρατίας που έχει αναπτύξει η ΕΕ

Η ΕΕ για την πληρέστερη αντιμετώπιση και καταστολή του φαινομένου της Τρομοκρατίας, πέραν των δικαικών κανόνων που θέσπισε, προέβη και στην ίδρυση οργανισμών. Αυτοί, πέραν των λοιπών αρμοδιοτήτων τους, έχουν σαν στόχο την παροχή συνδρομής στα κράτη – μέλη προκειμένου η αντιμετώπιση Τρομοκρατικών ενεργειών από αυτά να είναι όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη. Στο τμήμα αυτό του κεφαλαίου γίνεται αναφορά σε αυτούς τους οργανισμούς.

2.2.1. Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία – Eurpol στον αγώνα ενάντια στην Τρομοκρατία

Πρόκειται για έναν οργανισμό της Ένωσης ο οποίος στοχεύει να βελτιώσει τα επίπεδα συνεργασίας των επιμέρους αστυνομικών αρχών και υπηρεσιών επιβολής του νόμου που δραστηριοποιούνται αντίστοιχα σε κάθε κράτος – μέλος της Ένωσης και συνάμα να

¹²³ Απόφαση 2014/415/ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 5.

¹²⁴ Απόφαση 2014/415/ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 7.

¹²⁵ Απόφαση 2014/415/ΕΕ. Ο. π., Άρθρο 8.

συνδράμει στην βελτίωση των εξ αυτών παρεχόμενων υπηρεσιών. Σαν οργανισμός, η αρχή της ιστορίας του τοποθετείται στο 1991 όπου στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Λουξεμβούργου διατυπώθηκε σαν ιδέα η ίδρυση μίας Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας ενώ στη Συνθήκη του Μάαστριχτ προβλέφθηκε για πρώτη φορά η ίδρυσή της. Η λειτουργία της ξεκίνησε το 1994 γνωστή ως «Μονάδα Ναρκωτικών της Europol – EDU» και στόχευε στην αντιμετώπιση εγκλημάτων που σχετίζονταν με τη διακίνηση Ναρκωτικά. Τον Ιούλιο του 1995 το Συμβούλιο καταρτίζει Σύμβαση για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας ενώ η λειτουργία της ξεκινάει τον Οκτώβριο του 1998. Στόχος της η βελτίωση της αστυνομικής συνεργασίας των κρατών – μελών στο θέμα της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας και λοιπών διεθνώς οργανωμένων εγκλημάτων. Δύο πρωτόκολλα της Σύμβασης, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο το 2002 και το 2003 αντίστοιχα, έρχονται να ενισχύσουν τις αρμοδιότητές της στον τομέα της παροχής βοήθειας στα κράτη – μέλη επιτρέποντάς της να συντονίζει τις «Κοινές Ομάδες Έρευνας», να προκαλεί την έναρξη μίας έρευνας και να συμμετέχει σε ομάδες ανάλυσης τρίτων κρατών. Με την υιοθέτηση της Συνθήκης της Λισαβόνας το 2009, οι διατάξεις του οργανισμού εμπίπτουν στον V Τίτλο της ΣΛΕΕ που αναφέρεται στο ΧΕΑΔ. Το 2010, το Συμβούλιο έρχεται να τερματίσει την ισχύ της Σύμβασης, την οποία και αντικαθιστά με την Απόφαση – Πλαίσιο 2009/371/ΔΕΥ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας, Europol¹²⁶.

Το Συμβούλιο, τον Απρίλιο του 2009, προβαίνει στην υιοθέτηση της Απόφασης 2009/371/ΔΕΥ σε μία προσπάθεια να στήσει τον οργανισμό σε αρτιότερες βάσεις και να βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες του. Η τροποποίηση της αρχικής Σύμβασης της Europol απέτελεσε μία χρονοβόρα διαδικασία που το Συμβούλιο επεδίωξε να εξαλείψει με την υιοθέτηση της Απόφασης – Πλαίσιο για τη Europol¹²⁷. Επιπλέον, η ανάγκη για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από πλευράς Europol, όπως πρώτον η παροχή βοήθειας στις αρμόδιες αρχές των κρατών – μελών με στόχο την αντιμετώπιση σημαντικών αξιόποινων πράξεων χωρίς τον περιορισμό της υπάρξεως πραγματικών ενδείξεων συμμετοχής σε κύκλωμα οργανωμένου εγκλήματος¹²⁸ και δεύτερον η διασφάλιση του επιπέδου προστασίας του συνόλου των δεδομένων που είναι καταχωρημένα στο Σύστημα Πληροφοριών της Europol προκειμένου η πρόσβαση στη συγκεκριμένη βάση δεδομένων να είναι δυνατή χωρίς

¹²⁶ Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Europol (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία). http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/europol_el.htm.

¹²⁷ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6^{ης} Απριλίου 2009, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), Αιτιολογική Σκέψη 2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0371>.

¹²⁸ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 8.

περιττές διαδικασίες, απετέλεσαν την αιτία ώστε το Συμβούλιο να προβεί στην υιοθέτηση της 2009/371/ΔΕΥ¹²⁹.

Έτσι, σύμφωνα με την Απόφαση για την ίδρυση της Europol, η Σύμβαση Europol, που στηρίζεται στο άρθρο Κ3 της ΣΕΕ, αντικαθίσταται και η Europol που ιδρύεται «*λογίζεται ως διάδοχος της Ευρωπόλ*» η οποία ιδρύθηκε και λειτούργησε βάση της Σύμβασης Ευρωπόλ¹³⁰. Αποστολή της είναι «*η υποστήριξη και η ενίσχυση της δράσης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών σοβαρού εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη*»¹³¹.

Τα κύρια καθήκοντά της είναι:

- «*η συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή πληροφοριών και στοιχείων*
- *η άμεση ενημέρωση των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών*
- *η διευκόλυνση ερευνών που διεξάγονται στα κράτη μέλη, ιδίως, με τη διαβίβαση όλων των συναφών πληροφοριών στις εθνικές μονάδες*
- *η υποβολή αιτήματος στις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών για την έναρξη, διεξαγωγή ή τον συντονισμό ερευνών, και η προβολή σύστασης κοινών ομάδων έρευνας σε συγκεκριμένες υποθέσεις*
- *η παροχή στοιχείων και αναλυτικής υποστήριξης στα κράτη μέλη σε σχέση με μείζονος σημασίας διεθνή συμβάντα*
- *η εκπόνηση αξιολόγησης απειλών, στρατηγικών αναλύσεων και γενικών εκθέσεων για την πρόοδο των εργασιών σχετικά με την εκπλήρωση του στόχου της, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα*»¹³².

Για την επίτευξη του σκοπού της επιβάλλεται η συγκρότηση από κάθε κράτος – μέλος μίας εθνικής μονάδας η οποία αποτελεί το μοναδικό σύνδεσμο της Ευρωπόλ με τις αρμόδιες αρχές των κρατών – μελών και της οποίας προϊστάμενος είναι ένας δημόσιος λειτουργός του εκάστοτε κράτους – μέλους. Αποστολή των εθνικών μονάδων είναι να:

¹²⁹ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 11.

¹³⁰ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1.

¹³¹ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 3.

¹³² Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 5, παρ. 1.

- *«παρέχουν στην Ευρωπόλ τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την άσκηση των καθηκόντων της*
- *απαντούν στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών και συμβουλών της Ευρωπόλ*
- *επικαιροποιούν τις πληροφορίες και τα στοιχεία*
- *αξιολογούν τις πληροφορίες και τα στοιχεία σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για λογαριασμό των αρμοδίων αρχών και τους διαβιβάζουν το σχετικό υλικό*
- *ζητούν από την Ευρωπόλ συμβουλές, πληροφορίες, στοιχεία και αναλύσεις*
- *διαβιβάζουν πληροφορίες στην Ευρωπόλ προς αποθήκευση στις βάσεις δεδομένων της*
- *μεριμνούν ώστε κάθε ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ευρωπόλ και των ιδίων να γίνεται σύμφωνα με το νόμο»¹³³.*

Από κάθε εθνική μονάδα αποσπάτε ένας τουλάχιστον αξιωματικός – σύνδεσμος στα γραφεία της Ευρωπόλ στη Χάγη ο οποίος συνιστά το εθνικό γραφείο σύνδεσης στην έδρα του Οργανισμού και ο οποίος είναι επιφορτισμένος να εκπροσωπεί τα συμφέροντα της εθνικής μονάδας από την οποία προέρχεται. Επιπλέον, οι αξιωματικοί – σύνδεσμοι:

- *«παρέχουν στην Ευρωπόλ πληροφορίες προερχόμενες από την εκάστοτε εθνική μονάδα που τους έχει αποσπάσει*
- *Διαβιβάζουν πληροφορίες της Ευρωπόλ προς την εκάστοτε εθνική μονάδα που τους έχει αποσπάσει*
- *Συνεργάζονται με τους υπαλλήλους της Ευρωπόλ μέσω της παροχής πληροφοριών και συμβουλών»¹³⁴.*

Για την υλοποίηση της αποστολής της, πέραν τον προαναφερθέντων, συγκροτεί και διατηρεί σε λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών Ευρωπόλ και τα Αρχεία Δεδομένων Εργασίας προς Ανάλυση, χωρίς όμως να υπάρχει κάποιος περιορισμός στη συγκρότηση και λειτουργία λοιπών συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, προκειμένου για την υλοποίηση της αποστολής της και στο μέτρο εκείνο που τις επιτρέπουν η νομοθεσία της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο και η νομοθεσία των κρατών μελών, η Ευρωπόλ νομιμοποιείται να έχει ηλεκτρονική πρόσβαση σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα από τα οποία δύναται να ανακτήσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα¹³⁵.

¹³³ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 8, παρ. 4.

¹³⁴ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 9, παρ. 3.

¹³⁵ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 10.

Το Σύστημα Πληροφοριών Ευρωπόλ χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την επεξεργασία απαραίτητων δεδομένων, για την εκπλήρωση της αποστολής της, που αφορούν πρόσωπα που είτε θεωρούνται ύποπτα για διάπραξη, είτε έχουν καταδικαστεί για διάπραξη είτε «πιστεύεται ότι πρόκειται να διαπράξουν» αξιόποινη πράξη που εμπίπτει στην αρμοδιότητά της. Τα δεδομένα που τηρούνται δύναται να περιέχουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- *«επώνυμο, πατρικό όνομα γυναίκας, ονόματα και ενδεχομένως προσωνυμίες ή ψευδώνυμα*
- *ημερομηνία και τόπο γέννησης*
- *ιθαγένεια*
- *φύλο*
- *τόπο διαμονής, επάγγελμα και τόπο όπου ενδέχεται να βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος*
- *αριθμούς κοινωνικής ασφάλισης, άδειες οδήγησης, έγγραφα ταυτότητας και στοιχεία διαβατηρίου και*
- *άλλα χαρακτηριστικά που πιθανόν να διευκολύνουν την εξακρίβωση της ταυτότητας»¹³⁶.*

Λόγω της αποστολής του οργανισμού και της φύσεως των δεδομένων του Συστήματος Πληροφοριών Ευρωπόλ πρόσβαση, είτε για ανάκτηση είτε για καταχώριση δεδομένων, έχουν αποκλειστικά οι εθνικές μονάδες, οι αξιωματικοί σύνδεσμοι, ο διευθυντής, οι αναπληρωτές διευθυντές και τα δεόντως εξουσιοδοτημένα μέλη του προσωπικού της¹³⁷.

Τα Αρχεία Δεδομένων προς Ανάλυση αποτελούν βάσεις δεδομένων οι οποίες δημιουργούνται με στόχο την Ανάλυση, η οποία ορίζεται ως «η συγκέντρωση, η επεξεργασία ή η χρήση δεδομένων προς υποβοήθηση ποινικής έρευνας» και οι οποίες περιλαμβάνουν «δεδομένα για τις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων:

- *τα πρόσωπα που προβλέπει το άρθρο 12 παράγραφος 1 (Σύστημα Πληροφοριών Ευρωπόλ)*
- *πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να κληθούν να καταθέσουν σε έρευνες σχετικές με τις εκάστοτε αξιόποινες πράξεις ή στο πλαίσιο συνακόλουθης ποινικής διαδικασίας*

¹³⁶ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 12, παρ. 2.

¹³⁷ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 13, παρ. 1.

- *πρόσωπα τα οποία υπήρξαν θύματα μιας εκ των επίμαχων αξιόποινων πράξεων ή για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι θα μπορούσαν να είναι θύματα μιας τέτοιας αξιόποινης πράξης*
- *πρόσωπα επαφής και συμπράττοντα πρόσωπα και*
- *πρόσωπα που δύνανται να παρέχουν πληροφορίες για τις εκάστοτε αξιόποινες πράξεις»¹³⁸.*

Λόγω της φύσεως των συγκεκριμένων βάσεων δεδομένων νομιμοποίηση για καταχώρηση και τροποποίηση δεδομένων φέρουν αναλυτές οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα πλαίσια ειδικών ομάδων ανάλυσης που συγκροτούνται από την Ευρώπη για αυτό το σκοπό ενώ δικαίωμα ανάκτησης δεδομένων φέρουν όλοι οι συμμετέχοντες σε αυτές τις ομάδες¹³⁹.

Τέλος, στα πλαίσια εκτέλεσης της αποστολής της, δύναται να συνάπτει σχέσεις συνεργασίας τόσο με φορείς της Ένωσης, όπως την Eurojust, την OLAF, την Frontex, την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία, την ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας¹⁴⁰, όσο και με τρίτα κράτη ή οργανισμούς, όπως διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου, φορείς δημοσίου δικαίου που υφίστανται δυνάμει συμφωνίας μεταξύ κρατών και ο Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Interpol). Οι εν λόγω σχέσεις συνεργασίας *«αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών επιχειρησιακού, στρατηγικού ή τεχνικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των διαβαθμισμένων πληροφοριών»¹⁴¹.*

Παρατηρούμε την Ένωση να προσπαθεί να αυξήσει την συνεργασία των εθνικών αστυνομικών αρχών και να εξασφαλίζει μέσω αυτού μία σφαιρική εικόνα συνολικά για όλη την επικράτειά της. Θεωρείται ως ένα καταλυτικό μέτρο η εν λόγω προσπάθεια καθώς δίνει τη δυνατότητα ανά πάσα στιγμή το κάθε κράτος να γνωρίζει πληροφορίες καίριας σημασίας σχετικά με ένα πιθανό σενάριο τρομοκρατίας και κατά συνέπεια δίνεται η δυνατότητα να λάβει τα ανάλογα μέτρα και να δράσει αποτελεσματικότερα. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα της παράλληλης ενημέρωσης και ως εκ τούτου την από κοινού δράση των κρατών μελών υπό το πρίσμα της Ένωσης.

¹³⁸ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 14, παρ. 1.

¹³⁹ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 14, παρ. 2.

¹⁴⁰ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 22.

¹⁴¹ Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 23.

2.2.2. Η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας – Eurojust ένα όργανο συντονισμού των εθνικών δικαστικών αρχών στον αγώνα κατά της Τρομοκρατίας

Πρόκειται για ένα σώμα το οποίο απαρτίζεται από εισαγγελείς, δικαστικούς και αξιωματικούς της αστυνομίας. Ιδρύθηκε με σκοπό την αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας των αντίστοιχων εθνικών υπηρεσιών των κρατών – μελών, αναφορικά με την έρευνα και καταδίωξη του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος, μέσω της στενότερης δικαστικής συνεργασίας στο εσωτερικό της Ένωσης¹⁴². Η ίδρυσή της οφείλεται στο Συμβούλιο του Τάμπερε το οποίο, προκειμένου να ενισχύσει τη συνεργασία για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, αποφάσισε τη δημιουργία της. Στόχος του Συμβουλίου ήταν ο συντονισμός των δραστηριοτήτων που διεξάγονται από την κάθε εθνική διωκτική αρχή. Ως πρώτο βήμα για την ίδρυσή της, το Δεκέμβριο του 2000 στη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Νίκαιας αποφασίστηκε η ενσωμάτωση των δραστηριοτήτων του Σώματος στη Συνθήκη της ΕΕ¹⁴³. Λίγο αργότερα, το 2002, το Συμβούλιο, όντας αντιμέτωπο με την ανάγκη της περεταίρω βελτίωσης της δικαστικής συνεργασίας στο πλαίσιο των κρατών – μελών και την απαραίτητη λήψη διαθρωτικών μέτρων «τα οποία θα διευκολύνουν τον βέλτιστο συντονισμό των ερευνών και των διώξεων των κρατών μελών», εξέδωσε την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust με την οποία στην ουσία καθορίζει την οργάνωση, αποστολή και λοιπές λεπτομέρειες σχετικά με τη λειτουργία της¹⁴⁴.

Έτσι, σύμφωνα με την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ, συστάθηκε Μονάδα, με έδρα εργασιών τη Χάγη¹⁴⁵. Η Μονάδα απαρτίζεται από εθνικά μέλη, ένα για κάθε κράτος μέλος, τα οποία επικουρούνται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα και τα οποία φέρουν είτε την ιδιότητα του εισαγγελέα είτε την ιδιότητα του δικαστή είτε του Αξιωματικού της Αστυνομίας «με ισοδύναμες προνομίες»¹⁴⁶. Η διάρκεια θητείας του κάθε εθνικού μέλους ρυθμίζεται αντίστοιχα από το κράτος – μέλος το οποίο προέρχεται¹⁴⁷. Η Μονάδα αυτή προκειμένου για την επίτευξη των στόχων της δύναται να λειτουργεί σε δύο μορφές: είτε ως συλλογικό

¹⁴² Ευρωπαϊκή Ένωση, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Eurojust. http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eurojust_el.htm.

¹⁴³ Ευρωπαϊκή Ένωση, Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Δικαστική Συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, Απόφαση για τη σύσταση της Eurojust (2009). http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_criminal_matters/l33188_el.htm.

¹⁴⁴ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002 σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος, Αιτιολογική Σκέψη 2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002D0187&from=EL>.

¹⁴⁵ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 17.

¹⁴⁶ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 2, παρ. 1.

¹⁴⁷ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 9, παρ. 1.

όργανο είτε «μέσω ενός ή περισσότερων από τα οικεία εθνικά μέλη»¹⁴⁸. Αποστολή της είναι η συνδρομή στην έρευνα και στη δίωξη των μορφών οργανωμένου διασυνοριακού εγκλήματος και αξιόποινων πράξεων, γενικότερα, αρμοδιότητας Europol, βάση Σύμβασης Europol, καθώς επίσης και λοιπών μορφών εγκληματικότητας όπως εγκλήματα στους τομείς της πληροφορικής, το περιβάλλον και την οικονομία καθώς επίσης και το ξέπλυμα προϊόντων εγκλήματος¹⁴⁹.

Στόχος της είναι στο πλαίσιο ερευνών και διώξεων εγκληματικών πράξεων και ιδιαίτερος του οργανωμένου διασυνοριακού εγκλήματος:

- «να προωθεί και να βελτιώνει τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, όσον αφορά τις έρευνες και διώξεις εντός των κρατών μελών
- να βελτιώνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, διευκολύνοντας ιδίως την υλοποίηση της διεθνούς δικαστικής συνδρομής και την εκτέλεση αιτήσεων έκδοσης
- να υποστηρίζει τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ώστε να ενισχύεται η αποτελεσματικότητα των ερευνών και των διώξεών τους»¹⁵⁰.

Για την επίτευξη των στόχων της, και μόνο για το χρονικό διάστημα εκείνο το οποίο απαιτείται για την επίτευξή τους, το Σώμα έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται δεδομένα με προσωπικό περιεχόμενο τα οποία είναι ακριβή και ενημερωμένα και δεν είναι υπέρμετρα σε σχέση με το σκοπό χρήσης τους. Έτσι, ανάλογα των περιπτώσεων επιτρέπεται η επεξεργασία των ακόλουθων προσωπικών δεδομένων:

- «επώνυμο, γένος, όνομα και, ενδεχομένως, ψευδώνυμο ή υποκοριστικό, ημερομηνία και τόπο γεννήσεως, ιθαγένεια, φύλο, τόπο κατοικίας, επάγγελμα και τόπο άσκησης του επαγγέλματος του προσώπου», όταν αφορούν πρόσωπα που «θεωρούνται ως μάρτυρες ή θύματα σε έρευνα ή ποινική δίωξη που αφορά μία ή περισσότερες από τις μορφές εγκληματικότητας»¹⁵¹
- επιπλέον των προαναφερθέντων επεξεργάζεται «αριθμούς κοινωνικής ασφάλισης, άδειες οδήγησης, έγγραφα ταυτότητας και στοιχεία του διαβατηρίου, πληροφορίες σχετικά με νομικά πρόσωπα, λογαριασμούς σε τράπεζες και σε άλλα χρηματοπιστωτικά

¹⁴⁸ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 5, παρ. 1.

¹⁴⁹ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 4, παρ. 1.

¹⁵⁰ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 3, παρ. 1.

¹⁵¹ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 15, παρ. 2.

ιδρύματα, την περιγραφή και τη φύση των πράξεων που τους καταλογίζονται, την ημερομηνία τέλεσης αυτών, τον ποινικό χαρακτηρισμό τους και την πορεία των ερευνών, τις πράξεις βάση των οποίων προβλέπεται η διεθνής διάσταση της υπόθεσης και πληροφορίες που σχετίζονται με την εικαζόμενη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση» όταν αφορούν πρόσωπα για τα οποία «διενεργείται έρευνα ή έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για μία ή περισσότερες από τις μορφές εγκληματικότητας ή αξιόποινες πράξεις»¹⁵².

Για την αποτελεσματικότερη χρήση των δεδομένων και την επίτευξη υψηλού βαθμού συντονισμού των ερευνών, η Eurojust τηρεί ένα αυτοματοποιημένο πίνακα με τα συναφή δεδομένα των ερευνών ή δύναται να δημιουργεί προσωρινά αρχεία εργασίας¹⁵³. Απαραίτητη προϋπόθεση για την δυνατότητα χρήσης και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων είναι η λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασίας τους. Έτσι, ένας Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων έχει επιφορτιστεί αυτό το καθήκον ενώ παράλληλα η πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα επιτρέπεται μόνο στα εθνικά μέλη και τους βοηθούς τους και σε συγκεκριμένη ομάδα προσώπων που δραστηριοποιούνται στο Σώμα¹⁵⁴.

Για την υλοποίηση των στόχων της, πέραν των προαναφερθέντων, η Eurojust προβαίνει σε σύναψη σχέσεων και διατηρεί συνεργασία, στο βαθμό και στο μέτρο εκείνο όπου απαιτείται, με λοιπούς Ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως η Ευρωπόλ και η OLAF, με διεθνείς οργανισμούς καθώς και με τρίτα κράτη ενώ παράλληλα της παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης στις πληροφορίες που τηρεί τόσο το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο όσο και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών¹⁵⁵. Άξιο λόγου αποτελεί και το γεγονός ότι στα πλαίσια της Eurojust προβλέπεται η τοποθέτηση τουλάχιστον ενός εθνικού ανταποκριτή από κάθε μέλος ο οποίος είναι επιφορτισμένος κατά προτεραιότητα αποκλειστικά με θέματα που αφορούν την Τρομοκρατία¹⁵⁶.

Την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ έρχεται ένα χρόνο αργότερα να τροποποιήσει η 2003/659/ΔΕΥ Απόφαση του Συμβουλίου, σε θέματα που αφορούν την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού στα πλαίσια της Eurojust¹⁵⁷, ενώ μερικά χρόνια αργότερα, το

¹⁵² Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 15, παρ. 2.

¹⁵³ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 16, παρ. 1.

¹⁵⁴ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 17.

¹⁵⁵ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 26.

¹⁵⁶ Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 12, παρ. 1.

¹⁵⁷ Απόφαση 2003/659/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2003 για την τροποποίηση της Απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος, Άρθρο 1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003D0659&from=EL>.

2008, το Συμβούλιο προβαίνει σε νέα τροποποίηση της αρχικής Απόφασης προκειμένου να ενισχύσει τη Eurojust στον τομέα της καταπολέμησης των σοβαρών μορφών εγκλήματος. Πρόκειται για μία Απόφαση η οποία αποτελεί προϊόν μίας ανακοίνωσης της Επιτροπής, προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σχετικά με το ρόλο της στο πλαίσιο της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της Τρομοκρατίας, που υποβλήθηκε το 2007¹⁵⁸.

Έτσι, το Συμβούλιο αξιολογώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε από την πολυετή δραστηριοποίηση της Eurojust διαπίστωσε ότι πρέπει να προβεί σε τροποποίηση της λειτουργικότητάς της σε τομείς όπως η πρόσβαση και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οργάνωσης και διοίκησης προσωπικού, σύστασης ειδικής ομάδας αμέσου επεμβάσεως και συνεργασίας με λοιπούς φορείς και τρίτα κράτη εξασφαλίζοντας κατά αυτό τον τρόπο μεγαλύτερη επιχειρησιακή ικανότητα¹⁵⁹.

Αναλογιζόμενο τα προαναφερθέντα, το Συμβούλιο με την απόφαση 2009/426/ΔΕΥ προβαίνει πρωτίστως στη διεύρυνση του τομέα δράσης της Eurojust επεκτείνοντάς τον σε όλες «τις μορφές εγκληματικότητας και τις αξιόποινες πράξεις για τις οποίες η Ευρωπόλ έχει ανά πάσα στιγμή αρμοδιότητα δράσης»¹⁶⁰. Εν συνεχεία συστήνει στα πλαίσια της Eurojust μία ειδική ομάδα, την Επιφυλακή Συντονισμού, η οποία δραστηριοποιείται σε επείγουσες περιπτώσεις και η οποία ορίζεται να «διεκπεραιώνει ανά πάσα στιγμή τυχόν αιτήσεις που της διαβιβάζονται»¹⁶¹. Περαιτέρω προβαίνει σε ορισμό της διάρκειας θητείας των εθνικών μελών, με ελάχιστη διάρκεια τα τέσσερα έτη χωρίς όμως να αποκλείεται δυνατότητα ανανέωσης, προκειμένου να αντιμετωπίσει ζητήματα συνέχειας και εμπειρίας¹⁶² ενώ ορίζει ως τακτικό τόπο εργασίας τους την έδρα της, τη Χάγη¹⁶³. Τέλος, προκειμένου την πληρέστερη υλοποίηση των στόχων της, επεκτείνει τη συνεργασία της με άλλους Ευρωπαϊκούς οργανισμούς, και συγκεκριμένα τη Frontex και το Συμβούλιο, και ιδιαίτερα το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων, καθώς και με το διεθνή Οργανισμό Εγκληματολογικής Αστυνομίας

¹⁵⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το ρόλο της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου στο πλαίσιο της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας στην ΕΕ, COM (2007) 644. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/;ELX_SESSIONID=bYW8JGbt2ZvF1DvbtBDdM7HqWDrKfnpppDNglPIxZyPkzw4hFCgX!1552706763?uri=CELEX:52007DC0644.

¹⁵⁹ Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008, για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενυχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος, Αιτιολογική Σκέψη 2. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0426>.

¹⁶⁰ Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 3.

¹⁶¹ Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 4.

¹⁶² Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 7.

¹⁶³ Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 1.

Interpol ενώ εξασφαλίζει το δικαίωμα να τοποθετεί δικαστικούς συνδέσμους σε τρίτα κράτη¹⁶⁴.

Βλέπουμε την Ένωση να κινείται με τρόπο ανάλογο με αυτόν στο θέμα της Europol. Έτσι, δημιουργώντας την Eurojust προβαίνει στην αύξηση της συνεργασίας των εθνικών δικαστικών αρχών στοχεύοντας κατά αυτόν τον τρόπο στην αποτελεσματικότερη έρευνα και, έπειτα, στην αποτελεσματικότερη δίωξη των μορφών του οργανωμένου διασυνοριακού εγκλήματος.

2.2.3. Οι Κοινές Ομάδες Έρευνας στην υπηρεσία της ΕΕ στον τομέα της συνεργασίας με τρίτες χώρες για την από κοινού δράση ενάντια στις Τρομοκρατία

Στα πλαίσια λειτουργίας τόσο της Ευρωπόλ όσο και της Eurojust προβλέπεται η σύσταση ειδικών ομάδων με στόχο την παροχή βοήθειας στο έργο των οργανισμών. Πρόκειται για τις Κοινές Ομάδες Έρευνας. Οφείλουν την ύπαρξή τους στις αποφάσεις που λήφθηκαν στο Συμβούλιο του Τάμπερε το 1999. Πρόκειται για δέσμευση των κρατών – μελών να προβούν στην άμεση σύσταση ειδικών ομάδων προκειμένου να συνδράμουν στην καταπολέμηση εγκλημάτων όπως το λαθρεμπόριο των ναρκωτικών, η σωματεμπορία και η τρομοκρατία. Η αρχική πρόβλεψη για τη σύσταση των Κοινών Ομάδων Έρευνας έγινε με την Σύμβαση περί Αμοιβαίας Δικαστικής Συνεργασίας χωρίς ωστόσο να υπάρχει άμεση ανταπόκριση, από πλευράς κρατών – μελών, στην υλοποίηση των υπαγορευμένων εκ της Συμβάσεως. Έτσι το Συμβούλιο, σε μια προσπάθεια να επιταχύνει τις διαδικασίες εξέδωσε την Απόφαση 2002/465/ΔΕΥ σχετικά με τις Κοινές Ομάδες Έρευνας¹⁶⁵.

Σύμφωνα λοιπόν με την Απόφαση 2002/465/ΔΕΥ «οι αρμόδιες αρχές δύο ή περισσότερων κρατών μελών μπορούν να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας για συγκεκριμένο σκοπό και για ορισμένη διάρκεια η οποία θα διεξάγει ποινικές έρευνες σε ένα ή περισσότερα από τα κράτη μέλη που συνέστησαν την ομάδα όταν:

- έρευνες για ποινικά αδικήματα σε ένα κράτος μέλος προϋποθέτουν δύσκολες και απαιτητικές έρευνες που συνδέονται με άλλα κράτη μέλη

¹⁶⁴ Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ. Ο. π., Άρθρο 1, παρ. 26.

¹⁶⁵ Europa, Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Αστυνομική και Τελωνειακή Συνεργασία, Κοινές Ομάδες Έρευνας.
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/police_customs_cooperation/133172_el.htm.

- *ορισμένα κράτη μέλη διεξάγουν έρευνες για ποινικά αδικήματα, στα οποία οι περιστάσεις της υπόθεσης απαιτούν συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη»¹⁶⁶.*

Η συγκρότησή τους περιλαμβάνει προσωπικό προερχόμενο τόσο από τις δικαστικές όσο και από τις αστυνομικές αρχές των κρατών – μελών που συνέστησαν την εκάστοτε Ομάδα. Η δράση αυτών δεν περιορίζεται αποκλειστικά μόνο στη συνεργασία μεταξύ των κρατών – μελών αλλά επεκτείνεται και στη συνεργασία με λοιπούς ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως η Ευρωπόλ και η OLAF, καθώς επίσης και με τρίτα κράτη. Άξιο παρατήρησης αποτελεί το γεγονός ότι «το Συμβούλιο κρίνει ότι οι εν λόγω ομάδες θα πρέπει να συσταθούν, κατά προτεραιότητα, για να καταπολεμηθούν τα εγκλήματα που διαπράττονται από τρομοκράτες»¹⁶⁷.

2.2.4. Ο Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης ένα πρόσωπο κλειδί για τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των επιμέρους δράσεων της ΕΕ ενάντια στην Τρομοκρατία

Τα τρομοκρατικά χτυπήματα τις 11 Μαρτίου του 2004 οδήγησαν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην έκδοση μίας δήλωσης σχετικά με την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. Μεταξύ άλλων ανακοινώθηκε η από κοινού απόφαση των κρατών μελών για τη θέσπιση ενός νέου οργάνου, το οποίο θα συνδράμει στην εμπεριστατωμένη και στενά συντονισμένη προσέγγιση της αντιμετώπισης της απειλής που συνιστά η Τρομοκρατία. Έτσι, με τη δήλωση αυτή υιοθετήθηκε ο Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης. Πρόκειται για ένα όργανο το οποίο θα εργάζεται εντός της Γραμματείας του Συμβουλίου με απώτερο σκοπό του τον συντονισμό όλων των εργασιών του Συμβουλίου στον τομέα της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας και επιπλέον την επισκόπηση όλων των διατιθέμενων μέσων της ΕΕ προκειμένου το Συμβούλιο να ενημερώνεται τακτικά επί θεμάτων αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας και εν συνεχεία να προβαίνει στην λήψη αποτελεσματικών αποφάσεων για την καταπολέμηση αυτής¹⁶⁸.

Αναλυτικότερα, το εκάστοτε πρόσωπο που καλείται να φέρει εις πέρας τα καθήκοντα του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης είναι υπεύθυνο για:

¹⁶⁶ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 σχετικά με τις κοινές ομάδες έρευνας, Άρθρο 1, παρ. 1. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002F0465>.

¹⁶⁷ Απόφαση – Πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 7.

¹⁶⁸ Δήλωση του Συμβουλίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2004), παρ. 14. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7906-2004-INIT/el/pdf>.

- «Το συντονισμό των εργασιών του Συμβουλίου όσον αφορά την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας
  - Τη διατήρηση της εποπτείας όλων των μέσων που έχει στη διάθεσή της η ΕΕ, με σκοπό την υποβολή τακτικών εκθέσεων στο Συμβούλιο και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου
  - Την υποβολή συστάσεων πολιτικής στο Συμβούλιο και την εισήγηση τομέων προτεραιότητας για δράση, με βάση τις αναλύσεις απειλών και τις εκθέσεις του Κέντρου Ανάλυσης Πληροφοριών της ΕΕ και της Ευρωπόλ
  - Την προσεκτική παρακολούθηση της εφαρμογής της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ
  - Τον συντονισμό με τα αρμόδια προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου, την Επιτροπή και την ΕΥΕΔ, καθώς και την ενημέρωσή τους για τις δραστηριότητές τους
  - Τη διασφάλιση της δυναμικής δραστηριοποίησης της ΕΕ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας
  - Τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών στον συγκεκριμένο τομέα»

Με τη δήλωση του Συμβουλίου του 2004 ορίστηκε και ο πρώτος Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης, ο οποίος ήταν ο κ. Gijs de Vries. Μερικά χρόνια αργότερα, το Σεπτέμβριο του 2007, στη θέση του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης ορίστηκε ο κ. Gilles de Kerchove, ο οποίος κατέχει τη θέση μέχρι και σήμερα¹⁶⁹.

2.3. Οι Διεθνείς Συνεργασίες της ΕΕ στον τομέα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1991, που δημιούργησε την ΕΕ, προέβλεπε την εφαρμογή Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), την οποία θα συμπλήρωνε αργότερα η Κοινή Αμυντική Πολιτική. Από την έναρξη ισχύος της συνθήκης την 1^η Νοεμβρίου 1993, μπορούσε πλέον να ακούγεται η φωνή της ίδιας τη Ένωσης στη

¹⁶⁹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της ΕΕ, Πολιτικές, Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης (2015). <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/fight-against-terrorism/%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82/>.

διεθνή σκηνή, και να εκφράζεται η θέση της επί ένοπλων συγκρούσεων, επί δικαιωμάτων του ανθρώπου ή επί παντός άλλου ζητήματος που αφορά τις θεμελιώδεις αρχές και τις κοινές αξίες στις οποίες στηρίζεται η ΕΕ. Η υλοποίηση όμως των προσπαθειών της ΚΕΠΠΑ άρχισε ουσιαστικά με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Μαΐου 1999 και με την οποία αποφασίστηκε η ενσωμάτωση των μηχανισμών της ΔΕΕ στην ΕΕ. Μέσω της ΚΕΠΠΑ η ΕΕ αποκτά μεγαλύτερη ισχύ από ότι διαθέτουν τα κράτη που την απαρτίζουν ώστε να μεταβάλλει το παγκόσμιο γίνεσθαι και να προωθήσει την παγκόσμια ασφάλεια. Επιπλέον, μέσω της ΚΕΠΠΑ, η ΕΕ μπορεί να συνάπτει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανώσεις στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της ασφάλειας, αποκτώντας έτσι μεγαλύτερο ειδικό βάρος και αποτελεσματικότητα¹⁷⁰.

Ακολούθως γίνεται μία συνοπτική αναφορά σε μερικές εκ των συμφωνιών τις οποίες έχει συνάψει η Ένωση με τρίτα κράτη και διεθνείς οργανισμούς προκειμένου την από κοινού αντιμετώπιση του φαινομένου της Τρομοκρατίας.

2.3.1. Συνεργασία με ΟΗΕ: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας

Πρόκειται για έναν κανονισμό που προέκυψε από την υιοθέτηση της απόφασης 1373(2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας τόσο των κρατών – μελών της ΕΕ ατομικά με τον ΟΗΕ όσο και της ίδιας της ΕΕ συλλογικά ως διεθνής παράγοντας. Ο υπόψη κανονισμός εισάγει στην ευρωπαϊκή νομοθεσία την στρατηγική που ορίζει ο ΟΗΕ σε μια προσπάθεια του να καταπολεμήσει την τρομοκρατία μέσω της καταστολής της χρηματοδότησης αυτής. Έτσι, το Συμβούλιο, με τον παρόντα κανονισμό, έχοντας συναίσθηση του γεγονότος ότι η καταστολή της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, καθορίζει αρχικώς λεπτομέρειες αφορούσες τους ορισμούς «κεφάλαια», «δέσμευση κεφαλαίων» και «χρηματοοικονομικές υπηρεσίες» και εν συνεχεία προβαίνει σε ανάλυση των περιπτώσεων στις οποίες γίνεται δέσμευση οικονομικών κεφαλαίων προσώπων που σχετίζονται με την Τρομοκρατία και διευκολύνουν μέσω της χρηματοδότησης τη διάπραξη τρομοκρατικών πράξεων¹⁷¹. Τα πρόσωπα αυτά, φυσικά ή νομικά, περιλαμβάνονται σε

¹⁷⁰ Ηρειώτης, Δ. «Κοινή Εξωτερική Πολιτική & Πολιτική Ασφάλειας – ΚΕΠΠΑ. Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφαλείας & Άμυνας – ΚΕΠΑΑ», *Στρατιωτική Επιθεώρηση*, Τεύχος 1/2003, σ. 77.

¹⁷¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της

κατάλογο που καταρτίζεται «βάσει ακριβών πληροφοριών ή στοιχείων του σχετικού φακέλου τα οποία δεικνύουν ότι έχει ληφθεί απόφαση από αρμόδια αρχή έναντι συγκεκριμένων προσώπων, ομάδων και οντοτήτων, είτε η εν λόγω απόφαση αφορά την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής διώξεως για μια τρομοκρατική πράξη ή την απόπειρα τέλεσης ή τη συμμετοχή ή τη διευκόλυνση μιας τέτοιας πράξης βάσει σοβαρών και αξιόπιστων αποδείξεων ή ενδείξεων είτε καταδίκη για τέτοιες πράξεις» και τηρείται διαρκώς ενημερωμένος¹⁷².

2.3.2. Η Απόφαση του Συμβουλίου 2003/211/ΚΕΠΠΑ για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ) σχετικά με την ασφάλεια των πληροφοριών

Πρόκειται για μία συμφωνία η οποία αφορά στην προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών, και γενικότερα υλικό οποιασδήποτε μορφής, οι οποίες είτε παρέχονται είτε ανταλλάσσονται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών κατά τη συνεργασία αυτών. Βάση συμφωνίας, με τον όρο διαβαθμισμένες πληροφορίες νοούνται εκείνες οι γνώσεις που κοινοποιούνται σε οποιαδήποτε μορφή και κρίνεται επιτακτική η ανάγκη προφύλαξης τους από μη επιθυμητή διαρροή και επιπλέον έχουν χαρακτηριστεί από τα συμβαλλόμενα μέρη ως πληροφορίες με διαβάθμιση ασφαλείας. Με τη συμφωνία, λοιπόν, καθορίζονται λεπτομέρειες οι οποίες ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τα συστήματα ασφαλείας πληροφοριών τα οποία τηρούνται από κάθε συμβαλλόμενο, τα δικαιώματα πρόσβασης προσωπικού στις διαβαθμισμένες πληροφορίες, την ευθύνη φύλαξης των πληροφοριών κατά τη μεταφορά στον έτερο συμβαλλόμενο καθώς και τον τρόπο διαβίβασης των πληροφοριών¹⁷³.

2.3.3. Η Κοινή Θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου για την ανταλλαγή ορισμένων δεδομένων με την Interpol

Πρόκειται για μία κοινή θέση του Συμβουλίου η οποία στοχεύει στην πρόληψη και καταπολέμηση της Τρομοκρατίας μέσω ανταλλαγής των δεδομένων του διαβατηρίου με την Interpol. Βάση της Κοινής Θέσης με τον όρο «δεδομένα διαβατηρίου» νοούνται τα δεδομένα διαβατηρίων που έχουν κλαπεί, απολεσθεί ή υπεξαιρεθεί και τα οποία συγκαταλέγονται σε

τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1432379172039&uri=CELEX:02001R2580-20130707>

¹⁷² Κοινή Θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001 για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001E0931&qid=1432379441122&from=EL>.

¹⁷³ Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού για την ασφάλεια των πληροφοριών, (2003). [http://old.eu-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22003A0327\(01\):EL:HTML](http://old.eu-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22003A0327(01):EL:HTML).

μία βάση δεδομένων της οποίας διαχειριστής είναι η Interpol και η οποία αφορά κλεμμένα ταξιδιωτικά έγγραφα, την αποκαλούμενη «βάση δεδομένων της Interpol». Μέσω της Κοινής Θέσης καθορίζεται ότι τα κράτη – μέλη της Ένωσης ανταλλάσσουν πληροφορίες με την Interpol σχετικές με όλα τα υπάρχοντα διαβατήρια, υφιστάμενα και μελλοντικά, σεβόμενοι όμως τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που σχετίζονται με την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων¹⁷⁴.

2.3.4. Η Απόφαση 2007/274/ΔΕΥ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ σχετικά με την ασφάλεια διαβαθμισμένων πληροφοριών

Πρόκειται για μία συμφωνία η οποία εντείνει τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται κατά την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών μεταξύ των δύο εταιρών, ΕΕ και ΗΠΑ. Λέγοντας διαβαθμισμένες πληροφορίες, βάση απόφασης – συμφωνίας, νοούνται όλες εκείνες οι πληροφορίες και το υλικό που α) αν δεν κοινοποιηθούν ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή ζημιά στα συμφέροντα ενός εκ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας, β) χρήζουν ιδιαίτερου χειρισμού προκειμένου να μη διαρρεύσουν με σκοπό να μη πληγούν τα συμφέροντα ενός εκ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας και γ) φέρουν διαβάθμιση ασφαλείας την οποία έχουν ορίσει τουλάχιστον ένας εκ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας. Με τη συμφωνία, λοιπόν, καθορίζονται λεπτομέρειες οι οποίες ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τα συστήματα ασφαλείας πληροφοριών τα οποία τηρούνται από κάθε συμβαλλόμενο, τα δικαιώματα πρόσβασης προσωπικού στις διαβαθμισμένες πληροφορίες, την ευθύνη φύλαξης των πληροφοριών κατά τη μεταφορά στον έτερο συμβαλλόμενο καθώς και τον τρόπο διαβίβασης των πληροφοριών¹⁷⁵.

2.3.5. Η Απόφαση 2010/412/ΕΕ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την ΕΕ στις ΗΠΑ για σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας

Πρόκειται για μία συμφωνία η οποία στοχεύει στην εξασφάλιση παροχής και από τους δύο συμβαλλόμενους των χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων που αφορούν

¹⁷⁴ Κοινή Θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιανουαρίου 2005 για την ανταλλαγή ορισμένων δεδομένων με την Interpol. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1423257701138&uri=CELEX:32005E0069>.

¹⁷⁵ Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την ασφάλεια διαβαθμισμένων πληροφοριών (2007). http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8f169f2a-2976-4bdd-ada6-9934a7fa0be0.0005.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32007D0274.

χρηματοπιστωτικές μεταφορές και συναφή δεδομένα προκειμένου «την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη της τρομοκρατίας ή της χρηματοδότησής της». Μέσω της συμφωνίας ρυθμίζονται λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο αίτησης παροχής δεδομένων και την εξασφάλιση παροχής τους από συγκεκριμένους παρόχους, τις εγγυήσεις που απαιτούνται προκειμένου την επεξεργασία των συγκεκριμένων δεδομένων, την ικανότητα διατήρησης ή και περαιτέρω διαβίβασης καθώς και τα δικαιώματα πρόσβασης στα συγκεκριμένα δεδομένα. Άξιο παρατήρησης αποτελεί το γεγονός ότι «Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να ζητήσει τη διόρθωση, τη διαγραφή ή το κλείδωμα των προσωπικών του δεδομένων τα οποία υπόκεινται σε επεξεργασία βάσει της παρούσας συμφωνίας όταν τα δεδομένα είναι ανακριβή ή η επεξεργασία παραβαίνει την παρούσα συμφωνία»¹⁷⁶

2.3.6. Η Απόφαση 2012/472/ΕΕ του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ για τη γρήση και τη διαβίβαση των φακέλων ονομάτων επιβατών στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφαλείας των ΗΠΑ

Πρόκειται για μία συμφωνία που αφορά τους Φακέλους Ονομάτων Επιβατών (ΦΟΕ) και, επιπλέον, αναλογιζόμενη των ευθυνών των συμβαλλόμενων μερών, προσδιορίζει τις προϋποθέσεις εκείνες που απαιτούνται προκειμένου να μπορούν να διαβιβασθούν, να επεξεργαστούν και να παραχθούν πληροφορίες καίριας σημασίας. Βάση συμφωνίας, ως ΦΟΕ νοούνται τα αρχεία που δημιουργούνται είτε από τους αερομεταφορείς είτε από εξουσιοδοτημένους πράκτορες για κάθε επιβατική πτήση που πραγματοποιείται μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ (από – προς) και για την οποία διενεργείται κράτηση θέσεων που συμπεριλαμβάνεται στα συστήματα κρατήσεων τόσο των ΗΠΑ όσο και της ΕΕ. Με τη συμφωνία, λοιπόν, καθορίζονται λεπτομέρειες σχετικά με τις παρεχόμενες πληροφορίες από τους ΦΟΕ, τη δυνατότητα πρόσβασης και επεξεργασίας των εν λόγω δεδομένων προκειμένου την εξαγωγή συμπερασμάτων, τον τρόπο ανταλλαγής τόσο των συγκεκριμένων δεδομένων όσο και των εξαγόμενων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την επεξεργασία αυτών καθώς επίσης και το επίπεδο ασφαλείας των δεδομένων μιας και πρόκειται περί διακίνησης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Άξιο παρατήρησης αποτελεί το γεγονός ότι παρόλο που η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων αντίκειται στα μέτρα των ΗΠΑ εντούτοις προέβη στη σύναψη της συγκεκριμένη συμφωνίας με την οποία παραχωρεί τη

¹⁷⁶ Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την ΕΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, (2010). http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:4a92339d-3ab8-4139-af25-0ac73c9f0c2f.0018.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=celex:32010D0412.

δυνατότητα στις αμερικάνικες αρχές να έχουν πρόσβαση σε συγκεκριμένα δεδομένα τα οποία κατέχουν οι ευρωπαϊκές αρχές¹⁷⁷.

2.3.7. Η Απόφαση 2010/348/EK του Συμβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της ΕΕ σχετικά με την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών

Πρόκειται για μία συμφωνία η οποία αφορά στην προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών οι οποίες είτε αποστέλλονται είτε ανταλλάσσονται είτε παράγονται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών κατά τη συνεργασία αυτών. Βάση συμφωνίας, με τον όρο διαβαθμισμένες πληροφορίες νοούνται εκείνες οι πληροφορίες που προστατεύονται ρητά με νόμους από τον εκάστοτε συμβαλλόμενο, έχει αποδοθεί διαβάθμιση ασφαλείας και αν δεν κοινοποιηθούν ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρή ζημιά στα συμφέροντα ενός εκ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας. Με τη συμφωνία, λοιπόν, καθορίζονται λεπτομέρειες οι οποίες ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τα συστήματα ασφαλείας πληροφοριών τα οποία τηρούνται από κάθε συμβαλλόμενο, τα δικαιώματα πρόσβασης προσωπικού στις διαβαθμισμένες πληροφορίες, την ευθύνη φύλαξης των πληροφοριών κατά τη μεταφορά στον έτερο συμβαλλόμενο καθώς και τον τρόπο διαβίβασης των πληροφοριών. Άξιο παρατήρησης αποτελεί η ρητή αναφορά στη συμφωνία ότι «σε κανένα σημείο της συμφωνίας δεν μπορεί να βασισθεί η υποχρεωτική ή γενική κοινοποίηση διαβαθμισμένων πληροφοριών ή πληροφοριών ορισμένων κατηγοριών μεταξύ των μερών»¹⁷⁸.

2.3.8. Η Κοινή Δράση 2007/501/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τη συνεργασία με το Αφρικανικό Κέντρο Μελετών και Ερευνών σχετικά με την Τρομοκρατία, στο πλαίσιο εφαρμογής της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ

Πρόκειται για μία κοινή δράση η οποία έχει διττό στόχο: πρωτίστως να παρέχει υλικοτεχνική υποδομή στα κράτη μέλη της Αφρικανικής Ένωσης με σκοπό τη βελτίωση των αντιτρομοκρατικών τους δυνατοτήτων τους, βάση της αντιτρομοκρατικής πολιτικής της Ένωσης η οποία περιλαμβάνει την προώθηση σύμπραξης με τους διεθνείς οργανισμούς, και

¹⁷⁷ Συμφωνία μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της ΕΕ για τη χρήση και τη διαβίβαση των φακέλων ονομάτων επιβατών στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών, (2011).

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2848aa88-da7a-4581-a995-98a49c8b99cb.0015.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32012D0472.

¹⁷⁸ Απόφαση 2010/348/EK του Συμβουλίου της 17^{ης} Νοεμβρίου 2009 για τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της ΕΕ σχετικά με την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010D0348&rid=1>.

δευτερευόντως να ενισχύσει τη συνεργασία της με τις χώρες της Αφρικανικής Ένωσης στο θέμα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας¹⁷⁹.

Εξετάζοντας τις επιμέρους δράσεις στις οποίες έχει προβεί η Ένωση προκειμένου να πατάξει την Τρομοκρατία, παρατηρούμε το τρομακτικό μέγεθος αυτών καθώς και την έντονη συσχέτισή τους με τον άνθρωπο. Πρόκειται για μία προσπάθεια την Ένωσης η οποία ενέχει έναν τεράστιο κίνδυνο. Αυτόν της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η υιοθέτηση όλων των παραπάνω μέτρων που αναλύθηκαν στο συγκεκριμένο κεφάλαιο έχουν άμεση επίδραση στα θεμελιώδη δικαιώματα. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα κατά πόσον τα μέτρα τα οποία έχει θεσπίσει η Ένωση είναι όντως αποτελεσματικά και δεν καταπατούν σε καμία περίπτωση τα ανθρώπινα δικαιώματα, των οποίων θεματοφύλακας είναι η ίδια η Ένωση;

---

¹⁷⁹ Κοινή Δράση 2007/501/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 16^{ης} Ιουλίου 2007 για τη συνεργασία με το Αφρικανικό Κέντρο Μελετών και Ερευνών σχετικά με την Τρομοκρατία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1423260384056&uri=CELEX:32007E0501>.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Το Κράτος Δικαίου και η Τρομοκρατία

Στο προηγούμενο κεφάλαιο έγινε μία ανάπτυξη των μέτρων εκείνων τα οποία έχει θεσπίσει η ΕΕ στην προσπάθειά της να αντιμετωπίσει, ή ακόμα, και να καταστείλει το φαινόμενο της Τρομοκρατίας. Μέτρα μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οργανισμοί, υπηρεσίες, όργανα τήρησης της τάξης, διμερείς ή πολυμερείς συνθήκες – συμφωνίες με τρίτα κράτη και διεθνείς οργανισμούς, αποφάσεις και κανονισμοί που απευθύνονται στα κράτη – μέλη της ΕΕ. Στο κεφάλαιο αυτό θα εξεταστεί μέσα από υποθέσεις του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ κατά πόσον ορισμένα νομικά μέτρα τα οποία έχει θεσπίσει η ΕΕ στον τομέα αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας επιδέχονται προσβολή από πρόσωπα τα οποία θίγονται από αυτά και κατά συνέπεια κατά πόσον είναι αποτελεσματικά ή ενέχουν κινδύνους στο θέμα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας.

3.1. ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΤΡΕΦΟΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ 2580/2001/ΕΚ & 881/2002/ΕΚ & ΤΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΑΥΤΩΝ

Το 1945 υπογράφηκε στο Σαν Φρανσίσκο ο χάρτης των Ηνωμένων Εθνών βάσει του οποίου αποστολή των Ηνωμένων Εθνών είναι και η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας μέσω της διεθνούς συνεργασίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών ανεξαρτήτως φυλής, φύλλου, γλώσσας ή θρησκείας¹⁸⁰. Ο ίδιος χάρτης ορίζει τις ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα σε περίπτωση διατάραξης της ειρήνης και της ασφάλειας. Για την εκπλήρωση αυτής της αποστολής θεσμοθετήθηκε το Συμβούλιο Ασφαλείας το οποίο αποφασίζει ποια μέτρα πρέπει να εφαρμοστούν προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση της ειρήνης και της ασφαλείας και καλεί τα μέλη του ΟΗΕ να τα εφαρμόσουν¹⁸¹. Προς εξασφάλιση της εφαρμογής των μέτρων που επιτάσσει το Συμβούλιο Ασφαλείας υπερτερούν σε ισχύ έναντι οποιουδήποτε άλλου εφάμιλλου μέτρου τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας¹⁸².

¹⁸⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P, Αιτιολογική Σκέψη 2.
<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010CJ0584&lang1=el&type=TXT&ancre=>

¹⁸¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 5.

¹⁸² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 7.

Στην κατηγορία αυτών των μέτρων συμπεριλαμβάνεται μία σειρά ψηφισμάτων τα οποία στοχεύουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατικής απειλής κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Πρόκειται για ψηφίσματα τα οποία στρέφονται αρχικώς κατά των Ταλιμπάν του Αφγανιστάν και εν συνεχεία επεκτείνονται κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν, της Αλ Κάιντα και λοιπών οντοτήτων συνδεδεμένες με αυτούς και προβλέπουν μεταξύ άλλων δέσμευση περιουσιακών στοιχείων όλων όσων εξ αυτών έχουν εγγραφεί στον συγκεντρωτικό κατάλογο της Επιτροπής Κυρώσεων βάσει του ψηφίσματος 1267/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ¹⁸³. Το εν λόγω ψήφισμα ορίζει τη δημιουργία ενός «εστιακού σημείου» επιφορτισμένο με την επεξεργασία αιτημάτων διαγραφής των προσώπων που συμπεριλαμβάνονται στον συγκεντρωτικό κατάλογο της επιτροπής κυρώσεων¹⁸⁴.

Για την εγγραφή μιας οντότητας στον συγκεντρωτικό κατάλογο το ψήφισμα 1753/2006 του Συμβουλίου Ασφαλείας ορίζει ότι τα κράτη οφείλουν να υποβάλλουν όσο το δυνατόν λεπτομερέστερη αιτιολογική έκθεση δικαιολογώντας πλήρως το αίτημά τους για εγγραφή μιας οντότητας στο συγκεντρωτικό κατάλογο. Οι προδιαγραφές για μια πλήρη έκθεση ορίζει ότι αυτή πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ακριβώς ότι το άτομο ή η οντότητα πληρούν τα συναφή κριτήρια
- τη φύση των πληροφοριακών στοιχείων
- όλα τα πληροφορικά στοιχεία ή δικαιολογητικά έγγραφα που είναι δυνατόν να προσκομιστούν

Επιπλέον τα κράτη με την υποβολή της έκθεσης οφείλουν να προσδιορίσουν ποια στοιχεία της έκθεσης μπορούν να δημοσιοποιηθούν είτε προς την οντότητα είτε προς κράτη¹⁸⁵.

Το ψήφισμα 1822/2008 προβλέπει ότι με την πρόσθεση μιας οντότητας στον συγκεντρωτικό κατάλογο η Επιτροπή Κυρώσεων υποχρεούται να δημοσιεύσει στον ιστότοπό της μια περίληψη των λόγων που την οδήγησαν στη συγκεκριμένη εγγραφή, πράξη την οποία υλοποιεί και για οποιαδήποτε εγγραφή έλαβε χώρα προτού την υιοθέτηση του εν λόγω ψηφίσματος¹⁸⁶.

¹⁸³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 8.

¹⁸⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 9.

¹⁸⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 10.

¹⁸⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 11.

Το ψήφισμα 1904/2009 προβλέπει την δημιουργία ενός «γραφείου διαμεσολαβητή» το οποίο έχει ως αποστολή να επικουρεί την επιτροπή σε θέματα αιτήσεων διαγραφής. Η αποστολή του υλοποιείται με τη συνδρομή πληροφοριών από τα οικεία κράτη και τη διαβούλευση με τις οντότητες που αιτούνται την διαγραφή τους. Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των πληροφοριών και της διαβουλεύσεως υποβάλλονται με «συνολική έκθεση» στην επιτροπή κυρώσεων η οποία καθορίζει και τελικά την αποδοχή ή όχι της εκάστοτε αιτήσεως διαγραφής¹⁸⁷.

Η ΕΕ όντας μέλος του ΟΗΕ είτε συλλογικά ως διεθνής οργανισμός είτε ατομικά ως κράτη μέλη υλοποίησε τις επιταγές του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και εξέδωσε μία σειρά Κανονισμών οι οποίες αφορούν τον τομέα τη καταπολέμησης της τρομοκρατίας και μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνουν δέσμευση περιουσιακών στοιχείων των οντοτήτων που προσδιορίζονται από την Επιτροπή Κυρώσεων με το συγκεντρωτικό κατάλογο¹⁸⁸.

Αναλυτικότερα, στα πλαίσια αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας ο ΟΗΕ έχει προβεί στην υιοθέτηση μίας σειράς μέτρων τα οποία η ΕΕ όντας μέλος αυτού έχει υιοθετήσει και εισάγει στην νομοθεσία της. Ένα τέτοιο μέτρο αποτελεί το ψήφισμα 1373/2001 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ που αφορά την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας μέσω της καταστολής της χρηματοδοτήσεώς της. Συγκεκριμένα, στο ψήφισμα ορίζεται ότι τα κράτη μέλη του ΟΗΕ υποχρεούνται να προβούν σε δέσμευση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων οντοτήτων που είτε τελούν ή αποπειρώνται να τελέσουν τρομοκρατικές πράξεις είτε διευκολύνουν την τέλεση αυτών¹⁸⁹. Η ΕΕ εφαρμόζοντας το εν λόγω ψήφισμα υιοθετεί την Κοινή Θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ που αφορά την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας¹⁹⁰. Με την εν λόγω Κοινή Θέση η ΕΕ καθορίζει τι νοείται ως «πρόσωπα, ομάδες και οντότητες που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις» και τι νοείται ως «τρομοκρατική πράξη». Επιπλέον, η εν λόγω Κοινή Θέση περιλαμβάνει κατάλογο προσώπων, ομάδων και οντοτήτων οι οποίες εξαιτίας ύπαρξης στοιχείων έχουν χαρακτηριστεί από αρμόδια αρχή ως ενέχοντα σε τρομοκρατικές πράξεις. Ο εν λόγω κατάλογος ελέγχεται και αναθεωρείται τουλάχιστον ανά εξάμηνο προκειμένου να διασφαλίζεται η εγκυρότητά του¹⁹¹. Προκειμένου η εν λόγω Κοινή Θέση να εφαρμοστεί στο

¹⁸⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 12.

¹⁸⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 13.

¹⁸⁹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P, Αιτιολογική Σκέψη 2.

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010CJ0539&lang1=el&type=TEXT&ancre=>.

¹⁹⁰ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 4.

¹⁹¹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 6.

σύνολο της ΕΕ, το Συμβούλιο προέβη στη θέσπιση του Κανονισμού 2580/2001/ΕΚ που αφορά λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας¹⁹². Ο εν λόγω κανονισμός δίνει σαφείς οδηγίες σχετικά με τη δέσμευση κεφαλαίων και την παροχή οποιασδήποτε χρηματοοικονομικής υπηρεσίας σε οντότητες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο οντοτήτων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της Κοινής Θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ¹⁹³.

Οι ακόλουθες υποθέσεις του Δικαστηρίου αφορούν προσφυγές προσώπων που συμπεριλαμβάνονται σε έναν από τους αναθεωρημένους καταλόγους οντοτήτων ενεχόντων σε τρομοκρατικές πράξεις και οι οποίοι στρέφονται κατά του Συμβουλίου της ΕΕ προκειμένου την ακύρωση του εν λόγω κανονισμού στο μέτρο που τους αφορά.

3.2. ΥΠΟΘΕΣΗ Τ – 400/10: Hamas κατά Συμβουλίου της ΕΕ¹⁹⁴

Το Σεπτέμβριο του 2010 η Hamas κατέθεσε στη γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου δικόγραφο με το οποίο άσκησε προσφυγή κατά του Συμβουλίου και ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει την ανακοίνωση του Ιουλίου του 2010, που αφορά δημοσίευση του Συμβουλίου στη επίσημη εφημερίδα της ΕΕ ανακοινώσεως προς τα πρόσωπα, τις ομάδες και τις οντότητες του καταλόγου που προβλέπει το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001, και τις πράξεις του Συμβουλίου του Ιουλίου του 2010, που αφορούν την απόφαση 2010/386/ΚΕΠΠΑ, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της Κοινής Θέσης 2001/931, και τον Εκτελεστικό Κανονισμό 610/2010/ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001 και για την κατάργηση του Εκτελεστικού Κανονισμού 1285/2009/ΕΕ¹⁹⁵.

Η Hamas στηρίζει τα αιτήματά της στους ακόλουθους οκτώ λόγους ακυρώσεως:

1. παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 4, της Κοινής Θέσεως 2001/931
2. πλάνη περί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών

¹⁹² Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 7.

¹⁹³ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 9.

¹⁹⁴ Υπόθεση T-400/10, Hamas κατά Συμβουλίου της ΕΕ.

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010TJ0400&lang1=el&type=TXT&ancre=>.

¹⁹⁵ Υπόθεση T-400/10. Ο. π..

3. πλάνη εκτιμήσεως ως προς τον χαρακτήρα της προσφεύγουσας ως Τρομοκρατική οργάνωση
4. ανεπαρκή εξέταση της εξελίξεως της καταστάσεως «με την πάροδο του χρόνου»
5. παραβίαση της αρχής περί μη επεμβάσεως
6. παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως
7. προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας και του δικαιώματος ουσιαστικής ένδικης προστασίας
8. προσβολή δικαιώματος ιδιοκτησίας¹⁹⁶.

Το Δεκέμβριο του 2014 το Γενικό Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση με την οποία ακύρωσε τις νομοθετικές πράξεις, διατήρησε «σε ισχύ τα αποτελέσματα της αποφάσεως 2014/483 και του Εκτελεστικού Κανονισμού 790/2014 για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από της δημοσιεύσεως» της απόφασης και απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά¹⁹⁷.

Το Δικαστήριο, λόγω συνεχών τροποποιήσεων και ενημερώσεων τόσο των προσβαλλόμενων πράξεων του Συμβουλίου από τον Ιούλιο του 2010 έως και τον Ιούλιο του 2014 όσο και των αντίστοιχων ανακοινώσεων, έκρινε πρωτίστως το αντικείμενο της προσφυγής και έπειτα το περιεχόμενο και το παραδεκτό των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας.

Επί του αντικειμένου της προσφυγής

Το Δικαστήριο επικαλούμενο ότι κάθε προσφεύγων κατά του Κανονισμού 2580/2001 και των διαδοχικών μέτρων δεσμεύσεων κεφαλαίων που προέκυψαν βάσει αυτού «εξακολουθεί να έχει συμφέρον για την ακύρωση αποφάσεως με την οποία επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα και η οποία έχει καταργηθεί και αντικατασταθεί από μεταγενέστερη σχετική απόφαση, καθόσον η κατάργηση πράξεως θεσμικού οργάνου δεν αποτελεί διαπίστωση της ελλείψεως νομιμότητάς της και παράγει αποτέλεσμα εφεξής», θεωρεί ότι η υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως εξακολουθεί να έχει ως αντικείμενο τις προσβαλλόμενες πράξεις που είναι προγενέστερες εκείνων του Συμβουλίου του Ιουλίου του 2014¹⁹⁸.

---

¹⁹⁶ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 78.

¹⁹⁷ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Απόφαση Γενικού Δικαστηρίου.

¹⁹⁸ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 59.

Επί του περιεχομένου και του παραδεκτού των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας

Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι παρατηρήσεις είναι παραδεκτές στο πλαίσιο του αιτήματος ακυρώσεως των πράξεων του Συμβουλίου της περιόδου του Ιουλίου του 2010 έως τον Ιούλιο του 2014 στο μέτρο που την αφορούν καθόσον το ίδιο ζήτησε από την προσφεύγουσα να καταθέσει τις δικές της παρατηρήσεις προς απάντηση των παρατηρήσεων του Συμβουλίου. Με αυτόν τον τρόπο απορρίπτονται οι ενστάσεις του Συμβουλίου ως προς το παραδεκτό των συγκεκριμένων παρατηρήσεων¹⁹⁹.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής καθόσον σκοπεί την ακύρωση της ανακοινώσεων του Ιουνίου του 2010

Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 263 της ΣΛΕΕ, σχετικά με την ακύρωση αποφάσεων ή μέτρων που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν συμφέροντα οντοτήτων²⁰⁰, κατέληξε ότι η υπόψη ανακοίνωση δεν επιδέχεται προσφυγή καθόσον δεν παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα που θίγουν τα συμφέροντα της προσφεύγουσας²⁰¹ αλλά απλά την ενημερώνει για την απόφαση αναγραφής της στον κατάλογο δεσμεύσεως κεφαλαίων, προκειμένου να έχει το δικαίωμα να ζητήσει επανεξέταση της συγκεκριμένης απόφασης και να προσφύγει σε δικαιοδοτικό όργανο της ΕΕ²⁰².

Επί του αιτήματος ακυρώσεως των πράξεων του Συμβουλίου από τον Ιούλιο του 2010 έως και τον Ιούλιο του 2014

Το Δικαστήριο εξέτασε από κοινού τον τέταρτο και τον έκτο λόγο που προέβαλλε η προσφεύγουσα και οι οποίοι αφορούν τη μη επαρκή εξέταση της εξέλιξης της καταστάσεως «με την πάροδο του χρόνου» και την παραβίαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως αντίστοιχα. Αναλυτικότερα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι

- για να προβεί κάποιος σε δέσμευση κεφαλαίων θα πρέπει να στηρίζεται σε ειδικούς λόγους οι οποίοι αποδεικνύουν ξεκάθαρα την ανάγκη λήψεως αυτού του μέτρου²⁰³,

¹⁹⁹ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 67.

²⁰⁰ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 71.

²⁰¹ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 75.

²⁰² Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 74.

²⁰³ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 80.

ενώ το Συμβούλιο, με τη σειρά του, ως ειδικούς λόγους προέβαλλε μία σειρά πραγματικών περιστατικών και συγκεκριμένες εθνικές αποφάσεις, χωρίς όμως να εξετάσει κατά πόσο ισχύουν αυτές ή όχι, και τα οποία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- η προσφεύγουσα αποτελεί «ομάδα η οποία ενέχεται σε τρομοκρατικές πράξεις και η οποία από το 1988, διαπράττει κατά διαστήματα και αναλαμβάνει την ευθύνη για επιθέσεις κατά ισραηλινών στόχων, ιδίως δε απαγωγές, επιθέσεις με πυροβόλα και μη πυροβόλα όπλα κατά αμάχων, καθώς και βομβιστικές επιθέσεις αυτοκτονίας στα μέσα μεταφοράς και σε δημόσιους χώρους»²⁰⁴
- η προσφεύγουσα από τον Ιανουάριο του 2010 εμπλέκεται σε σειρά τρομοκρατικών δραστηριοτήτων²⁰⁵
- ύπαρξη αποφάσεων που εκδόθηκαν το 2001 κατά της προσφεύγουσας από τις αμερικανικές αρχές και τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, θεωρώντας ότι εξακολουθούν να είναι σε ισχύ και άρα εκτιμά ότι οι λόγοι εξαιτίας των οποίων έχει συμπεριληφθεί η Hamas στον εν λόγω κατάλογο εξακολουθούν να υφίστανται²⁰⁶
- ύπαρξη δημοσιευμάτων τύπου, ισχυριζόμενο ότι αρκούν για την διαπίστωση εμπλοκής της προσφεύγουσας σε τρομοκρατικές ενέργειες²⁰⁷.

Το Δικαστήριο, φρονεί ότι:

- πρέπει να διενεργείται έλεγχος ανά τακτά χρονικά διαστήματα προκειμένου να δικαιολογείται η διατήρηση του ονόματος κάποιου στον επίμαχο κατάλογο αναλογιζόμενο ότι μπορεί να έχει μεταβληθεί η πραγματική κατάσταση του κατηγορουμένου κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μη δικαιολογείται πλέον ο χαρακτηρισμός του κατηγορουμένου ως πρόσωπο εμπλεκόμενο με τρομοκρατικές ενέργειες²⁰⁸
- δεν αρκεί μόνο η ύπαρξη απόφασης από εθνική αρμόδια αρχή προκειμένου να προβούν στη δέσμευση κεφαλαίων αλλά και η ύπαρξη ειδικών λόγων οι οποίοι λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προβούν στη δέσμευση των κεφαλαίων του κατηγορουμένου²⁰⁹
- έχει κάθε δικαίωμα να προβαίνει σε έλεγχο τόσο της πραγματικότητας και αξιοπιστίας των περιστατικών όσο και του κατά πόσον αυτά αποτελούν ικανά στοιχεία προκειμένου να τεκμηριωθούν συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτά²¹⁰

²⁰⁴ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 94.

²⁰⁵ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 95.

²⁰⁶ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 96.

²⁰⁷ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 108.

²⁰⁸ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 84.

²⁰⁹ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 89.

- για την κατάρτιση του εν λόγω καταλόγου χρησιμοποιούνται πληροφορίες οι οποίες σχετίζονται με ποινική δίωξη για τρομοκρατική πράξη, για απόπειρα τελέσεως ή για συμμετοχή ή διευκόλυνση τέτοιας πράξεως και με καταδίκη για τέτοιες πράξεις²¹¹.

Συνεπώς, το Δικαστήριο, αναλογιζόμενο ότι τα στοιχεία που προβάλλει το Συμβούλιο προς υπεράσπιση της θέσεώς του πρώτον είναι προγενέστερα της έκδοσης των πράξεών του, από τον Ιούλιο του 2011 μέχρι τον Ιούλιο του 2014, και δεύτερον αντίκεινται στις επιταγές της Κοινής Θέσης 2001/931 περί της μη χρήσεως στοιχείων προερχομένων από τον Τύπο ή το διαδίκτυο, φρονεί ότι το Συμβούλιο δεν εξέτασε επαρκώς την κατάσταση με την πάροδο του χρόνου²¹².

Πέραν των προαναφερθέντων το Συμβούλιο ακολουθεί μία δική του συλλογιστική πορεία αντίστροφη από αυτή που επιτάσσει η Κοινή Θέση 2001/931 στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στη προσθήκη μίας οντότητας στον υπόψη κατάλογο²¹³. Έτσι, το Συμβούλιο παραθέτει αρχικά δικές του εκτιμήσεις με τις οποίες χαρακτηρίζει την προσφεύγουσα ως τρομοκράτη και στη οποία προσάπτει μια σειρά βίαιων πράξεων τις οποίες ανακάλυψε στον Τύπο και στο Διαδίκτυο²¹⁴. Αναλογιζόμενο τις εν λόγω πράξεις, το Συμβούλιο, διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα αποτελεί ομάδα κατά την έννοια της Κοινής Θέσεως 2001/931²¹⁵. Έπειτα έρχεται να μνημονεύσει προγενέστερες αποφάσεις εθνικών αρχών οι οποίες την χαρακτηρίζουν ως τρομοκράτη χωρίς όμως να επισημάνει περισσότερες διευκρινήσεις σχετικά με το αν αυτές είναι σε ισχύ ή όχι²¹⁶. Αποτέλεσμα αυτού είναι το Δικαστήριο να κρίνει ότι ο γενικότερος συλλογισμός του Συμβουλίου αντιβαίνει στο σύστημα εξαγωγής συμπερασμάτων το οποίο επιτάσσει η Κοινή Θέση 2001/931 και το οποίο στηρίζεται στην πλήρη αιτιολόγηση των αποφάσεών του που αφορούν την δέσμευση κεφαλαίων²¹⁷. Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, το Συμβούλιο παρέβη το άρθρο 1 της κοινής θέσεως 2001/931 και την υποχρέωση αιτιολογήσεως²¹⁸.

---

²¹⁰ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 90.

²¹¹ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 91.

²¹² Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 112.

²¹³ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 113.

²¹⁴ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 115.

²¹⁵ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 117.

²¹⁶ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 119.

²¹⁷ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 126.

²¹⁸ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 137.

Συνεπώς το Δικαστήριο φρονεί ότι η εν λόγω προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθούν όλες οι προσβαλλόμενες πράξεις πλην της ανακοινώσεως του Ιουλίου του 2010²¹⁹.

Βλέπουμε το Δικαστήριο να προβαίνει στην ακύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων διατηρώντας όμως, έστω και προσωρινά, για διάστημα τριών μηνών τις επιπτώσεις των μέτρων που προκύπτουν από αυτές προκειμένου να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα τυχόν μελλοντικής δέσμευσης. Με την εν λόγω προσφυγή πετυχαίνεται από την προσφεύγουσα η ακύρωση πράξεων της Ένωσης που είναι αντίθετες με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο και τις διαδικασίες τις οποίες ενδείκνυται να ακολουθηθούν προκειμένου μία οντότητα να χαρακτηριστεί ως πρόσωπο εμπλεκόμενο με τρομοκρατική ενέργεια.

3.3. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ C-539/10 P & C-550/10 P: Stichting Al-Aqsa (C-539/10 P) κατά Συμβουλίου ΕΕ, Βασιλείου Κάτω Χωρών και Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Βασιλείου Κάτω Χωρών (C-550/10 P) κατά Stichting Al-Aqsa²²⁰.

Το Δικαστήριο, εξετάζοντας τις αιτήσεις αναιρέσεων των υποθέσεων C - 539/10 P και C - 550/10 P που αφορούν στην αναίρεση της απόφασης T-327/03:

- ακύρωσε την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ της 9^{ης} Σεπτεμβρίου του 2010 T-348/02 Stichting Al-Aqsa κατά Συμβουλίου
- απέρριψε την προσφυγή και την αίτηση αναιρέσεως της Stichting Al-Aqsa²²¹.

Ιστορικό της διαφοράς

Το Συμβούλιο της ΕΕ με την απόφαση 2003/480/EK συμπεριέλαβε για πρώτη φορά στον επίδικο κατάλογο τον Stichting Al-Aqsa²²². Εν συνέχεια στις αναθεωρήσεις που ακολούθησαν το Συμβούλιο της ΕΕ συνέχισε να τον συμπεριλαμβάνει στον εν λόγω κατάλογο. Ο Stichting Al-Aqsa με δικόγραφο του το Σεπτέμβριο του 2003 άσκησε προσφυγή με την οποία ζητούσε το Πρωτοδικείο:

²¹⁹ Υπόθεση T-400/10. Ο. π., Απόφαση Γενικού Δικαστηρίου.

²²⁰ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π..

²²¹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Απόφαση Δικαστηρίου.

²²² Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 11.

- να ακυρώσει τις αποφάσεις 2003/480 και 2003/646 καθόσον οι πράξεις αυτές τον αφορούν²²³.

Κατά την ροή του χρόνου οι αποφάσεις αυτές αντικαταστάθηκαν με μεταγενέστερες αποφάσεις και η Stichting Al-Aqsa προσάρμοζε διαρκώς τα αιτήματά της. Έτσι, το Πρωτοδικείο προέβη στην ακύρωση μόνο της απόφασης 2006/379 θεωρώντας ότι η εν λόγω απόφαση δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένη²²⁴.

Αναλυτικότερα, το Δικαστήριο εξετάζοντας την υπόθεση T - 327/03 μεταξύ άλλων επισήμανε τα ακόλουθα:

- Η Stichting Al-Aqsa αποτελεί ίδρυμα ολλανδικού δικαίου το οποίο συστάθηκε το 1993. Ο καταστατικός του χάρτης ορίζει ότι αποστολή του είναι η παροχή κοινωνικής προστασίας και η βελτίωση των συνθηκών ζωής των Παλαιστινίων κατοίκων τόσο των Κάτω Χωρών όσο και αυτών που ζουν στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη.

- Την 3^η Απριλίου 2003 ο Ολλανδός Υπουργός Εξωτερικών εξέδωσε απόφαση περί επιβολής κυρώσεων για τρομοκρατικές πράξεις γνωστή ως “Sanctieregeling”. Για την έκδοση της απόφασης στηρίχτηκε στο ψήφισμα 1373/2001 του Συμβουλίου Ασφαλείας και στον ολλανδικό Νόμο του 1977 περί επιβολής κυρώσεων. Η εν λόγω απόφαση, που υιοθετήθηκε εν αναμονή της έκδοσης Κοινοτικής απόφασης βάσει του κανονισμού 2580/2001, αφορά τη δέσμευση κεφαλαίων της Stichting Al-Aqsa και εξ’ ορισμού προβλέπει την κατάργησή της με την έναρξη ισχύος της συναφούς κοινοτικής απόφασης, γεγονός που έλαβε χώρα την 3^η Αυγούστου 2003. Η Stichting Al-Aqsa προσέφυγε στο Δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων του Βασιλείου των Κάτω Χωρών ζητώντας την αναστολή εκτελέσεως των μέτρων. Ο Δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων κατόπιν διπλής εξετάσεως του αιτήματος της Stichting Al-Aqsa απέρριψε την προσφυγή της καθώς εξετάζοντας τις απόρρητες πληροφορίες της γενικής υπηρεσίας πληροφοριών και ασφαλείας έκκρινε ότι αυτές είναι επαρκείς και δικαιολογούν πλήρως το συμπέρασμα της υπηρεσίας αυτής ότι τα κεφάλαια που συνελέγησαν από την Stichting Al-Aqsa στις Κάτω Χώρες περιήλθαν σε οργανώσεις που συνδέονται με το Παλαιστινιακό Ισλαμιστικό κίνημα Hamas και διαθέτουν κεφάλαια για την διευκόλυνση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων της²²⁵.

---

²²³ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 13.

²²⁴ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 15.

²²⁵ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 14.

- Το Συμβούλιο με έγγραφό του κοινοποίησε στην Stichting Al-Aqsa ότι εμπίπτει στο άρθρο 1 παράγραφος 3 της Κοινής Θέσης 2001/931 καθόσον διαθέτει κεφάλαια για προπαρασκευή τρομοκρατικών πράξεων και κατά συνέπεια πληροί τις προϋποθέσεις των προσώπων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 της ίδιας Κοινής Θέσης. Αποτέλεσμα αυτού η Stichting Al-Aqsa να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001. Πέραν αυτών η Sanctieregeling αποτελεί απόφαση εκδοθείσα από αρμόδια αρχή και κατά συνέπεια εμπίπτει και αυτή στο άρθρο 1 παράγραφος 4 της Κοινής Θέσης 2001/931. Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο, επανεξετάζοντας τον κατάλογο των προσώπων έναντι των οποίων έχει ισχύ ο Κανονισμός 2001/931 συνεχίζει να συμπεριλαμβάνει την Stichting Al-Aqsa²²⁶.

Με δικόγραφο της το Σεπτέμβριο του 2007 η Stichting Al-Aqsa ζήτησε να ακυρωθεί η απόφαση 207/445 καθόσον την αφορά και επιπλέον να κριθεί ότι ο κανονισμός 2580/2001 δεν έχει εφαρμογή σε αυτήν. Για τη στήριξη των αιτημάτων της η Stichting Al-Aqsa πρόβαλε τους ακόλουθους λόγους:

- Παραβίαση του άρθρου 1 παράγραφος 1, 2 και 4 της Κοινής Θέσης 2001/931 και του άρθρου 2, παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001
- Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας
- Παραβίαση το άρθρου 1 παράγραφος 6 της Κοινής Θέσης 2001/931 και του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001 και ουσιώδους τύπου
- Προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ειρηνικής απολαύσεως της ιδιοκτησίας του
- Παραβίαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως²²⁷

Το Πρωτοδικείο ακύρωσε τις προσβαλλόμενες πράξεις στο μέτρο που αφορούν την Stichting Al-Aqsa θεωρώντας ότι το Συμβούλιο έχει παραβιάσει το άρθρο 1 παράγραφος 6 της Κοινής Θέσης 2001/931 και του άρθρου 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001 και ουσιώδους τύπου καθώς με την κατάργηση της Sanctieregeling παύει να έχει ισχύ η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων και άρα δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί αυτή ως βάση σε κοινοτικό μέτρο δεσμεύσεως κεφαλαίων προσώπου²²⁸. Άρα το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το Συμβούλιο

²²⁶ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 16.

²²⁷ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 21.

²²⁸ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 28.

παρέβη τα προαναφερθέντα και εσφαλμένως διατήρησε επ' αόριστο χρόνο το όνομα της Stichting Al-Aqsa στον επίδικο κατάλογο²²⁹.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις κύριο αίτημα του Βασιλείου των Κάτω Χωρών είναι η αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου και της εκδίκασης της υποθέσεως από το Δικαστήριο²³⁰ ενώ κύριο αίτημα της Stichting Al-Aqsa είναι η απόρριψη της προσφυγής των Κάτω Χωρών²³¹.

Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών υπερασπιζόμενο το αίτημα του θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο ερμηνεύοντας το άρθρο 1 παράγραφοι 4 και 6 της Κοινής Θέσεως 2001/931 και το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Κανονισμού 2580/2001 υπέπεσε σε απόπημα και έκκρινε λάθος το γεγονός ότι η κατάργηση της Sanctieregeling συνεπάγεται αυτομάτως ότι η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων δεν δύναται να ληφθεί υπόψη προκειμένου να συνεχιστεί η εγγραφή της Stichting Al-Aqsa στον επίδικο κατάλογο²³². Θεωρεί ότι η Sanctieregeling και τα ασφαλιστικά μέτρα αποτελούν απόφαση που λήφθηκε από αρμόδια αρχή και άρα εμπίπτει στις προϋποθέσεις ουσιώδους τύπου²³³. Επιπλέον θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένως έκκρινε ότι ήταν λάθος του Συμβουλίου στην περιοδική επανεξέταση του επίδικου καταλόγου να διατηρήσει την Stichting Al-Aqsa μετά την κατάργηση της Sanctieregeling καθώς η τελευταία δεν καταργήθηκε λόγω αλλαγής της καταστάσεως της Stichting Al-Aqsa αλλά σαφώς από τη βούληση αποφυγής αλληλοεπικαλύψεως του εθνικού μέτρου και του Κοινοτικού Κανονισμού²³⁴. Πέραν αυτού, η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων στηρίχτηκε στην επαρκή εξέταση των απόρρητων πληροφοριών που εμπλέκουν την Stichting Al-Aqsa με οργανώσεις συνδεδεμένες με τη Hamas από τον αρμόδιο Δικαστή²³⁵. Τέλος θεωρεί ότι εσφαλμένως το Πρωτοδικείο εφήρμοσε το άρθρο 1 παράγραφος 6 της Κοινής Θέσης 2001/931 τη στιγμή που δεν έλαβε υπόψη του ούτε το λόγο καταργήσεως της Sanctieregeling ούτε το γεγονός της μη άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης των ασφαλιστικών μέτρων από την Stichting Al-Aqsa²³⁶.

²²⁹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 28.

²³⁰ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 36.

²³¹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 37.

²³² Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 51.

²³³ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 53.

²³⁴ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 55.

²³⁵ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 57.

²³⁶ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 58.

Το Δικαστήριο αναλογιζόμενο τα προεκτεθέντα από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών θεωρεί ότι πρέπει να εξεταστεί η ορθή κρίση του πρωτοδικείου κατά πόσο η κατάργηση της *Sanctieregeling* απέκλειε τη διατήρηση της *Stichting Al-Aqsa* στον επίδικο κατάλογο. Για να αποφανθεί προβαίνει στην ερμηνεία του άρθρου 1 παράγραφος 4 και 6 της Κοινής Θέσης 2001/931²³⁷.

Όσον αφορά την παράγραφο 4 του άρθρου 1 της Κοινής Θέσης 2001/931, αυτή ορίζει ότι αρμόδια αρχή πρέπει να λάβει απόφαση έναντι οντοτήτων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις προκειμένου να συμπεριληφθούν στον επίμαχο κατάλογο²³⁸. Με τον όρο αρμόδια αρχή νοείται μια δικαστική αρχή ή ισοδύναμη αυτής στον τομέα αυτό αρμόδια αρχή όπως είναι ο Δικαστής των ασφαλιστικών μέτρων²³⁹. Τη στιγμή που η ΕΕ στερείται της δυνατότητας διεξαγωγής ερευνών σχετικά με την ανάμειξη ενός προσώπου ή μίας οντότητας σε τρομοκρατικές πράξεις την αποστολή αυτή την αναλαμβάνει μία εθνική αρχή η οποία αποφαινεται την ανάμειξη ενός προσώπου σε τρομοκρατικές δραστηριότητες χωρίς όμως να απαιτείται η κοινοποίηση της εν λόγω απόφασης²⁴⁰. Άρα, σύμφωνα με τα παραπάνω, το Συμβούλιο δύναται να στηρίζει μία απόφασή του σε έρευνα περί συμμετοχής προσώπου στη χρηματοδότηση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων η οποία συνεπάγεται τη λήψη προληπτικών μέτρων όπως η δέσμευση κεφαλαίων²⁴¹. Πέραν αυτού η απόφαση του Δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων στηρίχτηκε στην ενδελεχή εξέταση των απόρρητων πληροφοριών της υπηρεσίας πληροφοριών της Ολλανδίας οι οποίες κρίθηκαν αξιόπιστες και αληθής²⁴². Άρα το Συμβούλιο διέθετε επακριβείς πληροφορίες που εμπίπτουν στο άρθρο 1 παράγραφος 4 της Κοινής Θέσης 2001/931²⁴³.

Όσον αφορά την παράγραφο 6 του άρθρου 1 της Κοινής Θέσεως 2001/931 αυτή ορίζει ότι ο επίδικος κατάλογος πρέπει να επανεξετάζεται τουλάχιστο μία φορά το εξάμηνο προκειμένου να διασφαλίζεται η δικαιολογημένη διατήρηση εγγραφής στον επίδικο κατάλογο²⁴⁴. Η κατάργηση της *Sanctieregeling* δεν προέκυψε εξαιτίας της ύπαρξης νέων γεγονότων ή νέων αποδεικτικών στοιχείων βάσει των οποίων έχει μεταβληθεί η κατάσταση της *Stichting Al-Aqsa* και κατά συνέπεια δεν συμβάλλει στη χρηματοδότηση των

²³⁷ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 63.

²³⁸ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 64.

²³⁹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 66.

²⁴⁰ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 69.

²⁴¹ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 73.

²⁴² Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 74.

²⁴³ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 77.

²⁴⁴ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 78.

τρομοκρατικών δραστηριοτήτων²⁴⁵. Επιπλέον ο λόγος που καταργήθηκε, όπως προαναφέρθηκε, είναι για την αποφυγή αλληλοεπικάλυψης μεταξύ του εθνικού και του Κοινοτικού μέτρου βάσει του άρθρου 288 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ όπου η ύπαρξη Κοινοτικού μέτρου συνεπάγεται αυτομάτως την κατάργηση παράλληλων εθνικών διατάξεων²⁴⁶. Άρα βάσει των προεκτεθέντων το Συμβούλιο δεν παρατύπησε όσον αφορά το άρθρο 1 παράγραφος 6 της Κοινής Θέσης 2001/931.

Κατόπιν αυτών η κατάργηση της Sanctieregling δεν δύναται ικανή να καταστήσει τη διατήρηση της Stichting Al-Aqsa στον επίδικο κατάλογο ασυμβίβαστη με τις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου 1 της Κοινής Θέσης 2001/931 και κατά συνέπεια ο λόγος που προβάλλει το Βασίλειο των Κάτω Χωρών είναι βάσιμος και άρα η απόφαση T-327/03 πρέπει να αναιρεθεί²⁴⁷.

Βλέπουμε το Δικαστήριο να ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση υπέρ του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και να εγκρίνει επί της ουσίας την εγγραφή της Stichting Al – Aqsa στον κατάλογο των οντοτήτων που έχουν χαρακτηριστεί ως πρόσωπα εμπλεκόμενα με τρομοκρατικές ενέργειες. Με την εν λόγω προσφυγή διαπιστώνεται η εσφαλμένη κατανόηση των αποδεικτικών στοιχείων από το Γενικό Δικαστήριο και κατά συνέπεια η υιοθέτηση εσφαλμένων θέσεων, σύμφωνα με τον ουσιώδη τύπο της διαδικασίας επί του χαρακτηρισμού μιας οντότητας ως πρόσωπο εμπλεκόμενο με την Τρομοκρατία.

3.4. ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ C - 584/10 P, C - 593/10 P, C - 595/10 P: Ευρωπαϊκή επιτροπή, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και Συμβούλιο της ΕΕ κατά Yassin Abdullah Kadi²⁴⁸.

Το Γενικό Δικαστήριο εξετάζοντας τα τρία αιτήματα αναιρέσεως που υποβλήθηκαν το Δεκέμβριο του 2010 κατά του Kadi απέρριψε τις αιτήσεις αναιρέσεως²⁴⁹.

²⁴⁵ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 83.

²⁴⁶ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Αιτιολογική Σκέψη 84.

²⁴⁷ Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. Ό. π., Απόφαση του Δικαστηρίου.

²⁴⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ό. π..

²⁴⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ό. π., Απόφαση Δικαστηρίου.

Το Ιστορικό των διαφορώνΑπόφαση Kadi

Τον Οκτώβριο του 2001 ο Kadi προσδιορίστηκε από την Επιτροπή Κυρώσεων ως πρόσωπο το οποίο συνδέεται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και το δίκτυο της Αλ Κάιντα και κατά συνέπεια συμπεριλήφθηκε στο συγκεντρωτικό της κατάλογο²⁵⁰. Η ΕΕ μεταφέροντας την πράξη του Συμβουλίου Ασφαλείας στο δίκαιό της συμπεριέλαβε τον Kadi πρώτον στον κατάλογο το παραρτήματος 1 του Κανονισμού 467/2001 του Συμβουλίου σχετικά με την απαγόρευση ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν και δεύτερον στον κατάλογο του παραρτήματος 1 του Κανονισμού 88/2002 του Συμβουλίου σχετικά με την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν²⁵¹.

Το Δεκέμβριο του 2001 ο Kadi άσκησε προσφυγή στο Γενικό Δικαστήριο αιτούμενος την ακύρωση των Κανονισμών αυτών στο μέτρο που τον αφορούσαν υποστηρίζοντας ότι οι Κανονισμοί αυτοί προσέβαλαν το δικαίωμα ακροάσεως και το δικαίωμα σεβασμού της ιδιοκτησίας, παραβίασαν την αρχή της αναλογικότητας και προσέβαλαν το δικαίωμα σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο²⁵². Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την εν λόγω προσφυγή θεωρώντας ότι οι εν λόγω Κανονισμοί αποσκοπούν στην πλήρη εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και κατά συνέπεια δεν υπάρχει κανένα περιθώριο ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν αντικείμενο δικαστικού ελέγχου όσον αφορά την νομιμότητα τους και ως εκ τούτου απολαμβάνουν δικαστικής ασυλίας και επιπλέον εφαρμόζοντας τους κανόνες της διεθνούς δημοσίας τάξεως δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τους κανόνες της²⁵³. Επιπλέον όσον αφορά την παραβίαση των δικαιωμάτων που προέβλεπε ο Kadi αυτό δεν είναι αρμόδιο να προβεί σε έμμεσο έλεγχο της συμφωνίας των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας με τα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύσει η Ένωση και προσέθεσε ότι η εν λόγω ελλιπής δικαστική προστασία δεν αντιβαίνει προς το *jus cogens*²⁵⁴.

²⁵⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 16.

²⁵¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 17.

²⁵² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 18.

²⁵³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 19.

²⁵⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 20.

Με νεότερη συνεκδίκαση των υποθέσεων C-402/05 P και C-415/05 P, Kadi και Al Barakat κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, το Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση T-315/01 και επιπλέον ακύρωσε και τον Κανονισμό 881/2002 του Συμβουλίου στον βαθμό που αφορούσε τον Kadi²⁵⁵. Το Δικαστήριο θεώρησε ότι παρά το γεγονός της υποχρέωσης εφαρμογής των ψηφισμάτων το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν συνεπάγεται η δικαστική ασυλία αυτών τη στιγμή που όλες οι πράξεις τη Ένωσης οφείλουν να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα προκειμένου αυτές να έχουν νομική ισχύ γεγονός το οποίο ελέγχεται από το Δικαστήριο στα πλαίσια του συστήματος παροχής ενδίκου προστασίας²⁵⁶. Το Δικαστήριο ως εκ τούτου επιβάλλει στα δικαιοδοτικά όργανα της ΕΕ να εξασφαλίζουν κατά την υιοθέτηση πράξεων τους τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων ακόμη και όταν οι πράξεις τους αυτές προκύπτουν από εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας²⁵⁷. Επιπλέον η αποτελεσματικότητα του δικαιοδοτικού ελέγχου επιτάσσει η αρμόδια αρχή της ΕΕ να γνωστοποιεί στο εκάστοτε πρόσωπο κατά την έκδοση ή το συντομότερο δυνατόν μετά την έκδοση της απόφασης εγγραφής σε κατάλογο προσώπων και οντοτήτων σχετιζόμενων με την τρομοκρατία τους λόγους βάσει των οποίων προβαίνει στην ανάλογη εγγραφή και να παρέχει κατά αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα να δικαιολογηθεί ή να υπερασπιστεί τον εαυτό του²⁵⁸, διαδικασία η οποία δεν ακολουθήθηκε από το Συμβούλιο στην περίπτωση του Kadi στερώντας κατά αυτόν τον τρόπο το δικαίωμα άμυνάς του και το δικαίωμα σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο²⁵⁹.

Η συνέχεια της υπόθεσης Kadi και ο επίδικος Κανονισμός

Τον Οκτώβριο του 2008 η Επιτροπή Κυρώσεων κοινοποίησε την αιτιολογική έκθεση περί εγγραφής του Kadi στο συγκεντρωτικό της κατάλογο τόσο στο νόμιμο εκπρόσωπο της στη Γαλλία, με υποσημείωση τη δυνατότητα κοινοποίησής της στον Kadi, όσο και στον ιστότοπό της²⁶⁰. Στην αιτιολογική έκθεση η Επιτροπή Κυρώσεων αναφέρει ότι ο Kadi πληροί τις προϋποθέσεις εγγραφής του και προβαίνει σε τεκμηρίωση της θέσεώς της αναφέροντας τα ακόλουθα:

- συμμετοχή του στη χρηματοδότηση, στο σχεδιασμό, στη διευκόλυνση, στην προπαρασκευή ή στην εκτέλεση πράξεων ή δραστηριοτήτων συνδεδεμένων με το δίκτυο της

²⁵⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 21.

²⁵⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 22.

²⁵⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 23.

²⁵⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 24.

²⁵⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 25.

²⁶⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 27.

Αλ Κάιντα, τον Οσάμα Μπιν Λάντεν ή τους Ταλιμπάν, ή κάθε πυρήνα, υποομάδα ή παραφυάδα αυτών ή άλλη διαφωνούσα ομάδα, εξ ονόματός τους, για λογαριασμό τους ή προς στήριξή τους.

- προμήθεια, πώληση ή μεταφορά όπλων και σχετικού υλικού
- στρατολόγηση εξ ονόματός του
- με οποιονδήποτε άλλο τρόπο στήριξη των πράξεων ή των δραστηριοτήτων τους.

Πρόκειται για γεγονότα τα οποία δικαιολογούνται πλήρως στην αιτιολογική έκθεση και αναγνωρίζονται από τον ίδιο τον Kadi²⁶¹. Η ίδια έκθεση διαβιβάστηκε στην Επιτροπή η οποία αυθημερόν την κοινοποίησε στον Kadi ενημερώνοντας τον ταυτόχρονα ότι θα προβεί στη διατήρηση του ονόματός το στον κατάλογο που περιέχεται στο παράρτημα 1 του Κανονισμού 881/2002 στηριζόμενη στους λόγους που παρατίθενται στην αιτιολογική έκθεση²⁶². Ο Kadi απαντώντας στην κοινοποίηση αυτή της Επιτροπής απέστειλε έγγραφο με στοιχεία που πιστοποιούσαν την εγκατάλειψη ποινικών ερευνών που είχαν κινηθεί εναντίον του Ελβετικές, Τουρκικές και Αλβανικές αρχές προς εξακρίβωση περιστατικών που αφορούσαν συμμετοχή του με οποιονδήποτε τρόπο σε τρομοκρατικές οργανώσεις και ζήτησε την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων που στηρίχτηκαν για την έκδοση της εν λόγω αιτιολογικής εκθέσεως²⁶³.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

Το Φεβρουάριο του 2009 ο Kadi με δικόγραφο του άσκησε προσφυγή κατά της τροποποίησης του επίδικου Κανονισμού 881/2002 που τέθηκε σε ισχύ την 3^η Δεκεμβρίου 2008 προβάλλοντας πέντε λόγους. Ο δεύτερος εξ αυτών των λόγων αφορούσε την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ενώ ο πέμπτος λόγος αφορούσε το δυσανάλογο περιορισμό του δικαιώματος ιδιοκτησίας²⁶⁴. Το Γενικό Δικαστήριο θεώρησε ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής και του Συμβουλίου δεν παρέχουν τις εγγυήσεις μιας αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας καθώς στηριχθήκαν στα στοιχεία τα οποία παρέθεσε η Επιτροπή Κυρώσεων²⁶⁵. Επιπλέον υπογράμμισε τον μόνιμο χαρακτήρα που έχουν αποκτήσει τα περιοριστικά μέτρα που πλήττουν τα δικαιώματα του Kadi επί μια δεκαετία και τόνισε την ανάγκη για πλήρη και

²⁶¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 28.

²⁶² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 30.

²⁶³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 31.

²⁶⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 37.

²⁶⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 38.

αυστηρό δικαστικό έλεγχο των μέτρων που δεσμεύουν τα κεφάλαια του Kadi²⁶⁶. Εν συνεχεία, εξετάζοντας τον δεύτερο και πέμπτο λόγο που προβάλλει ο Kadi διαπίστωσε την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς του τη στιγμή που η Επιτροπή δεν επέτρεψε σε αυτόν να έχει πρόσβαση στα αποδεικτικά στοιχεία που στρέφονται εις βάρος του και επιπλέον ότι υπήρξε μόνο τυπικός σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών την στιγμή που η Επιτροπή ανέφερε ότι δεσμευόταν αυστηρά από την αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων και έλαβε απόφαση χωρίς να προβεί σε έλεγχο των στοιχείων της²⁶⁷. Πέραν αυτών, διαπίστωσε παραβίαση της αρχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας τη στιγμή που δεν επιτράπηκε στον Kadi να υπερασπιστεί τα δικαιώματά του όσον αφορά τα εν λόγω στοιχεία²⁶⁸. Τέλος, έκρινε ότι ο επίδικος Κανονισμός που περιορίζει σημαντικά τα δικαιώματα ιδιοκτησίας του Kadi εδώ και μεγάλο χρονικό διάστημα εκδόθηκε χωρίς να του επιτραπεί η έκθεση των απόψεών του γεγονός που συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας στο μέτρο που ο εν λόγω Κανονισμός προσβάλλει το θεμελιώδες δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιοκτησίας²⁶⁹. Αποτέλεσμα αυτού το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει τον επίδικο κανονισμό στο μέτρο που αυτός αφορά τον Kadi²⁷⁰.

Τα αιτήματα των διαδίκων

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις η Επιτροπή, το Συμβούλιο, και το Ηνωμένο Βασίλειο ζητούν από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της και να απορρίψει ως αβάσιμο το αίτημα του Kadi περί ακυρώσεως του επίδικου Κανονισμού καθόσον αυτός τον αφορά²⁷¹ ενώ ο Kadi ζητά από το Δικαστήριο να απορρίψει και τις τρεις αιτήσεις αναιρέσεως και να επικυρώσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να την κηρύξει αμέσως εκτελεστή από της ημερομηνίας εκδόσεώς της²⁷².

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

Η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ηνωμένο Βασίλειο προβάλλουν κατ' ουσία τους ακόλουθους τρεις λόγους προς στήριξη των αναιρέσεών τους:

²⁶⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 42.

²⁶⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 43.

²⁶⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 44.

²⁶⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 45.

²⁷⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 46.

²⁷¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογικές Σκέψεις 49, 50, 51.

²⁷² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 52.

- πλάνη περί το δίκαιο σχετιζόμενη με το ότι δεν αναγνωρίστηκε δικαστική ασυλία υπέρ το επίδικου κανονισμού
- πλάνη περί το δίκαιο σχετική με το βαθμό εντάσεως του δικαστικού ελέγχου τον οποίο ορίζει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση
- σφάλματα στα οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εξέταση των λόγων ακυρώσεως με του οποίους ο Kadi προέβαλε ενώπιόν του προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματός του επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, καθώς και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας²⁷³.

Νομική πλάνη περί δικαστικής ασυλίας

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί του δικαίου αρνούμενο τη δικαστική ασυλία του επίδικου Κανονισμού²⁷⁴ καθώς θεωρεί ότι με την άρνησή της αγνοεί το Διεθνές Δίκαιο και την υπεροχή των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν από το Χάρτη του ΟΗΕ έναντι εκείνων που απορρέουν από οποιαδήποτε άλλη συμφωνία²⁷⁵. Επιπλέον υποστηρίζει ότι με αυτόν τον τρόπο το Γενικό Δικαστήριο έρχεται σε αντίθεση με το Δίκαιο της Ένωσης το οποίο επιτάσσει σεβασμό από πλευράς θεσμικών οργάνων αυτής στο Διεθνές Δίκαιο στην περίπτωση που τα συγκεκριμένα θεσμικά όργανα δρουν στη διεθνή σκηνή εξ ονόματος των μελών κρατών της ΕΕ²⁷⁶. Από την πλευρά του ο Kadi αμφισβητεί το γεγονός ότι η άρνηση ασυλίας το επίδικου Κανονισμού έρχεται σε αντίθεση είτε με το Διεθνές Δίκαιο είτε με το Δίκαιο της Ένωσης²⁷⁷.

Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι ο επίδικος Κανονισμός δεν μπορούσε να τύχει δικαστικής ασυλίας απλά και μόνο διότι αποτελούσε εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου ασφαλείας²⁷⁸. Επιπλέον ο σεβασμός που απαιτείται από τα θεσμικά όργανα της ένωσης προς τα όργανα του ΟΗΕ δεν συνεπάγεται την έλλειψη του ελέγχου νομιμότητας μιας πράξεως τη Ένωσης με βάσει τα θεμελιώδη δικαιώματα²⁷⁹. Άρα, δεν υπάρχει καμία πλάνη περί δικαστικής ασυλίας του επίδικου κανονισμού και επομένως απορρίπτεται ο πρώτος λόγος αναιρέσεως²⁸⁰.

²⁷³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 59.

²⁷⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 60.

²⁷⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 61.

²⁷⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 62.

²⁷⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 64.

²⁷⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 65.

²⁷⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 67.

²⁸⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 68.

Πλάνη περί το δίκαιο σχετικά με το βαθμό της εντάσεως το δικαστικού ελέγχου και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας καθώς και σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

Η επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζονται τα ακόλουθα:

- Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση παρουσιάζει θέμα πλάνης περί το δίκαιο καθόσον η απόφαση Kadı δεν εμπεριέχει κάποιο σημείο επί του οποίου το Γενικό Δικαστήριο να στηρίζει τη θέση του περί του βαθμού της εντάσεως του δικαστικού ελέγχου που πρέπει να ασκείται έναντι κάποιας πράξεως της Ένωσης²⁸¹

- Ο ορισμός της εντάσεως του δικαστικού ελέγχου στην συγκεκριμένη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι νομικά εσφαλμένος. Το Δικαστήριο ακολουθεί κατά πάγια νομολογία περιορισμένο δικαστικό έλεγχο που αφορά μόνο την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως σχετικά με πράξεις οι οποίες υπαγορεύονται από πολύπλοκες εκτιμήσεις και από ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως με γνώμονα γενικώς οριζόμενους σκοπούς²⁸²

- Το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένα προτείνει την εξομοίωση των συγκεκριμένων επίμαχων μέτρων με ποινική κύρωση και επισημαίνει ότι η υιοθέτηση των συγκεκριμένων αυτών μέτρων, συντηρητικής φύσεως, αποσκοπεί στην πρόληψη και την αποτροπή τυχόν απειλών για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια²⁸³

- Η ερμηνεία που έδωσε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τις απορρέουσες από αυτά υποχρεώσεις όσον αφορά την εγγραφή του Kadı στο παράρτημα του επίδικου κανονισμού θεωρείται νομικώς εσφαλμένη²⁸⁴ καθώς αυτό κρίνει ότι ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων απαιτεί την κοινοποίηση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων²⁸⁵ αγνοώντας τον περιορισμό επί του συγκεκριμένου δικαιώματος γνωστοποίησης των στοιχείων προκειμένου να αποφευχθεί διαρροή ευαίσθητων πληροφοριών η οποία μπορεί να ενέχει την διαφυγή τρίτων από την επιβολή μέτρων στα πλαίσια της καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας²⁸⁶. Επιπλέον η αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων που κοινοποιήθηκε στον Kadı εκθέτει με κάθε λεπτομέρεια τα στοιχεία που την οδήγησαν να υποστηρίζει ότι ο Kadı εμπλέκεται με το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τον Οσάμα Μπιν Λάντεν²⁸⁷

²⁸¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 71.

²⁸² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 74.

²⁸³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 75.

²⁸⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 76.

²⁸⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 77.

²⁸⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 78.

²⁸⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 80.

- Το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του την προσφυγή που άσκησε παράλληλα ο Kadi στα Δικαστήρια των Η.Π.Α. υποστηρίζοντας έλλειψη αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και αδυναμία προσβάσεως στα αποδεικτικά στοιχεία²⁸⁸

- Το Γενικό Δικαστήριο λαμβάνει πλημμελώς υπόψη του τις τροποποιήσεις στη διαδικασία επανεξετάσεως της εγγραφής μίας οντότητας στο συγκεντρωτικό κατάλογο της επιτροπής κυρώσεων, τροποποιήσεις οι οποίες συνέβαλλαν θετικά στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων²⁸⁹.

Ο Kadi με τη σειρά του προς υπεράσπισή του αντιτίνει τα ακόλουθα:

- Το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι το Δικαστήριο είχε λάβει σαφώς θέση επί της εκτάσεως και της εντάσεως του δικαστικού ελέγχου που πρέπει να εφαρμοστεί εν προκειμένω²⁹⁰

- Αμφισβητεί ότι είναι εσφαλμένη η απαίτηση περί του βαθμού της εντάσεως του δικαστικού ελέγχου που εφαρμόζεται εν προκειμένω²⁹¹

- Τα εν λόγω μέτρα απώλεσαν τον προληπτικό χαρακτήρα τους και κατέστησαν κατασταλτικά είτε λόγω του γενικότερου περιεχομένου τους είτε λόγω της μακράς διάρκειας εφαρμογής τους γεγονός που δικαιολογεί τον πλήρη και αυστηρό έλεγχο του επίδικου Κανονισμού²⁹²

- Αμφισβητεί την πλάνη περί του δικαίου σχετικά με την ερμηνεία που έδωσε το Γενικό Δικαστήριο γύρω από το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων²⁹³ και υποστηρίζει ότι αποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος δεν μπορεί να υπάρξει όταν υπάρχει πλήρης έλλειψη κοινοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων²⁹⁴

- Η παράλληλη προσφυγή που βρίσκεται σε εξέλιξη στις Ηνωμένες Πολιτείες αφορά την ακύρωση της εγγραφής το ονόματός του στον κατάλογο του γραφείου ελέγχου αλλοδαπών του Υπουργείου οικονομικών των Η.Π.Α. για διαφορετικούς λόγους από αυτούς που συζητώνται στη συγκεκριμένη προσφυγή²⁹⁵

²⁸⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 81.

²⁸⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 82.

²⁹⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 85.

²⁹¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 86.

²⁹² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 89.

²⁹³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 90.

²⁹⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 91.

²⁹⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 94.

- Τη στιγμή που εκδόθηκε ο επίδικος Κανονισμός η μοναδική διαδικασία που είχε θεσπίσει ο ΟΗΕ σχετικά με την επανεξέταση εγγραφών αφορούσε το εστιακό σημείο και τίποτα παραπάνω²⁹⁶.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου επί της εκτάσεως των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

Το Δικαστήριο στην απόφαση Kadı έκρινε ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης οφείλουν να διασφαλίζουν τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα ακόμη και στην περίπτωση που οι εν λόγω πράξεις αφορούν την εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ²⁹⁷. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας αποτελούν δυο θεμελιώδη δικαιώματα²⁹⁸. Το πρώτο περιλαμβάνει το δικαίωμα ακροάσεως και το δικαίωμα προσβάσεως στο φάκελο, τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας²⁹⁹. Το δεύτερο δίνει τη δυνατότητα στον εκάστοτε ενδιαφερόμενο να γνωρίζει επάνω σε ποιους λόγους έχει στηριχτεί η έκδοση μιας απόφασης που τον αφορά³⁰⁰. Το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη προβλέπει συγκεκριμένους περιορισμούς στην άσκηση αυτών των δικαιωμάτων στην περίπτωση που οι περιορισμοί αυτοί αναγκαιούν και εξυπηρετούν σκοπούς γενικού συμφέροντος³⁰¹. Πέραν αυτού η προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων πρέπει να συνεκτιμάται με τις ειδικές καταστάσεις κάθε υπόθεσης ξεχωριστά³⁰². Στην συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσον η μη πρόσβαση το Kadı και του ενωσιακού δικαστή στα αποδεικτικά στοιχεία της εν λόγω υποθέσεως συνιστούν προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων³⁰³.

Καταρχήν πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ φέρει την κύρια ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και κατά συνέπεια είναι αυτό το οποίο αποφασίζει τι συνιστά απειλή και κατ' επέκταση προβαίνει στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διατήρηση και αποκατάσταση των αξιών αυτών λαμβάνοντας πάντα υπόψη μεταξύ άλλων και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων³⁰⁴. Σε προέκταση

²⁹⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 95.

²⁹⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 97.

²⁹⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 98.

²⁹⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 99.

³⁰⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 100.

³⁰¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 101.

³⁰² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 102.

³⁰³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 103.

³⁰⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 104.

του τελευταίου η Επιτροπή Κυρώσεων φέρει ευθύνη σχετικά με τον προσδιορισμό των οντοτήτων στις οποίες θα πρέπει να ασκηθεί δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων γενικότερα. Με το προσδιορισμό μιας οντότητας από την Επιτροπή Κυρώσεων έχουμε αυτόματα την εγγραφή της στο συγκεντρωτικό κατάλογό της και παράλληλα την κοινοποίηση μιας συνοπτικής έκθεσης των λόγων βάσει των οποίων έλαβε χώρα η εκάστοτε εγγραφή στο εκάστοτε ενδιαφερόμενο πρόσωπο³⁰⁵. Το θεσμοθετικό όργανο της ένωσης εφαρμόζοντας τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας οφείλει να εγγράψει το όνομα αυτό στον κατάλογο που περιέχεται στον Κανονισμό 881/2002 στηριζόμενο στη αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής Κυρώσεων³⁰⁶. Κατά τη διαδικασία της έκδοσης της συγκεκριμένης απόφασης περί εγγραφής ή διατήρησης ονόματος προσώπου στον επίδικο κατάλογο ο σεβασμός των προαναφερθέντων δικαιωμάτων επιβάλλει το θεσμοθετικό όργανο της Ένωσης να κοινοποιήσει τα στοιχεία τα οποία στηρίχθηκε για να λάβει την εν λόγω απόφαση στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο και έπειτα να επιτρέψει στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο να υπερασπιστεί τον εαυτό του προβάλλοντας την άποψή του σχετικά με τους λόγους που στρέφονται εναντίον του³⁰⁷. Στην περίπτωση διατήρησης ονόματος στον επίδικο κατάλογο η προαναφερθείσα διαδικασία πρέπει να λάβει χώρα προτού την έκδοση του εν λόγω κανονισμού³⁰⁸.

Το θεσμοθετικό όργανο της ένωσης οφείλει να εξετάσει την έκθεση υπεράσπισης του ενδιαφερομένου προσώπου σχετικά με το βάσιμο των λόγων υπεράσπισης του³⁰⁹. Κατά συνέπεια η αρχή αυτή κρίνει κατά πόσο είναι αναγκαία η κοινοποίηση σε αυτήν των αποδεικτικών στοιχείων, απόρρητων και μη, που χρησιμοποιήθηκαν από την Επιτροπή Κυρώσεων για την εγγραφή του εν λόγω προσώπου στον συγκεντρωτικό κατάλογο προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολής της επιμελώς και αμερόληπτα³¹⁰ λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως που προβλέπεται στο άρθρο 296 της ΣΛΕΕ επιτάσσει τον προσδιορισμό των ειδικών λόγων βάσει των οποίων επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο³¹¹.

Σχετικά με τη δικαιοδοτική διαδικασία ο ενωσιακός δικαστής κατά τον έλεγχο του πρέπει να εξετάζει την τήρηση των κανόνων συμπεριλαμβανομένου και του κατάλληλου

³⁰⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 105.

³⁰⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 107.

³⁰⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 111.

³⁰⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 113.

³⁰⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 114.

³¹⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 115.

³¹¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 116.

χαρακτήρα της νομικής βάσης. Κατά συνέπεια πρέπει να εξακριβώσει κατά πόσον το θεσμοθετικό όργανο της ένωσης τήρησε τις διαδικαστικές εγγυήσεις και την υποχρέωση αιτιολογήσεως καθώς επίσης και τον ακριβή και συγκεκριμένο χαρακτήρα των προβληθέντων λόγων³¹².

Πέραν των προαναφερθέντων ο ενωσιακός δικαστής υποχρεούται να βεβαιωθεί ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την λήψη της εν λόγω απόφασης είναι πραγματικά και όχι αφηρημένα ή τουλάχιστον ένας εξ αυτών των λόγων είναι πραγματικός³¹³. Προς υλοποίηση αυτού το θεσμοθετικό όργανο της ένωσης οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία, απόρρητα και μη, που κρίνονται αναγκαία³¹⁴. Κατά συνέπεια τα αποδεικτικά στοιχεία που θα προσκομιστούν από την αρμόδια αρχή πρέπει να δικαιολογούν τους λόγους βάσει των οποίων το θεσμοθετικό όργανο στράφηκε εναντίον του ενδιαφερομένου προσώπου³¹⁵. Σε περίπτωση αδυναμίας υλοποιήσεως αυτού ο ενωσιακός δικαστής στηρίζεται στους προβαλλόμενους λόγους της αιτιολογικής εκθέσεως και σε περίπτωση αδυναμίας διαπιστώσεως του βασίμου ενός λόγου ο ενωσιακός δικαστής προβαίνει στην απόρριψή του³¹⁶. Στην περίπτωση που η κοινοποίηση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια εν γένει τότε εναπόκειται στον ενωσιακό δικαστή, στον οποίο δεν λαμβάνει χώρα ο περιορισμός του απορρήτου στοιχείων, κατά πόσον θα εφαρμόσει τεχνικές συμβιβασμού των θεμιτών λόγων ασφαλείας και της διασφαλίσεως του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου³¹⁷. Εν προκειμένω, δίνεται η δυνατότητα της κοινοποιήσεως μιας περιλήψεως του περιεχομένου των εν λόγω απορρήτων αποδεικτικών στοιχείων³¹⁸. Η τεκμηρίωση και μόνο του βασίμου ενός εκ των προβληθέντων λόγων αρκεί για να μην ακυρωθεί η απόφαση³¹⁹.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου επί των πλανών περί το δίκαιο που περιέχει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

Από τα προαναφερθέντα εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επιβάλλει την κοινοποίηση στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο της αιτιολογικής εκθέσεως και συνάμα την παροχή

³¹² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 117.

³¹³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 118.

³¹⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 120.

³¹⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 122.

³¹⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 123.

³¹⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 125.

³¹⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 129.

³¹⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 130.

δυνατότητας να υπερασπιστεί τη θέση του³²⁰. Πέραν αυτών, σε περίπτωση ένδικης αμφισβητήσεως επιβάλλεται από τον ενωσιακό δικαστή ο έλεγχος του βάσιμου των προβληθέντων λόγων³²¹. Η μη κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο δε συνεπάγεται προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων³²². Συνεπώς το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε περί το δίκαιο θεωρώντας ότι υπήρξε ελλιπής γνωστοποίηση στον Kadı και στο ίδιο αποδεικτικών στοιχείων σχετικών με τους λόγους εγγραφής στον επίδικο κατάλογο³²³. Επιπλέον το Γενικό Δικαστήριο πλανήθηκε περί το δίκαιο θεωρώντας ότι υπήρξε ασάφεια των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων τη στιγμή που η εξέταση ενός εκάστοτε λόγου δεν οδηγεί σε τέτοια διαπίστωση³²⁴. Συγκεκριμένα μόνο ο τελευταίος από τους λόγους της αιτιολογική εκθέσεως που σχετίζεται με την ιδιοκτησία διαφόρων εταιρειών από τον Kadı στην Αλβανία που συναλλάσσονταν οικονομικώς με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν είναι ασαφής³²⁵. Παρά το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο πρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσο το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης βασίζεται σε έταιρους νομικούς λόγους πέραν αυτών που έλαβε υπόψη το ενικό Δικαστήριο γεγονός που συνεπάγεται τη απόρριψη της εν λόγω αιτήσεως αναιρέσεως³²⁶.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου επί της ελλείψεως νομιμότητας του επίδικου Κανονισμού

Ο Kadı στις παρατηρήσεις που προσκόμισε την 10^η Νοεμβρίου 2008 προκειμένου να στηρίξει την προσφυγή του έθεσε τα ακόλουθα:

- Δέχεται ότι αποτελεί ιδρυτικό μέλος του ιδρύματος Muwafaq αλλά αρνείται ότι το ίδρυμα αυτό παρείχε οποιαδήποτε συνδρομή στην Αλ Κάιντα και γενικότερα στην τρομοκρατία. Αντιθέτως κύρια αποστολή του ήταν η αρωγή φιλανθρωπικών σκοπών³²⁷
- Αναγνωρίζει ότι προσέλαβε το 1992 τον Al Ayadi προκειμένου να διευθύνει τα ευρωπαϊκά γραφεία του ιδρύματος Muwafaq με σκοπό να παρέχει υποστήριξη των προσφύγων κατά τη διάρκεια το πολέμου στα Βαλκάνια τη δεκαετία του '90. Παράλληλα την εποχή εκείνη συνεργαζόταν με τον Julaidan σε ένα σχέδιο παροχής βοήθειας σχετιζόμενη με επαγγελματική εκπαίδευση των εν λόγω προσφύγων. Την εν λόγω χρονική περίοδο ο Οσάμα

³²⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 135.

³²¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 136.

³²² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 137.

³²³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 139.

³²⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 140.

³²⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 141.

³²⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 150.

³²⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 151.

Μπιν Λάντεν θεωρείτο σύμμαχος των δυτικών δυνάμεων και επομένως δεν μπορούσε να λογίσει τον Julaidan και τον Al Ayadi ως πρόσωπα συνδεδεμένα με την τρομοκρατία³²⁸

- Αγνοεί την ύπαρξη του Talad Fuad Kassem και αρνείται την παροχή οποιασδήποτε φύσεως στήριξης στην οντότητα αυτή ή σε μαχητές της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης από πλευράς του και από πλευράς ιδρύματος Muwafaq³²⁹
- Αρνείται την παροχή οικονομικής βοήθειας στην τρομοκρατία δια μέσου της Depositna Banka και εξηγεί ότι η δραστηριοποίηση του στην εν λόγω τράπεζα αφορά αποκλειστικά εμπορικούς λόγους. Επιπλέον υποστηρίζει ότι παρά το γεγονός ότι οι αρχές της Σαουδικής Αραβίας έτρεφαν υπόνοιες για τη συνεργία της Depositna Banka σε τρομοκρατικές ενέργειες κατά των Η.Π.Α. δεν υπήρξε ποτέ ανάκριση του ιδίου υπό την ιδιότητά του ως Σαουδάραβα ιδιοκτήτη το εν λόγω ιδρύματος³³⁰.

Η επιτροπή απαντώντας στις παρατηρήσεις του Kadi έθεσε τα ακόλουθα:

- Η παύση όλων ή μέρους των δραστηριοτήτων του ιδρύματος Muwafaq δεν αποκλείει τη μη σύνδεση με το δίκτυο της Αλ Κάιντα³³¹, χωρίς όμως να υπάρχει προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων³³²
- Η συνεργασία του kadi με τον Al Ayadi και τον Julaidan συνεπάγεται ότι όλοι συνδέονται μεταξύ τους³³³. Η τότε συνεργασία τους θα μπορούσε να δικαιολογήσει την αρχική εγγραφή του kadi στον επίδικο κατάλογο αλλά δεν αρκεί για να συνεχίσει να διατηρείται³³⁴
- Με δήλωσή του ο Talad Fuad Kassem επιβεβαιώνει ότι ο Kadi έκανε χρήση της θέσεώς του προκειμένου να παρέχει στήριξη³³⁵ χωρίς όμως εν τούτοις να υπάρξει κανένα αποδεικτικό στοιχείο³³⁶
- Το γεγονός ότι η Depositna Banka λειτούργησε προπαρασκευαστικά για την επίθεση στη Σαουδική Αραβία συνεπάγεται την συμμετοχή του Kadi σε δραστηριότητες ξένες από τις συνήθεις³³⁷, χωρίς όμως την προσκόμιση οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου³³⁸.

³²⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 154.

³²⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 157.

³³⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 160.

³³¹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 152.

³³² Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 153.

³³³ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 155.

³³⁴ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 156.

³³⁵ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 158.

³³⁶ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 159.

³³⁷ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 161.

³³⁸ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 162.

Από τα προλεχθέντα προκύπτει ότι κανένας από τους λόγους που προβλήθηκαν με την αιτιολογική έκθεση της επιτροπής κυρώσεων δεν δύναται να αιτιολογήσει στα πλαίσια της Ένωσης την λήψη περιοριστικών μέτρων κατά του Kadi. Αποτέλεσμα αυτού οι πλάνες περί το δίκαιο που αναλύθηκαν προηγουμένως δεν δύναται να ακυρώσουν την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση³³⁹ και κατά συνέπεια οι αιτήσεις αναιρέσεως απορρίπτονται³⁴⁰.

Βλέπουμε το Δικαστήριο να απορρίπτει τις προσφυγές υπέρ του Kadi και να δικαιώνει πλήρως και αμετακλήτως την εν λόγω οντότητα μετά από μία πολυετή διαδικασία. Πρόκειται για μία υπόθεση με ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς από την πρώτη στιγμή της όλης διαδικασίας τέθηκε έντονα το ζήτημα της προστασίας των ανθρώπινων θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Σημείο κλειδί αποτελεί η μη ύπαρξη σαφούς πλαισίου το οποίο να καθορίζει ποιες πληροφορίες δύναται να γνωστοποιηθούν στον εκάστοτε ενδιαφερόμενο. Έτσι, κάθε φορά το εκάστοτε κράτος που προτείνει μία οντότητα για εγγραφή στον κατάλογο οντοτήτων που εμπλέκονται με τρομοκρατικές ενέργειες, καθορίζει και ποια αποδεικτικά στοιχεία δύναται να κοινοποιηθούν στον ενδιαφερόμενο. Αποτέλεσμα αυτού, πολλές φορές ο κατηγορούμενος να μην έχει στην κατοχή του όλα τα στοιχεία τα οποία των αφορούν και κατά συνέπεια να μην μπορεί να αμυνθεί αποτελεσματικά. Με την συγκεκριμένη απόφαση αποδεικνύεται η ορθή λειτουργία του Δικαικού Συστήματος που έχει οικοδομήσει η ΕΕ στους κόλπους της. Επιπλέον, διαπιστώνεται η αυθεντικότητα αυτού του Δικαικού Συστήματος το οποίο δεν υπακούει τυφλά στο διεθνές δίκαιο αλλά αντιθέτως δρα κατά τέτοιον τρόπο ώστε να ελέγχει την ορθότητά του και παράλληλα να συνδράμει στη βελτίωση και ανάπτυξή του.

³³⁹ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 164.

³⁴⁰ Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-584/10 P, C-593/10 και C595/10 P. Ο. π., Αιτιολογική Σκέψη 165.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Τρομοκρατία, ένα φαινόμενο – μάστιγα του 21^{ου} αιώνα, συνοδεύει τον άνθρωπο από απαρχής κόσμου. Παρατηρείται σε όλες τις χρονικές περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας, κινείται παράλληλα με την ανθρώπινη ύπαρξη και εξελίσσεται ταυτόχρονα με την εξέλιξη του ανθρώπινου είδους. Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, και ενώ διαφαινόταν από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα η ύφεσή της και ο μερικός έλεγχός της, η Τρομοκρατία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πληγές της παγκόσμιας κοινότητας. Η πληθώρα των τρομοκρατικών χτυπημάτων τις δύο πρώτες δεκαετίες του 21^{ου} αιώνα, με έξαρση το πρώτο μισό της δεύτερης δεκαετίας, αποδεικνύουν τις διαστάσεις που έχει πάρει το θέμα. Αποτέλεσμα; Η διατάραξη της παγκόσμιας ειρήνης και η απώλεια του αισθήματος ασφάλειας. Η παγκόσμια διεθνής κοινότητα, με πρωτεργάτη τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, ενέτεινε τις προσπάθειές της και έλαβε μία σειρά μέτρων με γνώμονα, πάντα, τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και την εδραίωση του αισθήματος της ασφάλειας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, όντας κομμάτι της διεθνούς κοινότητας, έλαβε, με τη σειρά της, μία πληθώρα μέτρων προκειμένου να συνδράμει και αυτή, στο μέτρο το δυνατό, στην αντιμετώπιση του φαινομένου της Τρομοκρατίας. Έτσι, ανέπτυξε μία ειδική στρατηγική στο θέμα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας, της οποίας τη βάση εργασιών απετέλεσε ο πολίτης της Ένωσης και η ανάγκη εξασφάλισης σε αυτόν ενός χώρου διεπόμενου από πλήρη δικαιοσύνη στον οποίο ο πολίτης μπορεί να κινείται ελεύθερα απολαμβάνοντας τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια. Έτσι, υιοθέτησε μία σειρά προγραμμάτων τα οποία διαρκώς βελτιώναν, και συνεχίζουν να βελτιώνουν μέχρι και σήμερα, τις παρεχόμενες υπηρεσίες της ΕΕ προς τον πολίτη σε μία σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της ασφάλειας. Το πρόγραμμα του Τάμπερε (1999 – 2004), το πρόγραμμα της Χάγης (2004- 2009), το πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2009 – 2014) και το πρόγραμμα της Ανανεωμένης Στρατηγικής Εσωτερικής Ασφάλειας 2015 – 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο βρίσκεται στη φάση της τελικής καταγραφής και έναρξης υλοποίησής του, αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες υποδείχτηκαν από κοινού από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης. Με γνώμονα, λοιπόν, τους στόχους των κρατών μελών η Ένωση χτίζει σταδιακά την Αντι – Τρομοκρατική της Στρατηγική. Τα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν; Πλείστα. Πόσα έχουν υλοποιηθεί; Αρκετά. Απομένουν ακόμα πολλά που έχουν προβλεφθεί και δεν έχουν υλοποιηθεί καθώς επίσης και πολλά που πρέπει να γίνουν και δεν υπάρχει ακόμα καμία πρόβλεψη για αυτά.

Ανατρέχοντας κανείς στις σελίδες της συγκεκριμένης μελέτης έρχεται αντιμέτωπος με όλα όσα έχει πράξει η ΕΕ στο θέμα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας και εξάγει συμπεράσματα για την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν θεσπιστεί. Και εξετάζοντας το οικοδόμημα των μέτρων, στην βάση αυτού, συναντά κανείς το θέμα του ορισμού του φαινομένου της Τρομοκρατίας. Και είναι λογικό, διότι δεν μπορεί κάποιος να οικοδομήσει μία ολόκληρη ειδική στρατηγική χωρίς να έχει ορίσει πρώτα τι ακριβώς είναι αυτό το οποίο εξετάζεται – αντιμετωπίζεται – διώκεται. Είναι ξεκάθαρο ότι η παγκόσμια κοινότητα αδυνατεί να δώσει κάποιο σαφή, ξεκάθαρο, περιεκτικό, συνθετικό και πλήρη ορισμό της Τρομοκρατίας. Το αυτό συμβαίνει και με την ΕΕ. Η διπλή προσπάθειά της στο θέμα του ορισμού καταλήγει απλά στο να στοιχειοθετηθούν ποια εγκλήματα χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικά, έχοντας ως γνώμονα για την εν λόγω στοιχειοθέτηση τα αποτελέσματα τα οποία επιφέρουν οι εκάστοτε πράξεις. Πρόκειται για μία ασάφεια η οποία ενέχει τον κίνδυνο εγκλήματα να χαρακτηριστούν ως τρομοκρατικά και να δικαστούν ως τέτοια από τα δικαστήρια ενώ η ροή του χρόνου, αντιθέτως, δύναται να αποδείξει ότι δεν ήταν.

Στηριζόμενη έστω και σε αυτόν τον μη σαφή και πλήρη ορισμό, η ΕΕ, έκτισε ένα οικοδόμημα μέτρων που φαίνεται να κινείται στη σωστή κατεύθυνση στο θέμα της αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας.

Πρωτίστως, αποτελεί σημαντικό βήμα, η υιοθέτηση κοινής πολιτικής στο θέμα των κυρώσεων που επιβάλλονται στους δράστες τρομοκρατικών εγκλημάτων καθώς δεν τους αφήνει περιθώρια ελιγμού έναντι των εθνικών δικαστών. Πρόκειται για μία καταλυτική δράση της Ένωσης καθώς πριν την υιοθέτηση του Απόφασης Πλαίσιο για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας υπήρχαν κράτη – μέλη τα οποία δεν είχαν ουδεμία πρόβλεψη για αυτό το θέμα στο δίκαιό τους. Πλέον, η Ένωση διέπεται από κοινή νομοθεσία, με συγκεκριμένες κυρώσεις εις βάρος των δραστών τρομοκρατικών εγκλημάτων. Έτσι, οι εθνικοί δικαστές αποκτούν ένα όπλο στα χέρια τους το οποίο περιορίζει τις δυνατότητες ελιγμού των δραστών τρομοκρατικών εγκλημάτων.

Επιπλέον, η θέσπιση του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης πιστεύεται ότι θα δράσει καταλυτικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου της Τρομοκρατίας. Η ύπαρξη ενός προσώπου επιφορτισμένου με την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων γύρω από το θέμα αυτό είναι σημαντική. Δίνεται με αυτόν τον τρόπο η δυνατότητα ύπαρξης μίας συγκεντρωτικής εικόνας σχετικά με την αποτελεσματικότητα των ήδη υπάρχοντων μέτρων

καθώς επίσης και με τυχόν απαιτήσεις για λήψη νέων μέτρων καταστολής. Αποτέλεσμα αυτού είναι η υιοθέτηση αποτελεσματικότερων πολιτικών και πιο ενδεδειγμένων μέτρων γύρω από το θέμα της καταστολής της Τρομοκρατίας.

Πέραν αυτού, η ανάπτυξη και η σταδιακή εξέλιξη του κεκτημένου Σένγκεν συμβάλλει αποτελεσματικά στο θέμα της καταστολής της Τρομοκρατίας. Η ανάπτυξη του συστήματος πληροφοριών S.I.S. II που χρησιμοποιείται στην επικράτεια της Ένωσης και ειδικότερα στα σύνορα αυτής αποτελεί μία δικλείδα ασφαλείας όσον αφορά τον έλεγχο εισόδου και εξόδου πολιτών στην Ένωση. Η συνεργασία που επιτεύχθηκε μεταξύ Europol και Eurojust και η εξουσιοδότηση πρόσβασης που τους παραχωρήθηκε στο εξελιγμένο σύστημα πληροφοριών S.I.S. II κρίνεται σημαντική και αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη περαιτέρω συνεργασιών μεταξύ των εθνικών δικαστικών και αστυνομικών οργάνων, η οποία βρίσκεται ακόμα σε υβριδικό στάδιο και για την οποία απαιτείται πολλή δουλειά προκειμένου να φτάσει σε ικανοποιητικό και αποτελεσματικό επίπεδο. Επιπλέον, η θέσπιση των κοινών ομάδων ερευνών, οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να συνεργάζονται με τρίτες χώρες προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες, αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο στο θέμα της συγκέντρωσης και επεξεργασίας πληροφοριών, το οποίο πρέπει να αξιοποιηθεί καταλλήλως και να ενσωματωθεί στον κύκλο συνεργασίας Europol – Eurojust – S.I.S. II προκειμένου την εξασφάλιση αριότερων και πληρέστερων πληροφοριών.

Η μετεξέλιξη και η ανάπτυξη της Europol και της Eurojust σε δύο ανεξάρτητους ευρωπαϊκούς οργανισμούς σηματοδότησε την έναρξη μίας νέας εποχής στο θέμα του ελέγχου, της αστυνόμευσης και της δικαστικής συνεργασίας. Η θέσπιση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συνέδραμε θετικά σε αυτή την εξέλιξη καθώς η πανευρωπαϊκή του ισχύ περιορίζει στο ελάχιστο τις δυνατότητες ελιγμού των δραστών τρομοκρατικών εγκλημάτων. Κρίνεται επιτακτική η συνεργασία της Frontex με τους δύο αυτούς φορείς, τη στιγμή που δεν υπάρχει ευρωπαϊκό όργανο στο οποίο να μπορεί να δίδεται μία αποστολή ελέγχου – έρευνας – επέμβασης από αυτούς τους φορείς. Επίσης θεωρείται απαραίτητη η μετεξέλιξη της Frontex από μία απλή αστυνομία συνόρων σε όργανο με δυνατότητα επέμβασης σε καταστάσεις κρίσης, όπως είναι τα τρομοκρατικά χτυπήματα. Επιπλέον, η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αστυνομικών και δικαστικών οργάνων, της Europol, της Eurojust και της Frontex θεωρείται ως η πλέον αναγκαία καθώς έτσι δύναται να χτιστεί ένα δυνατό οικοδόμημα ασφάλειας και ελέγχου σε όλη την επικράτεια της Ένωσης. Τέλος, η θέσπιση ενός ευρωπαϊκού εισαγγελέα εξουσιοδοτημένου να επεμβαίνει σε θέματα ασφάλειας στην επικράτεια της Ένωσης, θεωρείται ότι θα βελτιώνει τις παρεχόμενες

υπηρεσίες στον τομέα της ασφάλειας και συνάμα θα μειώνει το χρόνο αντίδρασης σε ανάλογες περιπτώσεις. Πρόκειται για ένα θέμα που βρίσκεται σε εξέλιξη και αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων αρκετά χρόνια. Τα οφέλη που αναμένονται να προκύψουν από τη θέσπισή του είναι αρκετά σαφή και ξεκάθαρα. Μέσω του ευρωπαϊού εισαγγελέα θα προκύψει η υλοποίηση πανευρωπαϊκών συνεκτικών ερευνών και διώξεων γύρω από πληθώρα θεμάτων, μεταξύ των οποίων και η Τρομοκρατία. Έτσι, μέσω του ευρωπαϊού εισαγγελέα θα εξασφαλιστεί η άμεση ανταλλαγή πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων η οποία θα μειώσει δραστικά το χρόνο αντίδρασης και θα επιφέρει βέλτιστα αποτελέσματα στο θέμα της αντιμετώπισης των εγκλημάτων, μεταξύ των οποίων και αυτά των εγκλημάτων τρομοκρατίας.

Η υιοθέτηση νομοθεσίας σχετικά με το θέμα της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας αποτελεί ένα ακόμα θετικό μέτρο που έχει λάβει η Ένωση στο θέμα της αντιμετώπισής της. Ο εντοπισμός, ο έλεγχος και το πάγωμα των χρηματικών κεφαλαίων τα οποία διακινούνται και τελικά καταλήγουν στο βωμό της Τρομοκρατίας, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για τη στρατολόγηση και την εκπαίδευση των τρομοκρατών με απώτερο σκοπό την τέλεση τρομοκρατικών πράξεων, αποτελεί μία σημαντική πληγή στο θέμα της καταστολής της. Η νομοθεσία που έχει υιοθετηθεί, σε εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, παρουσιάζει πληθώρα ευπαθών σημείων καθώς για την πλήρη υλοποίησή της απαιτείται ενδελεχής εξέταση όλων των δεδομένων που αφορούν τον κάτοχο των εν λόγω χρηματικών κεφαλαίων την εκάστοτε φορά. Αιτία; Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του οποίου η Ένωση είναι θεματοφύλακας. Όπως διαπιστώθηκε από την εξέταση των υποθέσεων του δικαστηρίου της ΕΕ, που πραγματοποιήθηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο της εν λόγω μελέτης, είναι πολύ δύσκολο – αν όχι αδύνατο – να χαρακτηριστεί μία οντότητα ως πρόσωπο εμπλεκόμενο με τρομοκρατικές ενέργειες και να γίνει δέσμευση των χρηματικών κεφαλαίων που κατέχει χωρίς να υπάρξει καταπάτηση κάποιου ανθρωπίνου δικαιώματος. Έτσι, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη για προσεκτική εξέταση των δεδομένων κάθε φορά προκειμένου να περιοριστούν, όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερο βαθμό, οι περιπτώσεις άρσης δεσμεύσεων κεφαλαίων.

Στο θέμα της καταστολής της Τρομοκρατίας σε συνεργασία με τη λοιπή διεθνή κοινότητα, η ΕΕ έχει προβεί σε αρκετές και σημαντικές δράσεις, οι οποίες όμως δεν πρέπει να σταματήσουν εδώ. Η συνεργασία που έχει αναπτυχθεί με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τη Ρωσική Ομοσπονδία, το NATO, την Interpol και το Κέντρο Αφρικανικών Μελετών στο θέμα της διαβίβασης και ασφαλούς μεταβίβασης πληροφοριών καθώς και

υλικοτεχνικής εμπειρίας αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός που εξασφαλίζει τη συλλογή πληροφοριών και επιτρέπει κατά αυτόν τον τρόπο την δημιουργία πληρέστερης εικόνας γύρω από το θέμα της Τρομοκρατίας. Η εν λόγω συνεργασία, κρίνεται επιτακτικό να συνεχιστεί και να επεκταθεί και σε λοιπές χώρες και διεθνείς οργανισμούς προκειμένου την εξασφάλιση όσο το δυνατόν σαφέστερης και αντικειμενικότερης εικόνας επί του θέματος της Τρομοκρατίας και των εμπλεκομένων με αυτή. Επιπλέον, κινούμενη στο ίδιο πνεύμα, η ΕΕ πρέπει να δραστηριοποιηθεί στον τομέα της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς, τομέας που βρίσκεται σε νηπιακή μορφή, προκειμένου την από κοινού αντιμετώπιση τρομοκρατικών χτυπημάτων, την πρόληψη και έγκαιρη καταστολή πιθανών τρομοκρατικών ενεργειών και παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε θύματα τρομοκρατικών ενεργειών.

Ένα κομμάτι στο οποίο η Ένωση φαίνεται να έχει δραστηριοποιηθεί ελάχιστα είναι αυτό της παράνομης διακίνησης και της παράνομης κατοχής όπλων. Στη σχετική νομοθεσία συναντάται μία συμφωνία με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών που αφορά τον έλεγχο της μεταφοράς οπλισμού στην Ένωση, είτε πρόκειται για είσοδο είτε για έξοδο, καθώς επίσης και μία οδηγία που αφορά στην αδειοδότηση κατοχής όπλων που χρησιμοποιούνται για σκοποβολή, κυνήγι και εφάμιλλες δραστηριότητες. Κρίνεται λοιπόν επιτακτική η ανάγκη υιοθέτησης περαιτέρω νομοθετικών μέτρων τα οποία θα αφορούν τόσο την παράνομη οπλοφορία και οπλοκατοχή όσο και την εσφαλμένη χρήση. Πέραν αυτού, η υιοθέτηση κοινής πολιτικής, σχετικά με την επιβολή ποινών επί του συγκεκριμένου θέματος, είναι υψίστης σημασίας καθώς παρατηρείται μεγάλη διαφορετικότητα στα κράτη – μέλη την οποία εκμεταλλεύονται οι δράστες, τρομοκρατικών και μη εγκλημάτων.

Βλέπουμε, λοιπόν, την ΕΕ να έχει αναπτύξει μία ειδική στρατηγική σχετικά με την αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας η οποία παρουσιάζει αρκετά αξιόλογα σημεία αλλά συνάμα απαιτεί και την υιοθέτηση περαιτέρω μέτρων προκειμένου αυτή να είναι πλήρης και αποτελεσματική. Τη στιγμή που η ΕΕ αποτελεί έναν ανοικτό χώρο δραστηριοτήτων, που διαρκώς διευρύνεται, οι ανάγκες για παροχή αποτελεσματικής ασφάλειας μεγαλώνουν συνεχώς. Η εξασφάλιση του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης στους πολίτες της Ένωσης είναι υψίστης σημασίας και αποτελεί καθήκον όλων. Η υλοποίησή του είναι μακρόπνοο και επίπονο έργο. Πρέπει να γίνει αντιληπτό από όλες τις επιμέρους ευρωπαϊκές δυνάμεις ότι μόνο αν δράσουμε συλλογικά και ενώσουμε τις δυνάμεις μας είμαστε σε θέση να ανταποκριθούμε αποτελεσματικά στις προκλήσεις τις σύγχρονης εποχής και να αντιμετωπίσουμε καταλυτικά τη μάστιγα της εποχής μας, την Τρομοκρατία. Σεβόμενοι τα ανθρώπινα δικαιώματα, στόχος όλων μας πρέπει να είναι η μετατροπή της Ένωσης σε έναν

χώρο μέσα στον οποίο οι πολίτες του, από όποια γωνιά της γης και αν προέρχονται, αισθάνονται ότι ζουν και να δραστηριοποιούνται με ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη της οδού που επέλεξε η ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπίσει την Τρομοκρατία. Συγκεκριμένα, μελετώνται τα μέτρα της δικαιοσύνης που έχει θεσπίσει και του μηχανισμού που έχει αναπτύξει η ΕΕ στον τομέα της αντιμετώπισης και καταστολής της Τρομοκρατίας προκειμένου να παρέχει στους πολίτες της έναν Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

Μελετήθηκε το ιστορικό του φαινομένου της Τρομοκρατίας από απαρχής κόσμου μέχρι σήμερα. Έγινε μία εκτενής έρευνα σχετικά με τον ορισμό της Τρομοκρατίας και τους διάφορους ορισμούς που έχουν αποδοθεί κατά καιρούς. Βαρύτητα δόθηκε στη μελέτη των δικαιοσύνης πράξεων που έχει θεσπίσει η ΕΕ γύρω από το θέμα του ορισμού της Τρομοκρατίας.

Εμβαθύνοντας την έρευνα σχετικά με τις δράσεις της ΕΕ στο θέμα της αντιμετώπισης και καταστολής της Τρομοκρατίας μελετήθηκαν τα μέτρα που έχει θεσπίσει η ΕΕ στη δικαιοσύνη της τάξη για την πρόληψη και αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας, οι μηχανισμοί έρευνας και καταστολής Τρομοκρατικών ενεργειών που έχει αναπτύξει στα πλαίσια των ευρωπαϊκών οργάνων και οι συμφωνίες που έχει συνάψει η ΕΕ με διεθνείς οργανισμούς και τρίτα κράτη προκειμένου την από κοινού δράση στο θέμα της αντιμετώπισης και καταστολής της Τρομοκρατίας.

Στην προσπάθεια του να διαπιστωθεί κατά πόσον τα δικαιοσύνη μέτρα που έχει υιοθετήσει η ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπίσει την Τρομοκρατία είναι αποτελεσματικά και επιδέχονται ακύρωση ή προσβολή μελετήθηκαν τρεις υποθέσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ. Κοινό αντικείμενο των τριών προσφυγών απετέλεσε ο χαρακτηρισμός των κατηγορουμένων ως οντότητες ενέχουσες σε τρομοκρατικές ενέργειες και, ως εκ τούτου, ο τρόπος δέσμευσης των χρηματικών κεφαλαίων των κατηγορουμένων σε σχέση και συνάρτηση με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Απόρροια της παρούσας μελέτη αποτελεί η βεβαιότητα ότι το οικοδόμημα της ΕΕ γύρω από την αντιμετώπιση και καταστολή της Τρομοκρατίας είναι στέρεο. Η ΕΕ έχει αναπτύξει μία ειδική στρατηγική σχετικά με την αντιμετώπιση της Τρομοκρατίας η οποία παρουσιάζει αρκετά αξιολογικά σημεία αλλά συνάμα απαιτεί και την υιοθέτηση περαιτέρω μέτρων προκειμένου αυτή να είναι πλήρης και αποτελεσματική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Βιβλία

1. Europedia.moussis.eu. Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας.
http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/3/8/2/3/?lang=gr&all=1&s=1&e=10
(τελευταία πρόσβαση στις 11/05/2015).
2. Αναγνωστοπούλου Δ. (επιμ.), Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της ΕΕ, Πρακτικά συνεδρίου 14-16 Φεβρουαρίου 2013, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας 2015.
3. Βαμβούκος, Α. (1991) *Τρομοκρατία και Διεθνές Δίκαιο*. Παπαζήση, Αθήνα.
4. Λιβανίδης, Τ. (2001) *Τρομοκρατία Η μεγάλη απειλή του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα, Anubis.
5. Μπόση, Μ. (1996) *Ελλάδα & Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλα.
6. Μπόση, Μ. (2000) *Περί ορισμού της Τρομοκρατίας*. Αθήνα, Τραυλός.
7. Στριγάς, Α. (2001) *Τρομοκράτες στη Νέα Υόρκη*. Εκδόσεις Κάδμος, Θεσσαλονίκη.
8. Χάρης, Μ. (1984) *Τρομοκρατία, η πρωτοκόρη της CIA*. Γ. Λαδιάς, Αθήνα.

Άρθρα και συμβολές σε συλλογικά έργα

1. Αναγνωστοπούλου, Δ. (2012), άρθρο 81, εις Β. Χριστιανό (επιμ.), Συνθήκη ΕΕ και ΣΛΕΕ. Κατ' άρθρο ερμηνεία. Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη.

2. Ηρειώτης, Δ. «Κοινή Εξωτερική Πολιτική & Πολιτική Ασφάλειας – ΚΕΠΠΑ. Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφαλείας & Άμυνας – ΚΕΠΑΑ», *Στρατιωτική Επιθεώρηση*, Τεύχος 1/2003.

3. Μάζης, Ι. «Τα αίτια της Τρομοκρατίας και οι Δυνατότητες αναίρεσής τους», *Γεωστρατηγική*, Τεύχος 7, 2005, σ. 18. http://old.turkmas.uoa.gr/mazissite/greekpubs/Geo_07.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

4. Περράκης, Σ. (2015) «*Πολιτικές του «Χώρου» και τα δικαιώματα του ανθρώπου μετά τη συνθήκη της Λισαβόνας. Τριβές και προοπτικές υπό το φως των νέων προκλήσεων*», εις Δ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), *Εξελίξεις και Προκλήσεις στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης*. Θεσσαλονίκη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Επίσημα Κείμενα

1. Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Eurojust. http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eurojust_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

2. Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Europol (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία). http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/europol_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

3. Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Ρήτρα Αλληλεγγύης. http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/solidarity_clause_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

4. Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Γλωσσάριο, Σένγκεν (Συμφωνία και Σύμβαση). http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

5. Europa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια. http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/index_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 11/05/2015).

6. Ευropa, Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Αστυνομική και Τελωνειακή Συνεργασία, Κοινές Ομάδες Έρευνας, http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/police_customs_cooperation/133172_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

7. Ευropa, Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Δικαστική Συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, Απόφαση για τη σύσταση της Eurojust (2009). http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_criminal_matters/133188_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

8. Ευropa, Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, Δικαιοσύνη, Ελευθερία και Ασφάλεια, Ελεύθερη Κυκλοφορία των Ατόμων, Άσυλο και Μετανάστευση, Ο Χώρος και η Συνεργασία Σένγκεν (2009). http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

9. Ευropa.eu, Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (2015). https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-el.do (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

10. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τον ρόλο της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου στο πλαίσιο της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας στην ΕΕ, COM (2007) 644. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/;ELX_SESSIONID=bYW8JGbt2ZvF1DvbtBDdM7HqWDrKfnpppDNglPlxZyPkzw4hFCgX11552706763?uri=CELEX:52007DC0644 (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

11. Απόφαση – Πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 σχετικά με τις κοινές ομάδες έρευνας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002F0465> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2105).

12. Απόφαση – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02002F0475-20081209&rid=1](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02002F0475-20081209&rid=1) (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

13. Απόφαση – Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002F0584&from=EL> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

14. Απόφαση – Πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28^{ης} Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την τροποποίηση της Απόφασης – Πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008F0919&rid=2> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

15. Απόφαση – Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2009, για την τροποποίηση των αποφάσεων – πλαισίων 2002/548/ΔΕΥ, 2005/214/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, 2008/909/ΔΕΥ και 2008/947/ΔΕΥ και την κατοχύρωση, δια του τρόπου αυτού, των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων και την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων που εκδίδονται ερήμην του ενδιαφερομένου προσώπου στη δίκη. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009F0299> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

16. Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 28^{ης} Φεβρουαρίου 2002 σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002D0187&from=EL> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

17. Απόφαση 2003/659/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2003 για την τροποποίηση της Απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003D0659&from=EL> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

18. Απόφαση 2005/211/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2005 για την εισαγωγή ορισμένων νέων λειτουργιών του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας, (2005/211/ΔΕΥ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1431972574163&uri=CELEX:32005D0211> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

19. Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6^{ης} Απριλίου 2009, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0371> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

20. Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008, για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενυχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32009D0426> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

21. Απόφαση 2010/348/ΕΚ του Συμβουλίου της 17^{ης} Νοεμβρίου 2009 για τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της ΕΕ σχετικά με την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010D0348&rid=1> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

22. Απόφαση 2014/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2014 σχετικά με τις ρυθμίσεις για την εφαρμογή από την Ένωση της Ρήτρας Αλληλεγγύης. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.192.01.0053.01.ELL (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

23. Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2014. Ηαμας κατά Συμβουλίου της ΕΕ. Υπόθεση T-400/10. <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010TJ0400&lang1=el&type=TXT&ancre=> (τελευταία πρόσβαση στις 29/06/2015).

24. Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 18^{ης} Ιουλίου 2013. Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λοιποί κατά Yassin Abdullah Kadi. Αίτηση αναιρέσεως κατά του Κανονισμού (ΕΚ) 881/2002 - Συνεκδικασθείσες Υποθέσεις C – 584/10 P, C – 593/10 P και C

–

595/10

P.

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010CJ0584&lang1=el&type=TXT&ancre=>
(τελευταία πρόσβαση στις 29/06/2015).

25. Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 15ης Νοεμβρίου 2012. Stichting Al-Aqsa κατά Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (C-539/10 P) και Βασίλειο των Κάτω Χωρών κατά Stichting Al-Aqsa (C-550/10 P). Αίτηση αναιρέσεως κατά του Κανονισμού (ΕΚ) 2580/2001 - Συνεκδικασθείσες Υποθέσεις C-539/10 P και C-550/10 P. <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62010CJ0539&lang1=el&type=TXT&ancre=>
(τελευταία πρόσβαση στις 29/06/2015).

26. Δήλωση του Συμβουλίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2004). <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7906-2004-INIT/el/pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

27. Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την ΕΕ και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (2010). http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/consolidated_versions_of_the_treaty_on_european_union_2012/consolidated_versions_of_the_treaty_on_european_union_2012_el.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

28. Ευρωπαϊκή Ένωση, Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας. http://europa.eu/pol/cfsp/index_el.htm (τελευταία πρόσβαση στις 11/05/2015).

29. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της ΕΕ, Πολιτικές, Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, Συντονιστής Αντιτρομοκρατικής Δράσης (2015). <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/fight-against-terrorism/%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82/> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

30. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ 337/2000 του Συμβουλίου της 14^{ης} Φεβρουαρίου 2000 για την απαγόρευση πτήσεων και το πάγωμα κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων που αφορούν την Ταλιμπάν του Αφγανιστάν, (337/2000/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32000R0337> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

31. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, (2580/2001/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001R2580&from=EN> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

32. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 467/2001 του Συμβουλίου της 6^{ης} Μαρτίου 2001 για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά την Ταλιμπάν του Αφγανιστάν, και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 337/2000, (467/2001/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32001R0467> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

33. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 871/2004 του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για την εισαγωγή ορισμένων νέων λειτουργιών του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της Τρομοκρατίας, (871/2004/ΕΚ). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0871&from=EL> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

34. Κοινή Δράση 2007/501/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 16^{ης} Ιουλίου 2007 για τη συνεργασία με το Αφρικανικό Κέντρο Μελετών και Ερευνών σχετικά με την Τρομοκρατία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής της ΕΕ. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1423260384056&uri=CELEX:32007E0501> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

35. Κοινή Θέση 1999/727/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 15^{ης} Νοεμβρίου 1999 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31999E0727&from=EN> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

36. Κοινή Θέση 2001/154/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2001 που αφορά πρόσθετα περιοριστικά μέτρα κατά των Ταλιμπάν και τροποποιεί την κοινή θέση 96/746/ΚΕΠΠΑ. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32001E0154> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

37. Κοινή Θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 27^{ης} Δεκεμβρίου 2001 για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001E0931&qid=1432379441122&from=EL> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

38. Κοινή Θέση 2005/69/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιανουαρίου 2005 για την ανταλλαγή ορισμένων δεδομένων με την Interpol. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1423257701138&uri=CELEX:32005E0069> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

39. Πρόταση Απόφαση – Πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της Απόφασης – Πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2007). <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0650:FIN:EL:PDF> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

40. Πρόταση Απόφασης Πλαισίου του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της Τρομοκρατίας (2001). <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0521:FIN:EL:PDF> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

41. Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την ασφάλεια διαβαθμισμένων πληροφοριών (2007). http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8f169f2a-2976-4bdd-ada6-9934a7fa0be0.0005.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32007D0274 (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

42. Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού για την ασφάλεια των πληροφοριών, (2003). <http://old.eur->

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22003A0327\(01\):EL:HTML](http://lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22003A0327(01):EL:HTML)

(τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

43. Συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής σχετικά με την επεξεργασία και τη διαβίβαση δεδομένων χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων από την ΕΕ στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για σκοπούς του προγράμματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, (2010). [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:4a92339d-3ab8-4139-af25-0ac73c9f0c2f.0018.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=celex:32010D0412)

[lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:4a92339d-3ab8-4139-af25-0ac73c9f0c2f.0018.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=celex:32010D0412](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:4a92339d-3ab8-4139-af25-0ac73c9f0c2f.0018.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=celex:32010D0412)

(τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

44. Συμφωνία μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της ΕΕ για τη χρήση και τη διαβίβαση των φακέλων ονομάτων επιβατών στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των Ηνωμένων Πολιτειών, (2011). [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2848aa88-da7a-4581-a995-98a49c8b99cb.0015.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32012D047_2)

[lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2848aa88-da7a-4581-a995-98a49c8b99cb.0015.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32012D047_2](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2848aa88-da7a-4581-a995-98a49c8b99cb.0015.02/DOC_2&format=HTML&lang=EL&parentUrn=CELEX:32012D047_2)

(τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

45. Συνθήκη Schengen (Σένγκεν).

<http://www.freewebs.com/ellanios/documents/schengen-1.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015)

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Άρθρα

1. Schmid, A. (2012) *The Revised Academic Consensus Definition of Terrorism. The Definition of Terrorism.*

<http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/schmid-terrorism-definition/html> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

2. Terrorism Research, *Early History of Terrorism.* <http://www.terrorism-research.com/history/early.php> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

3. Zalman, A. *The History of Terrorism*. <http://terrorism.about.com/od/whatisterroris1/p/Terrorism.htm> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

Επίσημα Κείμενα

1. Central Intelligence Agency, How you define Terrorism? (2013). <https://www.cia.gov/news-information/cia-the-war-on-terrorism/terrorism-faqs.html> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

2. Encyclopedia Britannica, Terrorism. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/588371/terrorism> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

3. Human rights and terrorism (1998). http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/52/133 (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

4. International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries (1989). <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

5. International Convention Against the Taking of Hostages (1979). <http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/conventions/Conv5.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

6. International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings (1998). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-9.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

7. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism (1999). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-11.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

8. International Terrorism and Security Research, What is Terrorism?
<http://www.terrorism-research.com/> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

9. Measures to eliminate international terrorism (1991).
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/46/51&Area=RES (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

10. Measures to eliminate international terrorism (1995).
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/49/60. (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

11. Measures to eliminate international terrorism (1997).
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/51/210 (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

12. Measures to prevent international terrorism which endangers or takes innocent human lives or jeopardizes fundamental freedoms and study of the underlying causes of those forms of terrorism and acts of violence which lie in misery, frustration, grievance and despair and which cause some people to sacrifice human lives, including their own, in an attempt to effect radical changes (1985).
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/40/61&Area=RES (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

13. Oxford Dictionaries. Defenition of Terrorism in English.
<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/terrorism> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

14. Resolution 1267 (1999) Adopted by the Security Council at its 4051st meeting on 15 October 1999. [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1267\(1999\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1267(1999)) (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

15. Resolution 1333 (2000) Adopted by the Security Council at its 4251st meeting, on 19 December 2000. [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1333\(2000\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1333(2000)) (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

16. Terrorism and human rights Preliminary report prepared by Ms. Kalliopi K. Koufa, Special Rapporteur (1999). http://www.un.org/documents/ecosoc/cn4/sub2/e-cn4sub2_99_27.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

17. The Arab Convention for the Suppression of Terrorism, adopted by the Council of Arab Ministers of the Interior and the Council of Arab Ministers of Justice. Cairo, (1998). <http://www.al-bab.com/arab/docs/league/terrorism98.htm> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

18. The FBI Federal Bureau of Investigation, Definitions of Terrorism in the U.S. Code. <https://www.fbi.gov/about-us/investigate/terrorism/terrorism-definition> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

19. U.S. Army TRADOC G2 Handbook No. 1 (Version 5.0) A Military Guide to Terrorism in the Twenty-First Century (2007). <https://fas.org/irp/threat/terrorism/guide.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

20. United Nations Declaration on Crime and Public Security (1997). <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N97/762/79/PDF/N9776279.pdf?OpenElement> (τελευταία πρόσβαση στις 14/05/2015).

21. Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή Πράξεων Πυρηνικής Τρομοκρατίας (2005). <https://treaties.un.org/doc/db/Terrorism/english-18-15.pdf> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

22. Παγκόσμια Αντιτρομοκρατική Στρατηγική. <http://www.un.org/en/terrorism/strategy-counter-terrorism.shtml> (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

23. Σύμβαση για την καταστολή των παράνομων πράξεων που αφορούν τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία (2010). http://www.icao.int/secretariat/legal/Administrative%20Packages/Beijing_Convention_EN.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

24. Τρομοκρατία και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Έκθεση Προόδου που εκπόνησε η κα Καλλιόπη Κούφα (2001).

http://www1.umn.edu/humanrts/demo/Koufa_TerrorismHumanRights.pdf (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

25. Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 29^{ης} Ιουνίου 2012. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/66/282 (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

26. Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 2008. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/62/272 (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).

27. Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της 8^{ης} Σεπτεμβρίου 2010. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/297 (τελευταία πρόσβαση στις 12/03/2015).